

Jiho česká univerzita v českých Budjovicích
Teologická fakulta
Katedra praktické teologie

Bakalářská práce

PODPORA ZAMĚSTNANOSTI OSOB SE ZRAKOVÝM
POSTIŽENÍM V ČESKÝCH BUDJOVICÍCH

Vedoucí práce: Mgr. Radka Prázdňá, Ph.D.

Autor práce: Zdeňka Palešková

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Ročník: 4.

2011

Prohláuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohláuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky kolektivu a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

23. 1. 2011

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Radce Prázdné, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	8
I. TEORETICKÁ ČÁST	
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJM	11
2 CHARAKTERISTIKA A KLASIFIKACE OSOB SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM.....	13
2.1 Jedinec se zrakovým postižením.....	13
2.2 Klasifikace osob se zrakovým postižením	14
2.2.1 Medicínská klasifikace	14
2.2.2 Funkční klasifikace	15
3 VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM JEDINCŮ S POSTIŽENÍM ZRAKU	17
3.1 Speciální kariéerní poradenství včetně odborné a profesní přípravy	18
3.2 Sekundární a vyšší odborné vzdělávání osob se zrakovým postižením.....	19
3.3 Vysokoškolské vzdělávání pro osoby se zrakovým postižením	20
4 PROBLEMATIKA ZAMĚSTNANOSTI OSOB SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM.....	22
4.1 Možnosti pracovního uplatnění jedinců s postižením zraku	24
4.2 Pracovní rehabilitace a rekvalifikace	26
4 PRÁVNÍ ÚPRAVA PODPORY ZAMĚSTNANOSTI OSOB SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM	29
II. PRAKTICKÁ ČÁST	
6 VÝZKUM.....	31
6.1 Cíl práce	31
6.2 Metoda výzkumu a výzkumný vzorek	31
6.3 Techniky sběru dat.....	32
6.4 Operacionalizace pojmů	32

7 VÝSLEDKOVÁ ČÁST	34
7.1 Výsledky o CENTRUM PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ JIHO ČESKÉHO KRAJE, PRACOVNÍCI V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH	37
7.1.1 Výsledky analýzy podpory zaměstnanců	37
7.1.1.1 Analýza výsledků	37
7.1.2 Výsledky zprávy a forem podpory zaměstnanců.....	40
7.1.2.1 Analýza výsledků	40
7.1.3 Výsledky orientace a mínění pracovníků instituce v problematice zaměstnávání jedinců se zrakovým postižením.....	40
7.1.3.1 Analýza výsledků	41
7.2 Výsledky o JIHO ČESKÁ ROZVOJOVÁ O.P.S.	44
7.2.1 Výsledky analýzy podpory zaměstnanců	44
7.2.1.1 Analýza výsledků	44
7.2.2 Výsledky zprávy a forem podpory zaměstnanců.....	45
7.2.2.1 Analýza výsledků	45
7.2.3 Výsledky orientace a mínění pracovníků instituce v problematice zaměstnávání jedinců se zrakovým postižením.....	45
7.2.3.1 Analýza výsledků	46
7.3 Výsledky o JIHO ČESKÁ SOCIÁLNÍ POMOC	49
7.3.1 Výsledky analýzy podpory zaměstnanců	49
7.3.1.1 Analýza výsledků	49
7.3.2 Výsledky zprávy a forem podpory zaměstnanců.....	49
7.3.2.1 Analýza výsledků	50
7.3.3 Výsledky orientace a mínění pracovníků instituce v problematice zaměstnávání jedinců se zrakovým postižením.....	50
7.3.3.1 Analýza výsledků	50
7.4 Výsledky o KONÍČEK	52
7.4.1 Výsledky analýzy podpory zaměstnanců	52
7.4.1.1 Analýza výsledků	52
7.4.2 Výsledky zprávy a forem podpory zaměstnanců.....	53
7.4.2.1 Analýza výsledků	53

7.4.3 Výsledky orientace a mínění pracovníků instituce v problematice zamstávání jedinců se zrakovým postižením.....	53
7.4.3.1 Analýza výsledků	54
7.5 Výsledky o TYFLOKABINET O.P.S.....	56
7.5.1 Výsledky analýzy podpory zamstvanosti	56
7.5.1.1 Analýza výsledků	56
7.5.2 Výsledky způsobilosti a forem podpory zamstvanosti.....	57
7.5.2.1 Analýza výsledků	58
7.5.3 Výsledky orientace a mínění pracovníků instituce v problematice zamstávání jedinců se zrakovým postižením.....	58
7.6 Výsledky o TYFLOSERVIS O.P.S.	61
7.6.1 Výsledky analýzy podpory zamstvanosti.....	61
7.6.1.1 Analýza výsledků	61
7.6.2 Výsledky způsobilosti a forem podpory zamstvanosti	62
7.6.2.1 Analýza výsledků	62
7.6.3 Výsledky orientace a mínění pracovníků instituce v problematice zamstávání jedinců se zrakovým postižením.....	62
7.6.3.1 Analýza výsledků	63
7.7 Výsledky o ÚAD PRÁCE	65
7.7.1 Výsledky analýzy podpory zamstvanosti.....	65
7.7.1.1 Analýza výsledků	65
7.7.2 Výsledky způsobilosti a forem podpory zamstvanosti	66
7.7.2.1 Analýza výsledků	67
7.7.3 Výsledky orientace a mínění pracovníků instituce v problematice zamstávání jedinců se zrakovým postižením.....	68
7.7.3.1 Analýza výsledků	68

DISKUZE	71
ZÁV R.....	74
Seznam poufítých zdroj	76
Seznam p íloh	83
P ílohy	
Abstrakt	
Abstract	

ÚVOD

Od konce roku 2008 byl trh práce ovlivněn světovou hospodářskou krizí. Důsledkem bylo propouštění zaměstnanců z různých pracovních odvětví¹ a následně mírně vzrostla nezaměstnanost. Míra nezaměstnanosti v únoru 2010 měla hodnotu 9,9 %. Toto procento představovalo historicky nejvyšší hodnotu od roku 2004, kdy míra nezaměstnanosti dosahovala 9,7 %.² K 1. 1. 2011 míra nezaměstnanosti vzrostla v Jihozápadním území k 8,90 %.³

K tomuto datu celkový počet uchazečů o zaměstnání na úřad práce tvořilo 64,8 tisíc osob se zdravotním postižením, to představuje 12,9 % z celkového počtu jedinců evidovaných na úřad práce.⁴ Kategorie s celkovými počty jedinců se zdravotním postižením se nerozlišují.

Podle Jany Kolářkové a Pavly Kodymové, orientací počty osob se zdravotním postižením lze získat od institucí poskytujících těmto jedincům pomoc.⁵ Jedním z cílů této práce bude zjistit orientací počty jedinců s postižením zraku v území Budějovic pomocí institucí, které pracují s těmito lidmi.

Uplatnění jedinců se zrakovým postižením na trhu práce není jednoduché. Tomuto procesu předchází výběr povolání, který je zpravidla složitější než u intaktních osob a je často jedinci s postižením zraku předurčen. Následně zaměstnávání s sebou nese úskalí v motivaci zaměstnavatelů, ve vytváření příležitostí jedinci k nalezení zaměstnání a další.

Tyto výše uvedené problémy nás přivedly k myšlence, jak bych téma podpory zaměstnanosti jako budoucí sociální pracovníce řešila, jaké služby a jaké aktivity bych

¹ Srovnej: *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti roce 2009* [online]. Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí. Publikováno v PDF. Citováno 13. 2. 2011. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2009/Anal2009.pdf>, s. 23.

² Srovnej: *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. pololetí 2010* [online]. Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí. Publikováno v PDF. Citováno 13. 2. 2011. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2010p1/analiza1006.pdf>, s. 24.

³ Srovnej: *Nejnovejší údaje: Jihozápadní území* [online]. Český statistický úřad Jihozápadní území. Citováno 28. 2. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.cbudejovice.czso.cz/x/krajedata.nsf/krajenejnovejsi/xc>>.

⁴ Srovnej: *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. pololetí 2010*. (c. d.). s. 32 a 33.

⁵ Srovnej: KOLÁŘKOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla. Sociální práce se zdravotně znevýhodněnými. In MATOUŠEK, Oldřich. KOLÁŘKOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla a kol. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005, s. 89.

mohla jedinci se zrakovým postížením nabídnout. Přemýšlela jsem o tom, jak instituce v českých Budjovicích řeší tuto otázku.

Hlavním cílem mé práce je tedy sledovat podporu zaměstnanosti jedinců se zrakovým postížením v českých Budjovicích. Dále je úkolem práce zjistit, jakými způsoby a formami je těmto osobám poskytována podpora zaměstnanosti, jak se pracovníci institucí orientují a jaké mají mínění o problematice zaměstnanosti jedinců se zrakovým postížením.

Výzkum bude proveden v institucích, které se věnují jedinci se zrakovým postížením nebo osob se zdravotním postížením v problematice zaměstnanosti v českých Budjovicích.

Výzkum bude uskutečnen metodou dotazování, technikou polostrukturovaného interview. Rozhovory budou uskutečneny s kompetentními pracovníky institucí.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část obsahuje 5 kapitol. První kapitola vymezuje základní pojmy, které jsou důležité pro pochopení tématu. Druhá kapitola charakterizuje a klasifikuje jedince s postížením zraku. Třetí kapitola se věnuje vzdělávacímu systému, který připravuje osoby s postížením zraku na budoucí povolání. Čtvrtá kapitola je v teoretické části stejné, je zaměřena na problematiku zaměstnanosti osob se zrakovým postížením. Pátá kapitola stručně popisuje právní úpravu podpory zaměstnanosti jedinců s postížením zraku.

V teoretické části jsem se inspirovala z knihy Ucelené rehabilitace osob se zrakovým postížením od Jiřiny Votavy, z Psychologie handicapu a Oftalmopsychologie od Marie Vágnerové a ze Základů oftalmopedie od Leykové. Také jsem použila kapitoly různých autorek z knihy Speciální pedagogika osob se zrakovým postížením. Z kapitoly Pracovní uplatnění zdravotně postížených jsem se inspirovala od Dany Zámečkové. Problematiku zaměstnávání osob se zdravotním postížením řeší také Olga Krejčíová. V práci se také opírám o zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti a o Margeritu Vysokajovou v knize Hospodářská, sociální, kulturní práva a zdravotní postížení.

K analýze výsledků v praktické části používám především knihy Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi od Oldřicha Matouška, Jany Kolářkové a Pavly Kodymové a různé kapitoly ze Speciální pedagogiky od Marie Renotierové, Libuše Ludíkové a kolektivu. V praktické části také používám

elektronické zdroje, například www.praceprozp.cz, www.sons.cz nebo
www.socialniprace.cz.

I. TEORETICKÁ ÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

V této kapitole se zabývám základními pojmy, které jsou důležité pro pochopení zvoleného tématu. Používám slovníky z různých oborů a odbornou literaturu autorů, kteří se zvolenými pojmy zabývají.

Pojem zaměstnanost je vymezen jako podíl zaměstnaných k celkovému počtu obyvatelstva, kteří jsou nebo mohou být výdělečně aktivní.⁶ Zaměstnanost je *šmíra využití pracovních sil v ekonomice dané země*.⁷ Prioritou státní politiky zaměstnanosti je dosáhnout produktivního využití pracovních sil, zajistit právo občanů na práci a dosáhnout vývojové rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních místech.⁸

Nezaměstnanost je tedy stav, kdy lidé chtějí pracovat, hledají si práci, ale nemohou žádnou příjmovou práci najít. Vznik nezaměstnanosti je způsoben poklesem výdělečně aktivních osob.⁹ Psychologický slovník definuje nezaměstnanost jako situaci, kdy jedinec z důvodu nedostatku pracovních příležitostí nemůže pracovní místo nalézt.¹⁰

Příčinou nenalezení vhodného zaměstnání může být mimo jiné i zdravotní postižení, které je chápáno jako *šdlouhodobý nebo trvalý stav, který nelze lébou zcela odstranit, lze však nepříznivý dopad zdravotního postižení zmírnit soustavou promyšlených opatření*.¹¹

Margerita Vysokajová vymezuje zdravotní postižení *šjako stav trvalého a závažného snížení funkční schopnosti v důsledku nemoci, úrazu nebo vrozené vady*.¹² Zdravotní postižení lze také vymezit jako *znevýhodnění*¹³ *šztrátu nebo poškození určitého orgánového systému*.¹⁴

⁶ Srovnej: MAJÍKOVÁ, Hana. PETROUSEK, Miloslav. VODÁKOVÁ, Alena a kol. *Velký Sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s. 1433.

⁷ MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003, s. 259.

⁸ Srovnej: JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999, s. 21.

⁹ Srovnej: JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001, s. 170.

¹⁰ Srovnej: HARTL, Pavel. HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000, s. 357.

¹¹ HARTL, Pavel. HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*, s. 442.

¹² VYSOKAJOVÁ, Margerita. *Hospodářská, sociální, kulturní práva a zdravotní postižení*. Praha: Karolinum, 2000, s. 25.

¹³ Srovnej: MACH, Stanislav. Sociálně-kulturní pojetí handicapu. In VÁGNEROVÁ, Marie. HADJ-MOUSSOVÁ, Zuzana, MACH, Stanislav. *Psychologie handicapu*. 2. dotisk. 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004, s. 33.

¹⁴ Srovnej: VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. rozšíř. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2004, s. 161.

Pojmem špodpora zam stanostiõ rozumíme koncept, který se nezam uje pouze na vlastnosti jedince, ale na lov ka komplexn . Posiluje sociální podporu, tedy vytvá í jedinci p íleflitosti k nalezení zam stnání, k socializaci, p ímo prakticky pomáhá s e-ením problému, poskytuje významné informace a dal-í.¹⁵

¹⁵ Srovnej: MATOUŠEK, Old ich. *Slovník sociální práce*. (c. d.). s. 211.

2. CHARAKTERISTIKA A KLASIFIKACE OSOB SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

V odborné literatuře lze zaznamenat rozlišení zrakového postižení podle různých měřítek, ve kterých je osoba se zrakovým postižením klasifikována. V této kapitole vymezují klasifikaci medicínskou a funkční.

K tomu, abych mohla klasifikovat zrakové postižení podle výše uvedené klasifikace, a vytvořit tak ucelený pohled o osobách se zrakovým postižením, je důležité nejdříve charakterizovat osobu, která je považována za jedince se zrakovým postižením.

2.1 Jedinec se zrakovým postižením

Osoby se zrakovým postižením se vyznačují jako kategorie osob vyžadující zvláštní péči. Jsou to děti, mladiství a dospělí, jejichž defekt spoívá v poruše zrakového analyzátoru, a to v takovém rozsahu, že dochází k postižení zrakového vnímání, v důsledku vady zraku.¹⁶ Osoba se zrakovým postižením může trpět *šou nívadou i chorobou, kdy po optimální korekci má stále zrakové vnímání narušeno natolik, že jí iní problémy v běžném životě.*¹⁷

Počet osob s typickým zrakovým postižením není ve srovnání s jinými typy postižení vysoký, i když je nevidomost obecně považována za jeden z nejtěžších handicapů.¹⁸

Většinu informací o okolním světě získává zrakově postižený *š Zrakové postižení narušuje a mění především kognitivní funkce, orientaci a motoriku v životním prostředí, v etně emocionálního -sociálního vývoje osobnosti.*²⁰

¹⁶ Srovnej: TRÉBLOVÁ, Miroslava. *Poznáváme svět se zrakovým postižením: úvod do tyflopédie*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2002, s. 30.

¹⁷ LUDÍKOVÁ, Libuše. Kategorie osob se zrakovým postižením. In FINKOVÁ, Dita. LUDÍKOVÁ, Libuše. Růžičková, Veronika. *Speciální pedagogika osob se zrakovým postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2007, s. 37.

¹⁸ Srovnej: VOTAVA, Jiří. *Ucelená rehabilitace osob se zdravotním postižením*. Praha: Karolinum, 2005, s. 185. Podobně uvádí i MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální práce*. (c. d.). s. 90.

¹⁹ Srovnej: VOTAVA, Jiří. *Ucelená rehabilitace osob se zdravotním postižením*. (c. d.). s. 185.

²⁰ KVETOVÁ, Lea. *Základy oftalmopedie*. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 6.

2.2 Klasifikace osob se zrakovým postížením

2.2.1 Medicínská klasifikace

Medicínskou klasifikaci osob se zrakovým postížením tvoří Světová zdravotnická organizace (WHO). Základ mezinárodní klasifikace WHO tvoří dva nejvýznamnější stavební základy MKN (Mezinárodní klasifikace poruch, disabilit a handicap) a MKF (Mezinárodní klasifikace funkčních schopností a zdraví).²¹ Zatímco MKN klasifikuje nemoci a příčiny smrti, MKF klasifikuje okruhy zdraví.²² Tyto dva stavební základy dohromady tvoří jediný široký a zároveň přesný nástroj, který zachycuje plný obraz zdravotního stavu jedince.²³

K zachycení zdravotního stavu jedince se zrakovým postížením slouží oční vyšetření. O něm vyšetřením se zkoumá zraková ostrost do dálky (vizus) v různých tabulkách (optotypech), které jsou vzdáleny 5 nebo 6 metrů.²⁴

Vizus se zpravidla udává ve zlomku, kde číselník udává vzdálenost v metrech, ze které jedinec čte, a jmenovatel určuje vzdálenost, ze které čte tutéž velikost písmene jedinec bez postížení zraku. Ideální vizus je například 6/6.

Z této diferenciace lze také zkoumat zorné pole, které může být zúženo, omezeno nebo v některých případech docházet k lokálním skotomům v důsledku zrakové vady.²⁵

Podle WHO v mezinárodní statistické klasifikaci nemocí a přidružených zdravotních problémů v desáté revizi (MKN-10) lze zařadit osobu se zrakovým postížením do jedné z 5 kategorií zrakového postížení:

²¹ Srovnej: *Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů (MKN-10, II. díl - Instrukční příručka, 2. aktualizovaná verze, platná k 1. 1. 2010)* publikována v PDF [online]. Ústav zdravotnických informací a statistik České republiky. Citováno dne 10. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.uzis.cz/publikace/mezinarodni-statisticka-klasifikace-nemoci-pridruzenych-zdravotnich-problemu-mkn-10-ii-dil>>, s. 16-18.

²² Tamtéž, s. 18.

²³ Srovnej: Tamtéž.

²⁴ Srovnej: LUDÍKOVÁ, Libuše. Diagnostika osob se zrakovým postížením. In FINKOVÁ, Dita. LUDÍKOVÁ, Libuše. RÁFIKOVÁ, Veronika. *Speciální pedagogika osob se zrakovým postížením*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2007. 158 s. ISBN 8-80-244-1857-5, s. 53.

²⁵ Srovnej: SCHINDLER, Radek. PEŤÁK, Milan. *Kdo je zrakově postížený?* [online]. Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky. Citováno dne 5. 5. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.sons.cz/kdojezp.php>>.

š 1. St ední slabozrakost

Zraková ostrost s nejlep-í mořnou korekcí: maximum men-í neřl 6/18 (0,30) - minimum rovné nebo lep-í neřl 6/60 (0,10); 3/10 - 1/10, kategorie zrakového postifení 1.

2. Silná slabozrakost

Zraková ostrost s nejlep-í mořnou korekcí: maximum men-í neřl 6/60 (0,10) - minimum rovné nebo lep-í neřl 3/60 (0,05); 1/10 - 10/20, kategorie zrakového postifení.

3. T řce slabý zrak

a) Zraková ostrost s nejlep-í mořnou korekcí: maximum men-í neřl 3/60 (0,05) ó minimum rovné nebo lep-í neřl 1/60 (0,02); 1/20 - 1/50, kategorie zrakového postifení 3.

b) Koncentrické zúřlení zorného pole obou o í pod 20 stup , nebo jediného funk n zdatného oka pod 45 stup .

4. Praktická nevidomost

Zraková ostrost s nejlep-í mořnou korekcí 1/60 (0,02), 1/50 ařl sv tlocit nebo omezení zorného pole do 5 stup kolem centrální fixace, i kdyřl centrální ostrost není postifena, kategorie zrakového postifení 4.

5. Úplná nevidomost

Ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty sv tlocitu ařl po zachování sv tlocitu s chybnou sv telnou projekcí, kategorie zrakového postifení 5.õ²⁶

2.2.2 Funk ní klasifikace

Specifi nost funk ní klasifikace spo ívá v posuzování r zných denních aktivit u jedince s postifením zraku. Posuzují se nap íklad oblasti tení a psaní textu, -ítí atd.

Diagnostikou jsou analyzovány oblasti p enosu informa ních obsah mezi lidmi, orientace, pohyb a dal-í oblasti.²⁷

²⁶ *Klasifikace zrakového postifení podle WHO [online]. Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých eské republiky. Citováno dne 5. 5. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.sons.cz/klasifikace.php>>.*

Funkční klasifikace rozlišuje dvě základní typy technik²⁸, za pomoci kterých je aktivita vykonávána:

1. *š Techniky, nevizuální (postupy bez zrakové kontroly), postupy s částečným zapojením zraku (ve spojení se specifickými podmínkami osvětlení, kontrast apod.).*

2. *š Techniky plně zapojující zrakovou percepci.*²⁹

Funkční klasifikace zrakového postižení podle Anne L. Corne se snaží zahrnout všechny faktory, které mohou vymezit zrakové postižení.

š Anne L. Corne (1983) uvádí tzv. trojdimenzionální model faktorů funkčního vidění.

1. *dimenze vizuálních dovedností: Patří sem například zraková ostrost, úhelné zorné pole, okulomotorika oka, zpracování světla a barev, funkce CNS.*

2. *dimenze vizuálních vnějších podnětů: Patří sem například vlastnosti sledovaných objektů, barva, kontrast, doba trvání působení podnětu, rychlost zpracování, prostor (například velikost, obrysy), osvětlení.*

3. *dimenze individuálních předpokladů: Patří sem například kognitivní funkce, integrovanost všech osobnostních složek jedince, nabyté zkušenosti, naučené reakce a vzory chování.*³⁰

²⁷ Srovnej: PRÁZDNÁ, Radka. Význam výpočetní techniky v procesu edukace žáků a studentů se zrakovým postižením. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zdravotní sociální fakulta, 2009, s. 14.

²⁸ Tamtéž.

²⁹ PRÁZDNÁ, Radka. Význam. (c. d.) s. 14., Prázná vychází z WALTHES, Renate. Einführung in die Blinden- und Sehbehindertenpädagogik. München: Ernst Reinhardt Verlag, 2003.

³⁰ PRÁZDNÁ, Radka. Význam. (c. d.) s. 14., Prázná vychází z CORN, Anne Lesley. Visual Function: A Theoretical Model for Individuals with low vision. Journal of Visual Impairment and Blindness 77. 1983.

3 VZD LÁVACÍ SYSTÉM JEDINCE S POSTIŽENÍM ZRAKU

V této kapitole se vnují základnímu, sekundárnímu, vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělávání, které připravuje jedince na budoucí povolání, a k problematice zaměstnanosti neodmyslitelně patří. V novat se budou také speciálnímu kariérnímu poradenství a legislativě, která se danými školskými institucemi zabývá.

Vzdělání je prevencí proti nezaměstnanosti a mělo by se stát kontinuální celoživotní činností.³¹ Rodina společně s rodinou mají největší vliv na vývoj a rozvoj všech složek osobnosti jedince.³²

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných upravuje edukaci jedince se zrakovým postižením v základních a středních školách, středních odborných učilištích

a speciálních odborných učilištích pro žáky a studenty se zrakovým postižením nebo v běžných základních a středních školách, středních odborných učilištích a odborných učilištích, integrací formou individuální (integrace jedince v běžné třídě v ZŠ) nebo formou skupinovou (vytvoření speciální třídy v běžné ZŠ).³³

O zařazení žáka do speciálního vzdělávacího procesu na základní škole rozhoduje editel školy, šna základ doporučení školského poradenského zařízení.³⁴ editeli školy nařizuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) přijmout každého žáka majícího trvalé bydliště v příslušném školském obvodu, pokud zákonný zástupce trvá na jeho přijetí. Po et žák může editel školy přijmout do výše povoleného počtu žáků.³⁵ editel školy je zároveň odpovědný za zpracování a sestavení individuálního vzdělávacího plánu na

³¹ Srovnej: BROFI OVÁ, Dagmar. *Společenské souvislosti trhu práce*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2003, s. 44.

³² Srovnej: NOVOSAD, Libor. *Základy speciálního poradenství*. 2. vyd. Praha: Portál, 2006, s. 26.

³³ Srovnej: Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění platném k 16. 11. 2010, § 3.

³⁴ Tamtéž, § 9 odstavec 1.

³⁵ Srovnej: Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění platném k 16. 11. 2010, § 36 odstavec 7. MICHALÍK, Jan. *Školská integrace žáků s postižením na základních školách v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, s. 240.

základních a středních školách.³⁶ Přijetí fláka na příslušný typ střední školy, středního odborného učiliště nebo odborného učiliště je možné na základě splnění požadavků daných školou.³⁷

Modifikace vzdělávání fláků se zřetelně postihnutím nemá hodnotu vzdělání, které jedinec na příslušném typu školy získal. Výraznější odlišnosti jsou v metodických postupech a organizačních formách s ohledem na stupeň zřetelného postižení.³⁸

3.1 Speciální kariérní poradenství u osob s mentální a profesní poradenství

Kariérní poradenství je systéminností sloužící k podpoře fláků, studentů i dospělých při jejich rozhodování o další profesní a vzdělávací orientaci.³⁹ Týká se sféry vzdělávací i sféry pracovního uplatnění, díky kterým se služby kariérního poradenství mohou rozvíjet.⁴⁰ V České republice je kariérní poradenství vymezeno vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízení.

Kariérní poradenství je součástí výchovného poradenství, které je závislé na školské správě nebo úřadech práce.⁴¹

Úkolem kariérního poradenství je doporučení vhodné a v-estranně vyhovující profese.⁴² Toto doporučení musí zvažovat předpoklady jedince se zřetelným postižením, požadavky studia v-etrn- nárok budoucího dlouhodobě vykonávaného povolání.⁴³ Jedinec se zřetelným postižením se při výběru povolání rozhoduje na základě své

³⁶ Vyhláška č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, (c. d.). § 6 odstavec 1 a odstavec 7.

³⁷ Srovnej: KREJČÍOVÁ Olga. Speciální pedagogika mentálně retardovaných. In RENOTIÉROVÁ, Marie. LUDÍKOVÁ, Libuše a kol. *Speciální pedagogika*. Vyd. 3. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, s. 170.

³⁸ Srovnej: LUDÍKOVÁ, Libuše. Speciální pedagogika osob s postižením zraku. In RENOTIÉROVÁ, Marie. LUDÍKOVÁ, Libuše a kol. *Speciální pedagogika*. Vyd. 3. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, s. 203.

³⁹ VÍTKOVÁ, Marie. Kariérní poradenství. In PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kariérové poradenství pro fláky se zdravotním postižením*. Praha: Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR, 2004, s. 9.

⁴⁰ Srovnej: Tamtéž.

⁴¹ Srovnej: PRCHA, Jan., WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 3. vyd. Praha: Portál, 2001, s. 169.

⁴² OPAILOVÁ, Dagmar. Profesní poradenství. In VÍTKOVÁ, Marie. *Otázky speciální pedagogického poradenství: základy, teorie, praxe: učební text k projektu "Integrované poradenství pro znevýhodněné osoby na trhu práce v kontextu národní a evropské spolupráce*. 2. vyd. Brno: MSD, 2004, s. 203.

⁴³ Srovnej: Tamtéž.

profesní orientace;⁴⁴ tedy na základě všech opatření a prostředků, které jedince informují a přispívají k jeho orientaci ve volbě druhu vzdělání, profesní přípravy na základě jeho schopností, zpusobnosti, zájmů a možnostem zaměstnání.⁴⁵

Příprava jedince se zdravotním postižením pro pracovní uplatnění závisí na nárocnosti zaměstnání a na zdravotním stavu jedince. Od toho se také odvíjí délka přípravy na povolání. Příprava na povolání může probíhat ve školách, které umožní učit osobám se zdravotním postižením přizpůsobit se požadavkům a nárokům konkrétní práce. Příprava na povolání může také probíhat na pracovištích individuálně přizpůsobených zdravotnímu stavu jedince, v chráněných dílnách a v chráněných pracovištích, ve vzdělávacích zařízeních, v církvích, v občanských sdruženích, v charitativních organizacích a ve výcvikových střediscích pro osoby se zmnou pracovní schopností.⁴⁶

3.2 Sekundární a vyšší odborné vzdělávání osob se zrakovým postižením

Při výběru střední školy se jedinec se zrakovým postižením připravuje na výkon povolání v příslušném oboru.⁴⁷

V současné době se osobám se zrakovým postižením nabízejí tyto typy škol, z nichž se žádná nenachází v Jihozápadním kraji. Praktická škola pro zrakově postižené v Praze, Střední škola Aloyse Klara v Praze, Gymnázium pro zrakově postižené a střední odborná škola pro zrakově postižené v Praze, Střední škola pro zrakově postižené v Brně, Obchodní akademie pro zrakově postiženou mládež v Opavě a Konzervatoř a laická škola Jana Deyla v Praze (Příloha I).⁴⁸

⁴⁴ Srovnej: MORAVCOVÁ, Dagmar. Kariérní poradenství u žáků se zrakovým postižením. In PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kariérové poradenství pro žáky se zdravotním postižením*. Praha: Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR, 2004, s. 46–47.

⁴⁵ Srovnej: BARTOŠOVÁ, Miroslava. Volba povolání u žáků se specifickými poruchami učení. In BARTOŠOVÁ, Miroslava. VÍTKOVÁ, Marie a kol. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*. Brno: Paido - Masarykova univerzita Brno, 2009, s. 336.

⁴⁶ Srovnej: VYSOKAJOVÁ, Margerita. *Hospodářská, sociální*. (c. d.). s. 86.

⁴⁷ Srovnej: MICHALÍK, Jan. Speciální školy a zařízení. In RENOTIÉROVÁ, Marie. LUDÍKOVÁ, Libuše a kol. *Speciální pedagogika*. 3. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, s. 99–100.

⁴⁸ Srovnej: *Speciální mateřské, základní a střední školy pro zdravotně postižené, speciální pedagogická centra* [online]. Informační systém pro zdravotně postižené BrailNet. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <http://is.brailnet.cz/skoly_vypis.php?name=&address=&ico=&telfax=&email=&www=&hcp%5B%5D=2>.

B hem profesní p ípravy na budoucí povolání dochází k rozvoji kompetencí v oblastech sociálních, odborných a dal-ích. Jedinec se zrakovým postífením by se m l stát v tomto období samostatným lov kem, který si je v dom svého postífení a dokáfle ho kompenzovat pot ebnými pom ckami.⁴⁹

Legislativou týkající se st edo-kolského vzd lávání je vyhlá-ka . 13/2005 Sb., o st edním vzd lávání a vzd lávání v konzervato i.

3.3 Vysoko-kolské vzd lávání pro osoby se zrakovým postífením

Po úsp -ném absolvování st ední -koly s maturitou lze následn studovat na vysoké -kole. Vzd lání na vysokých -kolách je moífné pouze na b flných vysokých -kolách.⁵⁰ V eské republice je legislativou vztahující se k vysokým -kolám nap íklad zákon . 111/1998 Sb., o vysokých -kolách a o zm n a dopln ní zákon (zákon o vysokých -kolách).

Studium na vysokých -kolách je velmi náro né, proto n které vysoké -koly z izují podp rná centra, která podporují studenty se zrakovým postífením p i studiu. Podp rná centra poskytují poradenství v oblasti studia také vyu ujícím. Optimalizují p ístup k informacím, vytvá ení podmínky pro samostudium, digitalizují studijní materiály, zaji- ují tisk dokument , výrobu tyflografických produkt , umofl ují zap j ení pot ebné tyfletechniky, zam ují se na tvorbu individuálních studijních plán a dal-í.⁵¹

Dagmar Moravcová uvádí vhodné studijní obory pro studenty se zrakovým postífením; z oblasti humanitních obor : *š studium jazyk , tlumo nictví, p ekladatelství, psychologie, sociologie, speciální pedagogika, sociální práce, historie, právo, knihovnictví a zpracování v deckých informací, teologie apod.*⁵², z oblasti p írodov dných a technických obor : *š rehabilitace, aplikovaná t lesná výchova, programování, výpo etní technika a ekonomie.*⁵³

Po ukon ení vzd lání stojí p ed jedincem se zrakovým postífením problém volby zam stnání, stejn jako p ed intaktním jedincem. Vy-í -ance najít zam stnání je podle

⁴⁹ Srovnej: NOVÁKOVÁ, Zita. Systém edukace zrakov postífených. In Vítková, Marie. *Integrativní speciální pedagogika: Integrate -kolní a sociální*. 2. roz-í . a p eprac. vyd. Brno: Paido, 2004, s. 257.

⁵⁰ Srovnej: HAMADOVÁ, Petra. *Edukace, p edprofesní*. (c. d.). s. 263.

⁵¹ Srovnej: LUDÍKOVÁ, Libu-e. *Speciální pedagogika*. (c. d.). s. 203 - 204. (c. d.). NOVÁKOVÁ, Zita. *Systém edukace*. (c. d.). s. 259 - 260.

⁵² MORAVCOVÁ, Dagmar. *Kariérní poradenství*. (c. d.). s. 49.

⁵³ Tamtéfl, s. 49.

literatury ve vy—ím vzd lání. Jedinci se zřakovým postifením jsou svým postifením omezování p esv d ením svého okolí, fe vzd lání, které absolvovali, jsou schopni uřlívát v praxi.⁵⁴

⁵⁴ Srovnej: R řil KOVÁ, Veronika. *Komplexní služby*. (c. d.). s. 86.

4 PROBLEMATIKA ZAMĚSTNANOSTI OSOB SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

Práce je tematicky zaměřená na problematiku podpory zaměstnanosti osob se zrakovým postižením - budu se proto v novat této problematice v následujících odstavcích. Následně se také budu zabývat možnostmi pracovního uplatnění jedinců s postižením zraku, pracovní rehabilitací a rekvalifikací.

š Fenomén nezaměstnanosti vstoupil do našeho společenského a tedy i ekonomického života poměrně nedávno.⁵⁵ Součástí naší ekonomické reality se stal teprve v roce 1993.⁵⁶

Osoby se zrakovým postižením se řadí do skupiny lidí, kteří mají výrazné problémy s nalezením odpovídajícího zaměstnání. Přítelosti pro zapojení jedinců s postižením do zaměstnání se oproti minulosti zhoršily. V minulosti existovaly firmy, které zaměstnávaly osoby se zdravotním postižením a problém nebyly rozhodující otázkou hospodářské rentability. Zrušením těchto firem z ekonomických důvodů se přispělo k omezení pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, to vedlo k jejich nezaměstnanosti.

Dříve se zdálo, že medicínské souvislosti zdravotního postižení s cílem integrovat. To byla také stinná stránka společnosti. Vratit osoby s postižením zpět do majoritní společnosti znamenalo uzavření těchto jedinců do nejrizikovějších institucí a tím je nechat vymizet z reálného života ve společnosti.

V současné době se snažíme o odstranění kompletních bariér znemožňujících uplatnění zdravotně postižených osob ve společnosti a o integraci jedince s postižením do společnosti a využití jeho pracovního potenciálu.⁵⁷

Aby jedinec se zrakovým postižením mohl uplatnit své schopnosti, je nutné vybrat si povolání, které by mohl uplatnit na trhu práce. Výběr z nabídky povolání je pro jedince se zrakovým postižením omezen vlastním handicapem a možnostmi výběru

⁵⁵ BROŤOVÁ, Dagmar. *Spoleenské souvislosti*. (c. d.). s. 45.

⁵⁶ Srovnej: Tamtéž, s. 45.

⁵⁷ Srovnej: KUČHA, Pavel. *Trh práce: sociologická analýza*. Praha: Karolinum, 2007, s. 155-157.

povolání. Výběr povolání je zpravidla složitější než u zdravých jedinců.⁵⁸ Jedinec je omezen hledáním přijatelného místa a schopností zvládnout toto pracovní místo, bez úpravy pracovních podmínek.⁵⁹

Zrakově postiženým jedincům jsou oproti zdravým jedincům předurčeny možnosti výběru povolání. Většinou dochází ke smíření se s určitou variantou povolání, ale pocitu kvády a nespokojenosti v nich mnohdy zůstávají.⁶⁰

Na které specializované profese se bohužel většinou neuplatní - například kármí a kočíkové práce nebo ladě hudebních nástrojů apod. Ale i v případě běžných profesí zde hrozí riziko zvolení nevhodného pracovního místa.⁶¹

Příčinou problému nezaměstnanosti osob se zdravotním postižením lze najít také v motivaci k práci. Problémem jsou očekávané příjmy za vykonávanou práci v poměru k sociálním příjmům, což závisí na stupni postižení. Poměr mezi těmito příjmy se často přibližuje.

Motivaci také ztrácejí potenciální zaměstnavatelé jedinců se zdravotním postižením. I přesto, že některé zaměstnavatele nezaměstnávají osoby s postižením a hrozí jim tak penalizace, je tento stav pro tyto zaměstnavatele stále výhodnější, než takového člověka zaměstnat. Zaměstnat jedince s postižením znamená zaměstnateli nezbytnou investici například s úpravou pracovního prostředí a bezbariérového přístupu.⁶²

Investice do úprav pracovního místa je podpořena státními nebo obecními prostředky. V některých případech tyto prostředky svádí ke zneužití propuštěným osobou se zdravotním postižením z důvodů neschopnosti plnit práci, ale dotaci od úřadu práce zaměstnavatel jí nevrátí.⁶³

Ke zlepšení zaměstnanosti osob se zdravotním postižením je zapotřebí hledat ve těchto oblastech;

⁵⁸ Srovnej: HADJ-MOUSSOVÁ, Zuzana. Puberta a dospívání. In VÁGNEROVÁ, Marie. HADJ-MOUSSOVÁ, Zuzana, TRNČEK, Stanislav. *Psychologie handicapu*. 2. dotisk. 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004, s. 222.

⁵⁹ Srovnej: VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2002, s. 120.

⁶⁰ Srovnej: VÁGNEROVÁ, Marie. *Oftalmopsychologie*. (c. d.). s. 151 a 153.

⁶¹ Srovnej: VÁGNEROVÁ, Marie. *Oftalmopsychologie*. (c. d.). s. 166. KREJČÍKOVÁ, Olga. *Problematika zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. Praha: Rytmus; Havlíčkův Brod - Tobiáš, 2005, s. 16.

⁶² Srovnej: KUČHA, Pavel. *Trh práce*. (c. d.). s. 155 a 157.

⁶³ Srovnej: NOVOSAD, Libor. *Základy speciálního*. (c. d.). s. 33 - 34.

- 1) posílit motivační faktory k hledání práce a upravit výplatu sociálních dávek,
- 2) odstranit bariéry znemožňující zaměstnavatelům přijímat osoby se zdravotním postižením s možností případného propuštění bez obav,
- 3) rozšířit možnosti pro dostatečné vzdělání.⁶⁴

4.1 Možnosti pracovního uplatnění jedinců s postižením zraku

Jaké formy zaměstnávání jedinců se zrakovým postižením existují v České republice? Jedince se zrakovým postižením lze zaměstnat formou podporovaného zaměstnání, ve výrobních družstvech, v chráněných dílnách a v chráněném pracovním prostředí.⁶⁵

Podporované zaměstnávání je časově omezená sociální aktivita poskytovaná osobám, které jsou znevýhodněné a hledají si placené zaměstnání v nabídce běžných volných pracovních míst. Schopnosti těchto jedinců jsou omezeny natolik, že před nástupem do pracovního procesu i po nástupu do pracovního procesu vyžadují individuální a dlouhodobou péči.⁶⁶

Slovník sociální práce definuje podporované zaměstnávání jako *škomplex sociálních služeb, které mají zájemce podpořit v nalezení vhodného zaměstnání, udržení tohoto zaměstnání a udržení platových podmínek srovnatelných s jinými zaměstnanci vykonávajícími stejnou práci. Je určeno osobám znevýhodněným na trhu práce mentálním postižením, smyslovým nebo pohybovým postižením, chronickou duševní nemocí apod.*⁶⁷

Podporované zaměstnávání je poskytováno lidem v běžném pracovním prostředí. Lidé jsou plně integrováni mezi intaktní pracovníky.

Rozdíl mezi formou podporovaného zaměstnávání a jinými formami zaměstnávání je ve vzdělávání. U podporovaného zaměstnávání se jedinec nejdříve nezděluje, nebo je ihned začleněn do pracovního procesu. Poté dovednosti se učí přímo na pracovním místě. Za odvedenou práci dostane osoba se zrakovým postižením stejnou odměnu

⁶⁴ Srovnej: KUČHA, Pavel. *Trh práce*. (c. d.). s. 155 a 157.

⁶⁵ Srovnej: ZÁMEČNÍKOVÁ, Dana. Pracovní uplatnění zdravotně postižených. In Vítková, Marie. *Integrativní speciální pedagogika: Integrace školní a sociální*. 2. rozšířené a přepracované vydání. Brno: Paido, 2004, s. 205 a 207. Srovnatelně uvádí i KREJČÍKOVÁ, Olga. *Problematika zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. Praha: Rytmus; Havlíčkův Brod - Tobiáš, 2005, s. 16.

⁶⁶ Srovnej: KREJČÍKOVÁ, Olga. *Problematika zaměstnávání*, s. 18. Podobně uvedeno v článku *Definice a principy podporovaného zaměstnávání* [online]. Česká unie pro podporované zaměstnávání, o. s. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.unie-pz.cz/index.php/pz>>.

⁶⁷ MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální*, (c. d.). s. 145.

jako jedinec bez postífení. Také je možné, aby osoba se znevýhodněním pracovala na celý i zkrácený úvazek.

Podpora při zaměstnávání je poskytována po dobu, po kterou ji jedinec vyžaduje, nejdéle však dva roky. Vyškolení pracovníci společně s jedinci se zdravotním postižením vytvářejí po uzavření dohody osobní profil jedince. Vypracovávají individuální plán, ve kterém jedná o naplnění cíle, o časovém harmonogramu, a společně plánují následující schůzky.⁶⁸

Dále lze jedince s postižením zaměstnávat ve výrobních družstvech. Výrobní družstva neboli výrobní družstva invalidů vytvářejí příznivé podmínky pro zaměstnání se znevýhodněním, i když podmínkou fungování podniku je ekonomická prosperita a samostatnost. Výrobní programy podniků jsou převážně montážní a kompletace výrobků, ale také poskytování služeb v oblastech úklidu, ostrahy, kosmetických a administrativních služeb a dalších.⁶⁹

Pracovní uplatnění jedince se zdravotním postižením může také najít v chráněných dílnách a v chráněném pracovním prostředí. Chráněná pracovní dílna je příslušnou osobou, na základě dohody s úřadem práce, kde je zaměstnáno alespoň 60% jedinců se zdravotním znevýhodněním.⁷⁰

Chráněné pracovní místo je pracovní místo určené osobám se zdravotním postižením, zřízené na základě písemné dohody mezi úřadem práce a zaměstnavatelem. Ode dne sjednaného v písemné dohodě musí být chráněné pracovní místo provozováno po dobu nejméně dvou let.⁷¹

⁶⁸ Srovnej: KREJČÍOVÁ, Olga. *Problematika zaměstnávání*. (c. d.). s. 18 - 22.

⁶⁹ Srovnej: ZÁMEČNÍKOVÁ, Dana. *Pracovní uplatnění*. (c. d.). s. 207.

⁷⁰ Srovnej: *Zaměstnávání osob se zdravotním postižením* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/8#zozp>>.

⁷¹ Srovnej: LEIBLOVÁ, Zdeňka. *Zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. In ERVINKA, Tomáš a kol. *Zaměstnávání osob se zdravotním postižením, dříve chodců, mladistvých a studentů, absolventů škol, žen a dalších kategorií*. 4. aktualiz. vydání. Praha: ANAG, 2009, s. 46.

4.2 Pracovní rehabilitace a rekvalifikace

V této kapitole je dlefité také uvést rozdíl mezi vrozeným a získaným zrakovým postiflením. *šVrozené postiflení má závařn j-í vliv na vývoj jedince, p edev-ím v oblasti funkcí, které pro sv j vývoj pot ebují podn ty z okolí (poznávací proces, schopnost).*⁷²

V p ípad , fle se jedinec s postiflením zraku narodí, nebo ho získá záhy, i se jeho postiflení zhor-uje nebo stagnuje v raném stádiu vývoje, v tomto p ípad se se svým postiflením doty ný vyrovnává lépe, nefl kdyby zrak ztratil v pozd j-ím v ku.

U získaného postiflení se rozli-uje, zda se jedná o situaci, kdy jedinec p i-el o zrak náhle (nap íklad p i autonehod), nebo jde o nemoc i vadu s progresí, která ztrátu zraku vyvolává. P i náhlé ztrát zraku jedinec není na takovou situaci p ípraven. Získané postiflení m fle vyvolat du-evní trauma, a to p edev-ím v souvislosti s napln ním budoucnosti. Ztráta zraku v dosp losti má za následek zm nu sociálního statusu v rodin nebo zam stnání. *šJedinec se tak stává, ve svém sebepojetí, mén hodnotným lenem.*⁷³ To dokazuje *š vysoké procento pokus o sebevrařdu v d sledku ztráty zraku upozor uje na závařnost situace, v níř se konkrétní lov k nachází.*⁷⁴ K integraci jedince zp t do spole nosti pomáhá rehabilitace.

Rehabilitace dle definice WHO je *šv asné, plynulé a koordinované úsilí o co nejrychlej-í a co nej-ir-í zapojení ob an se zdravotním postiflením do v-ech obvyklých aktivit řivota ve spole nosti s vyuřtím lé ebných, sociálních, pedagogických a pracovních prost edk .*⁷⁵ Rehabilitace je proto chápána jako rehabilitace ucelená. Cílem ucelené rehabilitace je návrat k p vodnímu stavu zdraví, pokud je to mořné. Návrat jedince do p irozeného prost edí z izolace, dosaření optimální kvality řivota a vyrovnat p řefitosti osob se zdravotním postiflením s osobami bez postiflení. Ucelená rehabilitace se skládá z n kolika slořek; lé ebné rehabilitace, sociální rehabilitace, pedagogicko-výchovné rehabilitace a pracovní rehabilitace, p i emř v-echny slořky se vzájemn propořují.⁷⁶

Pracovní rehabilitace je vymezována jako *šsouvislá pé e poskytovaná ob an m se zm n nou pracovní schopností sm ující k tomu, aby mohli vykonávat dosavadní,*

⁷² FINKOVÁ, Dita. Osobnost zrakov postifleného jedince. In FINKOVÁ, Dita. LUDÍKOVÁ, Libu-e. R řil KOVÁ, Veronika. *Speciální pedagogika osob se zrakovým postiflením*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2007, s. 66 - 67.

⁷³ Srovnej: Tamtéř, s. 66 ó 67.

⁷⁴ KV TO OVÁ, Lea. *Základy oftalmopedie*. (c. d.). s. 20.

⁷⁵ VOTAVA, Ji í. *Ucelená rehabilitace*. (c. d.). s. 14 ó 16.

⁷⁶ Srovnej: Tamtéř.

p ípadn jiné vhodné zam stnání.⁷⁷ Dále Ján Jesenský definuje pracovní rehabilitaci jako š soubor inností zam ených na p ekonávání práceneschopností (nebo zm n né pracovní schopnosti) a na vytvo ení vnit ních podmínek pro pracovní uplatn ní ob an se zm n nou pracovní schopností.⁷⁸ Hlavním cílem pracovní rehabilitace je š návrat osoby se zdravotním postížením do pracovního procesu.⁷⁹

Pracovní rehabilitace zabezpe uje š poradenskou slufbu p i volb povolání nebo jiného pracovního uplatn ní, p ípravu pro pracovní uplatn ní, umís ování do zam stnání a vytvá ení vhodných podmínek pro jeho výkon.⁸⁰

Pracovní rehabilitaci zabezpe ují Ú ady práce spole n se zdravotnickými za ízeními, orgány sociálního zabezpe ení, M stské ú ady, charitativní organizace apod.⁸¹

Pracovní rehabilitace p iná-í pozitivní dopad na vývoj jedince. P íkladem je motivace k práci, ekonomická nezávislost, získání asertivity a spole enské prestíže.⁸²

I š p es ve-kerou snahu se v eské republice dosud nepoda ilo vytvo it sí rehabilita ních center. Neuspokojivá je i nezbytná provázanost s ú ady práce.⁸³

V eské republice existují dv možnosti rekvalifika ních za ízení pro osoby se zrakovým postížením, a to Pobytové rehabilita ní a rekvalifika ní st edisko pro nevidomé D dina v Praze a Ústav sociální pé e v Brn ó Chrlících. (P íloha II.)⁸⁴

Rekvalifikace je získání, zvý-ení, roz-í ení, prohloubení nebo udržení stávající kvalifikace.⁸⁵ Rekvalifikace pro osoby se zdravotním postížením se uskute ují za stejných podmínek jako rekvalifika ní kurzy pro osoby bez postížení.⁸⁶ Rekvalifikace se

⁷⁷ JESENSKÝ, Ján. *Uvedení do rehabilitace zdravotn postížených*. Praha: Karolinum, 1995, s. 117. Stejn uvádí i FINKOVÁ, Dita. *Osobnost zrakov postíženého jedince*. (c. d.). s. 68.

⁷⁸ JESENSKÝ, Ján. *Uvedení*. (c. d.). s. 117. Stejn uvádí i FINKOVÁ, Dita. *Osobnost zrakov postíženého jedince*. (c. d.). s. 68.

⁷⁹ JESENSKÝ, Ján. *Uvedení*. (c. d.). s. 117.

⁸⁰ Srovnej: VYSOKAJOVÁ, Margerita. *Hospodá ská, sociální*. (c. d.). s. 86.

⁸¹ Tamtéfl.

⁸² Srovnej: FINKOVÁ, Dita. *Osobnost zrakov*. (c. d.). s. 68.

⁸³ VYSOKAJOVÁ, Margerita. *Hospodá ská, sociální*. (c. d.). s. 87.

⁸⁴ Srovnej: R ílI KOVÁ, Veronika. *Komplexní slufby*. (c. d.). s. 92.

⁸⁵ Srovnej: Zákon . 435/2004 Sb., o zam stnanosti, ve zn ní platném k 16. 11. 2010. (c. d.). § 108.

⁸⁶ Srovnej: Tamtéfl, § 74.

provádí na základě dohody mezi úřadem práce a zájemcem o zaměstnání⁸⁷ nebo mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem.⁸⁸ Náklady spojené s rekvalifikací hradí za uchazeče úřad práce.⁸⁹ Rozsah a obsah rekvalifikace vychází z individuálních schopností, zkušeností a kvalifikace jedince, přičemž se zároveň hledí na jeho zdravotní stav.⁹⁰

⁸⁷ Srovnej: Tamtéž, § 109.

⁸⁸ Srovnej: Tamtéž, § 110.

⁸⁹ Srovnej: Tamtéž, § 109.

⁹⁰ Srovnej: LEIBLOVÁ, Zdeňka. *Zaměstnávání občanů*. (c. d.). s. 43. Zákon č. 435/2004 Sb., *o zaměstnanosti*. (c. d.). § 108.

5 PRÁVNÍ ÚPRAVA PODPORY ZAMĚSTNANOSTI OSOB SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

V následující kapitole stručně popisují, které zákony a vyhlásky, které se vztahují k problematice zaměstnávání osob se zdravotním postižením a k podporovanému zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Z 24 zemí, které přijaly opatření Evropské sociální charty Rady Evropy podle článku 9, je Česká republika zavázána *šposkytovat nebo podporovat podle potřeby služby, které pomohou v-ém osobám, v etn zdravotn postižených, e-ít problémy související s volbou povolání a odborným postupem, s náležitým p ihlédnutím k jejich osobním schopnostem a mořnostem na trhu práce.*⁹¹

V Listině základních práv a svobod je upraveno právo na svobodnou volbu, přípravu⁹² a pomoc při přípravě k povolání.⁹³ Dále je zde upraveno právo k podnikání a provozování jiné hospodářské činnosti.⁹⁴ V Listině základních práv a svobod je také upraveno právo na zvláštní ochranu v pracovních vztazích⁹⁵, právo na uspokojivé pracovní podmínky⁹⁶, právo na zvýšenou ochranu zdraví osob se zdravotním postižením a právo na zvláštní pracovní podmínky.

V zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti se pí-je o zvýšené ochraně osob se zdravotním postižením na trhu práce.⁹⁷ Zákon definuje, kdo je osoba zdravotně znevýhodněná⁹⁸, zabývá se právem na zaměstnání.⁹⁹

Dále upravuje zprostředkování zaměstnání. Zaměstnání mohou zprostředkovávat pouze úřady práce a agentury práce, které spolu navzájem spolupracují. Úřady práce

⁹¹ OPA ILOVÁ, Dagmar, ZÁME NÍKOVÁ, Dana. *Právní úprava zdravotně postižených*. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2005, s. 65.

⁹² Srovnej: Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1992 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění platném k 16. 11. 2010, článek 26.

⁹³ Srovnej: Tamtéž, článek 29.

⁹⁴ Srovnej: Tamtéž, článek 26.

⁹⁵ Srovnej: Tamtéž, článek 29, odstavec 2.

⁹⁶ Srovnej: Tamtéž, článek 28.

⁹⁷ Srovnej: Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. (c. d.). § 67, odstavec 1.

⁹⁸ Srovnej: Tamtéž, § 67, odstavec 3.

⁹⁹ Srovnej: Tamtéž, § 10.

vyhledávají zaměstnání fyzickým osobám, zaměstnavatelé zaměstnanců a poskytují informace, poradenství¹⁰⁰, rekvalifikace a pracovní rehabilitaci v oblasti zaměstnávání¹⁰¹ bezplatně.¹⁰²

Zvýšenou péčí při zprostředkování zaměstnání v nulové úady práce osobám se zdravotním postižením. V případě, že je jedinec se zdravotním postižením veden na úad práce v evidenci uchazečů, které nejlépe tímto, vypracuje pracovník úad práce s uchazečem o zaměstnání individuální akční plán, který slouží ke zvýšení možnosti uplatnění na trhu práce.¹⁰³

Agentury práce také mohou zprostředkovat práci zájemci o zaměstnání u jiné právnické nebo fyzické osoby¹⁰⁴, a to bezplatně nebo za úhradu.¹⁰⁵ Tito zprostředkovatelé jsou povinni, podobně jako Úad práce, vést evidenci o počet volných pracovních míst, o jimi umístěných fyzických osobách a o svých zaměstnancích, kterým zprostředkovávají zaměstnání. Agenturní zaměstnávání je také upraveno v zákoníku práce.¹⁰⁶

Také zaměstnavatelé jsou povinni vytvářet příležitosti osobám se zdravotním postižením, vyhradit a poskytnout jim pracovní místa a podmínky. Dále spolupracovat s úadem práce, v případě zajištění pracovní rehabilitace vést evidenci osob se zdravotním znevýhodněním, které zaměstnavatel zaměstnal a vést evidenci vyhrazených pracovních míst pro tyto osoby.¹⁰⁷

Zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají více jak 25 zaměstnanců, musí zaměstnávat ve výši povinného podílu 4% osob se zdravotním postižením. Tuto povinnost lze splnit také odebráním výrobků, služeb nebo zadáním zakázek zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají více jak 50% jedinců se zdravotním postižením, chráněným pracovním dílnám, osobám se zdravotním postižením, které jsou samostatně výdělečně nebo odvodem do státního rozpočtu.¹⁰⁸

¹⁰⁰ Srovnej: Tamtéž, § 14, odstavec 1 a 6.

¹⁰¹ Srovnej: Tamtéž, § 69 - 74.

¹⁰² Srovnej: Tamtéž, § 18, odstavec 3.

¹⁰³ Srovnej: Tamtéž, § 33.

¹⁰⁴ Srovnej: Tamtéž, § 14, odstavec 1 a 4.

¹⁰⁵ Srovnej: Tamtéž, § 58.

¹⁰⁶ Srovnej: Zákon č. 262/2006 Sb., *zákoník práce*, ve znění platném k 16. 11. 2010, § 308 a 309.

¹⁰⁷ Srovnej: Zákon č. 435/2004 Sb., *o zaměstnanosti*. (c. d.). § 80.

¹⁰⁸ Srovnej: Tamtéž, § 81.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 VÝZKUM

6.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je **sledovat podporu** zaměstnanosti jedinců se zrakovým postižením. Dále je úkolem práce zjistit, jakými **způsobami a formami** je tato osobám poskytována podpora zaměstnanosti, **jak se pracovníci institucí orientují a jaké mají mínění o problematice** zaměstnanosti jedinců se zrakovým postižením. Výzkumné setkání bylo provedeno v krajském městě České Budějovice v Jihočeském kraji.

6.2 Metoda výzkumu a výzkumný vzorek:

Předvýzkum¹⁰⁹ mapuje sedm institucí v České Budějovicích. Tyto instituce jsem zkompletovala pomocí *Průvodce sociálními oblastmi města České Budějovice 2010*¹¹⁰ a pomocí *Průvodce sociálními službami v Jihočeském kraji* k 15. 10. 2010.¹¹¹

Záměrně jsem vybrala instituce, které pracují s osobami se zrakovým postižením nebo s jedinci se zdravotním postižením v produktivním věku se zaměřením na problém zaměstnanosti. Těchto sedm institucí mi bylo ochotno interview poskytnout.

Institucemi jsou:

- Centrum pro zdravotně postižené Jihočeského kraje, pracoviště v České Budějovicích¹¹²
- Jihočeská sociální pomoc o.p.s.¹¹³
- Jihočeská rozvojová o.p.s.¹¹⁴
- Koníček¹¹⁵
- Tyflokabinet o.p.s.
- Tyfloservis o.p.s.¹¹⁶

¹⁰⁹ Srovnej: DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro učitele*. Praha: Karolinum, 1993, s. 122.

¹¹⁰ Srovnej: *Průvodce sociálními oblastmi města České Budějovice 2010*. České Budějovice: Odbor sociálních věcí Magistrátu České Budějovice, 2010.

¹¹¹ Srovnej: *Průvodce sociálními službami v Jihočeském kraji* [online]. Kraj Jihočeský. Citováno dne 29. 1. 2011. Dostupné z WWW: <http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par%5Bid_v%5D=1225&par%5Blang%5D=CS>.

¹¹² Srovnej: *Průvodce sociálními oblastmi*. (c. d.). s. 8.

¹¹³ Srovnej: Tamtéž, s. 23.

¹¹⁴ Srovnej: *Průvodce sociálními službami*. (c. d.). s. 19.

¹¹⁵ Srovnej: *Průvodce sociálními oblastmi*. (c. d.). s. 27.

¹¹⁶ Srovnej: Tamtéž, s. 60.

- Ú ad práce.¹¹⁷

6.3 Technika sb ru dat:

Jako techniku sb ru dat jsem vybrala polostrukturované interview¹¹⁸ (P íloha . XI.), které bylo uskute n no s pracovníky z vý-e uvedených institucí, sou asn nahráváno na diktafon a následn doslovn p epsáno a vloženo do p íloh. Rozhovory . 1 a 6 nejsou doslovn p epsány z diktafonu. Respondenti si nep áli být na diktafon nahráváni.

Otázka . 7a a 7b je schématem sn hové koule.¹¹⁹ Tato technika má za úkol p ípadné zv t-ení výzkumného vzorku pomocí informací od pracovník organizací. Výsledný výzkumný vzorek má zjistit celkový po et institucí zaji- ujících podporu zam stnanosti osob se zrakovým postífením v eských Bud jovicích.

6.4 Operacionalizace pojm

Níže provedu operacionalizaci pojm , které jsou sou ástí cíl práce.

Pro pot eby uvedeného -et ení za **jedince se zrakovým postífením** považuji osobu se zrakovým postífením v produktivním v ku, které se týká problematika zam stnanosti a je výd le n aktivní i neaktivní.

Osoba se zdravotním postífením pro pot eby výzkumného -et ení je jedinec se zrakovým postífením v produktivním v ku, kterého se týká problematika zam stnanosti a je výd le n aktivní i neaktivní. Zrakové postífení jedince je jedno z druh zdravotního znevýhodn ní.¹²⁰

Pojmem **zam stnanost** sleduji po etn výd le n aktivní obyvatelstvo eských Bud jovic s postífením zraku.

Jak se **orientují a jaké mín ní mají pracovníci organizací**, kte í pracují s jedinci se zrakovým postífením nebo s jedince se zdravotním znevýhodn ním v problematice zam stnávání, spat uji informovanost a úsudek pracovník o pracovním uplatn ní a institucionální podpo e jedinc s postífením zraku v eských Bud jovicích.

Slovem **podpora** chápu koncept, který se zam uje na lov ka komplexn . Posiluje sociální podporu, tedy vytvá í jedinci p íležitosti i k nalezení zam stnání, k socializaci, p ímo prakticky pomáhá s e-ením problému, poskytuje významné informace a dal-í.¹²¹

¹¹⁷ Srovnej: Tamtéfl, s. 70 ó 73.

¹¹⁸ Srovnej: HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál, 2005, s. 173 ó 174.

¹¹⁹ Srovnej: DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí*, s. 114 - 115.

¹²⁰ Srovnej: KOLÁ KOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce*. (c. d.) s. 90.

¹²¹ Srovnej: MATOUŠEK, Old ich. *Slovník sociální*. (c. d.) s. 211.

Způsoby a formami podpory rozumím aktivity organizace, které se využívají jedinci se zrakovým postižením v oblastech vzdělávacích programů, v projektech a v podílnosti na zaměstnanosti.

7 VÝSLEDKOVÁ ČÁST

Vyhodnocování polostrukturovaném interview jsem rozdělila do tří okruhů.

1. okruh o podpora zaměstnanosti osob se zrakovým postižením. Zahrnuje kompletní otázky z interview. Cílem tohoto okruhu bylo také zjistit celkové postoje klientů v institucích. Tabulka 1.2 uvádí výsledky. Tyto postoje jsou nepříjemné, na které instituce statistiky nevedou.
2. okruh o způsobů a formy podpory zaměstnanosti. Tomuto okruhu náleží otázky 1.3, 4, 4a, 4b a 5. Součástí otázky 1.2 a 2a.
3. okruh o orientovanost pracovníků v problematice zaměstnanosti osob se zrakovým postižením a jejich mínění. K tomuto okruhu patří otázky 1.6, 6a, 7, 7a a 7b.

Velikost výzkumného souboru je 9 pracovníků, s nimiž jsem vedla rozhovory. Rozhovory byly vedeny s kompetentními pracovníky, z tohoto důvodu se liší jejich pracovní zařazení. Následující tabulka znázorňuje postoje pracovníků z výše uvedených institucí a jejich pracovní zařazení.

Tabulka 1.1: Celkový počet pracovníků

instituce	pracovní zařazení	počet pracovníků
Centrum pro zdravotně postižené Jihočeského kraje, pracoviště v eských Budjovicích	vedoucí pracovník	1
Jihočeská sociální pomoc o.p.s.	vedoucí pracovník	1
Jihočeská rozvojová o.p.s.	vedoucí pracovník	1
Koníček	sociální pracovník	1
Tyflokabinet o.p.s.	editel	1
Tyfloservis o.p.s.	vedoucí pracovník	1
	sociální pracovník	1
Úřad práce	pracovnice zabývající se trhem práce	1
	pracovník zabývající se zprostředkováním zaměstnání	1
celkový počet pracovníků		9

Zdroj: vlastní výzkum

Jana Kolářková a Pavla Kodymová spatují jako důvod nevedení statistik s počty osob se zdravotním postižením v chybějícím systému předávání všech významných údajů mezi zdravotnickou a sociální oblastí. Autorky tvrdí, že orientací po těchto osob se zdravotním postižením lze získat od institucí poskytujících tuto jedincům pomoc.¹²² Toto tvrzení se v tabulce 2 nepotvrdilo. Údaje jsou nepřesné, na které instituce statistiky nevedou.

Tabulka 2: Celkové počty klientů institucí

instituce v českých Budjovicích:	celkový počet klientů :	počet klientů z celkového počtu klientů, kteří jsou nezaměstnaní a chtějí pracovat
Jihočeská rozvojová o.p.s.	20	1
Jihočeská sociální pomoc	7	0
Koníček	4	0
Tyflokabinet o. p. s.	30	25
Tyfloservis o. p. s.	83	-
Úřad práce	6100	2
Centrum pro zdravotně postižené Jihočeského kraje	1000	3 - 4
celkový počet uživatelů :	7244	31 - 32

Zdroj: vlastní výzkum

Poslední zveřejněné statistické informace na internetových stránkách Vládního výboru pro zdravotně postižené občany uvádí celkové počty obyvatel k 1. 1. 2003 se zrakovým postižením v České republice, kterých bylo 58159. Jedinců s tiskovým zrakovým postižením v témže datu bylo 16325.¹²³ Statistika vede i orientací po et

¹²² Srovnej: KOLÁŘKOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce*. (c. d.). s. 89.

¹²³ Srovnej: *Soubor vybraných statistických dat vztahujících se k problematice zdravotního postižení, východiska a úkolům Státního úřadu pro zdravotně postižené občany v rámci obecního se zdravotním postižením* [online]. Vláda České republiky. Citováno 28. 1. 2011. Dostupné z WWW: <<http://wtd.vlada.cz/scripts/detail.php?id=6691>>. Podobně uvádí KOLÁŘKOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce*. (c. d.). s. 79.

osob se zrakovým postífením v Jiho českém kraji v roce 1997, kterých bylo 3593, z toho t fce zrakov postífených 1009.¹²⁴

Celkové po ty nezam stnaných pro p ehlednost znázorn né v tabulce . 3 byly získány ze statistik Ú adu práce v eských Bud jovících.

Celkový po et nezam stnaných evidovaných na ú ad práce k 11/2010 v eských Bud jovících bylo 5850 jedinc . Z tohoto celkového po tu nezam stnaných bylo evidováno na Ú ad práce v eských Bud jovících 891 jedinc se zdravotním postífením bez zam stnání, to je 15,23 %. Statistiky nevykazují rozd lení jedinc se zdravotním postífením do kategorií.

Tabulka . 3: Celkový po et nezam stnaných osob evidovaných na Ú ad práce k 11/2010 v eských Bud jovících

celkový po et nezam stnaných v eských Bud jovících		celkový po et nezam stnaných se zdravotním postífením v eských Bud jovících	
5850	100 %	891	15,23 %

Zdroj: Statistiky Ú adu práce v eských Bud jovících

¹²⁴ Srovnej: *Soubor vybraných*. (c. d.).

7.1 Výsledky o CENTRUM PRO ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÉ JIHO ESKÉHO KRAJE, PRACOVNÍM V ESKÝCH BUD JOVICÍCH

7.1.1 Výsledky analýzy podpory zaměstnanosti

celkový počet klientů	20 - 30
celkový počet klientů se zrakovým postižením	0
podpora zaměstnanosti	- vyhledávání na internetových stránkách úřadu práce vhodné pracovní místo - sepsání žádosti na kompenzační pomůcky, které osobám s postižením zraku usnadní práci v zaměstnání
nabízené služby	- asistenční služba - odborné sociální poradenství

7.1.1.1 Analýza výsledků

Statistiky s počty klientů nejsou institucí vedeny. Kvalitní služba v oblasti zaměstnanosti by měla obsahovat všechny následující složky.

- **Sestavení osobního a pracovního profilu klienta**¹²⁵ - tyto profily pomohou jedinci k sebepoznání a určí jeho možnosti pracovního uplatnění.
- **SWOT analýza** - tato metoda definuje a vyhodnocuje silné a slabé stránky, hrozby a příležitosti jedince ke zlepšení jeho stávajícího stavu.¹²⁶
- **Identifikace a vyhledávání vhodného pracovního uplatnění**
 - 1. krok - zjištění, v jaké profesi jedinec s postižením zraku chce a může pracovat (vychází s osobního a pracovního profilu).
 - 2. krok - vyhledání konkrétní pracovní pozice, konkrétního zaměstnavatele a získání zaměstnání.

¹²⁵ Srovnej: HRUŠKOVÁ, Hedvika. MATOUŠEK, Oldřich. LANDISCHOVÁ, Erika. Sociální práce s lidmi s mentálním postižením. In MATOUŠEK, Oldřich. KOLÁŘKOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla a kol. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005, s. 123 - 124. Podobně uvádí i OPA ILOVÁ, Dagmar. Podporované zaměstnávání. In VÍTKOVÁ, Marie. *Otázky speciálního pedagogického poradenství: základy, teorie, praxe: uveřejněný text k projektu "Integrované poradenství pro znevýhodněné osoby na trhu práce v kontextu národní a evropské spolupráce*. 2. vyd. Brno: MSD, 2004, s. 233 - 237.

¹²⁶ Srovnej: *Osoby se zrakovým postižením* [online]. Práce pro zdravotně postižené. Citováno 29. 1. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.praceprozp.cz/hledani-prace/seznam-zvlaste-vhodnych-pracovnich/zrakove-postizeni.html>>. *SWOT analýza* [online]. Vlastní cesta. Citováno 1. 3. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.vlastnicesta.cz/akademie/marketing/marketing-metody/swot-analyza/>>.

- **Individuální plán podpory** o stanovuje cíl a další dílčí cíle. Uživatel s pracovníkem se snaží jednotlivými kroky tento cíl dosáhnout.¹²⁷
- **Právo na zaměstnání tréninkovými programy** o tyto programy pomáhají jedinci s postižením zraku osvojit si pracovní návyky a další sociální dovednosti.¹²⁸
- **Podpora na pracovišti, pracovní asistence** o podpora na pracovišti je individuální a rozvíjí samostatnost jedince. Pracovní asistent pomáhá jedinci s postižením zraku v začátcích jeho nové práce a postupně se podpora asistenta snižuje. Pracovní asistent upravuje jedinci se zrakovým postižením prostředí, zajišťuje sociální podporu a další.¹²⁹
- **Provozená sociální podpora na pracovišti** o *šmohou ji představovat lidé, ale také r zné p edm ty, uspo ádání pracovi-t a organiza ní prvky.*¹³⁰
 - *Kroužky p átel* o podporují provozovanou sociální podporu. Kroužky p átel ídí klient. Ú astníky jsou asistenti, konzultanti, p átelé uřivitele a další lidé, kte í by mohli klientovi v jeho situaci pomoci, nap íklad ho zam stnat nebo podpo it v hledání zam stnání.¹³¹
- **Pracovní schůzky**
 - *Individuální konzultace* o probíhají dlouhodob ě mezi klientem a pracovníkem. Probíhají š p ed získáním zam stnání, i dob , kdy uřl je klient zam stnán.¹³²
 - *Týmové konzultace* o p iná-ějí pracovníkovi jiné náhledy, (od svých spolupracovník ě), na situaci klienta, p i emřl hlavní slovo má klient.
- **Job club** o V Job clubech mohou jedinci se znevýhodn ěním poznat, rozvinout a procv ěit své kompetence d ěleřlité pro získání zam stnání.¹³³

¹²⁷ Srovnej: OPA ILOVÁ, Dagmar. *Podporované zaměstnávání*. (c. d.). s. 233.

¹²⁸ Srovnej: HRUŠKOVÁ, Hedvika. MATOUŠEK, Oldřich. LANDISCHOVÁ, Erika. *Sociální práce*. (c. d.). s. 123 a 124.

¹²⁹ Srovnej: OPA ILOVÁ, Dagmar. *Podporované zaměstnávání*. (c. d.). s. 234.

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ Srovnej: Tamtéž, s. 236.

¹³² Tamtéž, s. 235.

¹³³ Srovnej: Tamtéž.

- **Supervize pro pracovníky** – slouží pracovníkům v sociálních službách k ujasnění si postojů ke klientům, zaměstnavatelům a ostatním spolupracovníkům.¹³⁴
- **Tranzitní program** – pomáhá a podporuje jedince se znevýhodněním při přechodu ze závislosti na zaměstnání.¹³⁵

V instituci podpoře zaměstnanosti nepedchází tyto složky:

- Sestavení osobního a pracovního profilu klienta
- SWOT analýza
- Identifikace
- Individuální plán podpory
- Příprava na zaměstnání tréninkovými programy
- Podpora na pracovišti, pracovní asistence
- Přirozená sociální podpora na pracovišti
- Pracovní schůzky
- Job club
- Supervize pro pracovníky
- Tranzitní program¹³⁶

Instituce vyhledává vhodné pracovní místo pro jedince se zrakovým postižením. Z rozhovoru nevyplývá identifikace; vyhledávání nepedchází zjištění, v jaké profesi jedinec s postižením zraku chce a může pracovat.

Instituce nezajišťuje pracovní asistenci, ale asistenční službu. Asistenční služba pomáhá jedinci s postižením zraku v různých oblastech. Služba je připravená podle potřeb jedince s postižením zraku a je zaměřena přímo na individuum.¹³⁷ Jakými konkrétními činnostmi podporuje zaměstnanost asistenční služba, z rozhovoru nevyplývalo.

¹³⁴ Srovnej: Tamtéž, s. 236.

¹³⁵ OPA ILOVÁ, Dagmar. *Podporované zaměstnávání*. (c. d.). s. 237. HRUŠKOVÁ, Hedvika. MATOUŠEK, Oldřich. LANDISCHOVÁ, Erika. *Sociální práce*. (c. d.). s. 123.

¹³⁶ HRUŠKOVÁ, Hedvika. MATOUŠEK, Oldřich. LANDISCHOVÁ, Erika. *Sociální práce*. (c. d.). s. 123. OPA ILOVÁ, Dagmar. *Podporované zaměstnávání*. (c. d.). s. 233 a 237.

¹³⁷ Srovnej: HRUŠKOVÁ, Hedvika. MATOUŠEK, Oldřich. LANDISCHOVÁ, Erika. *Sociální práce*. (c. d.). s. 116 a 117.

Odborné sociální poradenství je zaměřeno na potřeby jednotlivých sociálních skupin, tedy i na jedince se zrakovým postižením.¹³⁸ Instituce jedince s postižením zraku odkazují na jiné instituce, kde se specializují na tuto skupinu osob.

7.1.2 Výsledky zprávy a forem podpory zaměstnanosti

vzdělávací programy	- žádné
projekty za posledních 5 let	- žádné
budoucí projekty	- neplánují
podílnost na zaměstnanosti	- žádná
pomohla najít instituce zaměstnání	- ne

7.1.2.1 Analýza výsledků

Organizace neposkytuje žádné aktivity, které se využívají jedinci se zrakovým postižením v oblasti vzdělávacích programů, v projektech a v podílnosti na zaměstnanosti.

7.1.3 Výsledky orientace a minimální pracovní instituce v problematice zaměstnávání jedince se zrakovým postižením

požadované kompetence	- žádné - vyžadují znalosti v oboru, neví kterými disponuje jedinec bez postižení - trpělivost - vytrvalost
Profese	- masér - telefonista - počítačové techniky - ve kterých profesích, ve kterých je jedinec se zrakovým postižením zaměstnaný
dostupná institucionální podpora	- ano
další instituce zabývající se problematikou zaměstnávání osob se zrakovým postižením	- Tyfloservis - Tyflokabinet

¹³⁸ Srovnej: Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění platném k 8. 2. 2011. (c. d.). § 37, odstavec 3.

7.1.3.1 Analýza výsledk

Jedinec se zrakovým postížením by měl disponovat následujícími specifickými dispozicemi, které kompenzují jedinci s postížením zraku jeho znevýhodnění a usnadní získání a zvládnutí zaměstnání.

▪ Ovládnutí kompenzačních pomůcek:

- *Optické pomůcky*
 - lupy
 - optické a dalekohledové brýle
- *Optoelektronické pomůcky*
 - kamerové lupy (vhodné pro práci, která vyžaduje jemnou motoriku)

▪ Počítačová gramotnost:

- digitální textová zpráva s hlasovým výstupem pro nevidomé
- digitální zvuková lupa pro slabozraké
- elektronický zápisník pro nevidomé
- tiskárna (bílá, braillová)
- braillový štítek o používání se v počítači, je jedinec s postížením zraku umí číst Braillovo písmo
- programy pro zpracování textového textu

▪ Prostorová orientace a samostatný pohyb:

- zkušenost s vodícím průvodcem
- zkušenost s bílou holí
- zkušenost s vodícím psem¹³⁹

▪ Sociálních dovedností:

- komunikace o velmi důležitá kompetence například psychologa a sociálního pracovníka¹⁴⁰

▪ Znalost strategického jednání:

- kreativita, flexibilita, pohotovost a připravenost plnit úkoly
- schopnost zvládat kritiku a kompromis¹⁴¹

¹³⁹ Srovnej: *Kompenzační pomůcky pro zrakově postižené v závislosti na jednotlivé typy, v etn seznamu dodavatel* [online]. Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky. Citováno 1. 3. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.sons.cz/pomucky.php>>.

¹⁴⁰ Srovnej: KREJČÍOVÁ, Olga. *Problematika zaměstnávání*. (c. d.). s. 24 a 25.

¹⁴¹ Srovnej: GÜTTNEROVÁ, Dagmar. *Koncepce sociálního učení o posílení sociálních a osobnostních kompetencí u žáků s těžkým zrakovým postižením*. In VÍTKOVÁ, Marie. *Integrativní speciální pedagogika: Integrace školní a sociální*. 2. rozšíř. a přeprac. vyd. Brno: Paido, 2004, s. 205 a 207.

▪ **Sebeobslužné dovednosti:**

- osobní hygiena
- sebeobsluha v kuchyni¹⁴²

Pracovníci instituce se nezmiují o následujících kompetencích jedince se zrakovým postižením, které mu usnadní získání a zvládnutí zaměstnání:

- ovládnutí kompenzačních pomůcek
- počítačová gramotnost
- prostorová orientace a samostatný pohyb
- sociálních dovedností
- znalost strategického jednání
- sebeobslužné dovednosti

Jako důležitou kompetenci potvrzuje vzdělání i Veronika Růžičková, která vidí ve vyšší kvalifikaci výhodu na uplatnění.¹⁴³ Tato kompetence je přínosem i jedinci bez postižení zraku.

Podle respondenta by měl jedinec s postižením zraku disponovat vyššími znalostmi v určitém oboru oproti jedinci bez postižení, aby se mohl uplatnit na trhu práce. Ján Jesenský vymezuje integraci jako *stav, kdy se znevýhodněnec vyrovnal se svým postižením, fluje a spolupracuje s nepostiženými, prokazuje výkony a vytváří hodnoty, které společnost intaktních uznává jako rovnocenné, společensky významné a potěšující*.¹⁴⁴ Tato definice je chápána jako problém 80. let 20. století. V této době je toto pojetí integrace již překonáno.

Dnešní doba poháněná konkurenčním bojem a výkonem je podle Kurta Kocha zaměřena materialisticky, na dosahování cíle i zisku. U osob, které nejsou schopné stanoveného výkonu dosáhnout, může docházet k pocitům nejistoty, méněcennosti, frustraci, nízkému sebevědomí nebo k progresi zdravotního postižení.¹⁴⁵

¹⁴² Srovnej: Růžičková, Veronika. Sebeobsluha zrakově postižených. In FINKOVÁ, Dita. LUDÍKOVÁ, Libuše. Růžičková, Veronika. *Speciální pedagogika osob se zrakovým postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2007, s. 106–111.

¹⁴³ Srovnej: Růžičková, Veronika. *Komplexní služby*. (c. d.). s. 86.

¹⁴⁴ RENOTIÉROVÁ, Marie. Speciální pedagogika o teoretická východiska. In RENOTIÉROVÁ, Marie. LUDÍKOVÁ, Libuše a kol. *Speciální pedagogika*. Vyd. 3. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, s. 22.

¹⁴⁵ Srovnej: KOCH, Kurt. *Konfrontace nebo dialog? Palácové otázky dneška a klasická víra*. Praha: Vyšehrad, 2000, s. 48–56. O době výkonu píle i TRAJER, Jindřich. *Lidská důstojnost a sociální práce. Sociální práce*, 2006, ro. 6, č. 2, s. 109–113.

Kompetence trpělivost a vytrvalost jsou vlastnosti osobnost, které nejsou přínosem pouze jedinci se zrakovým postižením, ale mohou napomoci i intaktní osobě v hledání zaměstnání.

Pracovní pozice vhodné pro osobu s postižením zraku uvedené institucí jsou; ve které profesi, ve kterých je jedinec se zrakovým postižením vzdělaný. Toto mínění je příliš obecné, nelze usoudit, zda respondent je informovaný o profesích, které osoba s postižením zraku může vykonávat.

Ostatní uvedené profese respondenta, v porovnání s informačním a vzdělávacím portálem zaměřeným na potřeby osob se zdravotním postižením a na jejich uplatnění na trhu práce, jsou doporučená pracovní místa pro osoby se zrakovým postižením.¹⁴⁶

Jako další instituce zabývající se problematikou zaměstnávání osob se zrakovým postižením uvedl respondent Tyflokabinet o.p.s. a Tyfloservis o.p.s. Zda se instituce touto problematikou zabývají, je uvedeno v kapitole 7.5 a 7.6. Popsaný rozhovor je uveden v přílohách (Příloha . IV.).

¹⁴⁶ Srovnej: *Osoby se zrakovým postižením* [online]. Práce pro zdravotně postižené. Citováno 29. 1. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.praceprozp.cz/hledani-prace/seznam-zvlaste-vhodnych-pracovnich/zrakove-postizeni.html>>.

7.2 Výsledky ó JIHO ESKÁ ROZVOJOVÁ O.P.S

7.2.1 Výsledky analýzy podpory zam stanosti

celkový počet klient	20
celkový počet klient se zrakovým postižením	1
podpora zam stanosti	- sepsání flivotopisu - sepsání motiva ního dopisu - sepsání systému pozic (p ehled pracovních pozic klienta) - vyhledávání na internetových stránkách vhodné pracovní místo - vypl ování dotazník na internetu
nabízené služby	- fládné

7.2.1.1 Analýza výsledk

Celkové po ty klient nejsou p esné, v instituci statistiky s celkovými po ty klient neexistují.

Podpo e zam stanosti nep edchází:

- Sestavení pracovního profilu klienta
- SWOT analýza
- Identifikace
- Individuální plán podpory
- P íprava na zam stnání tréninkovými programy
- Podpora na pracovi-ti, pracovní asistence
- P írozená sociální podpora na pracovi-ti
- Pracovní sch zky
- Job club
- Supervize pro pracovníky
- Tranzitní program¹⁴⁷

Sepsání systému pozic slouží jako p ehled dosud vykonávaných pracovních míst pro pot eby klienta. Dle mého názoru tento systém pozic zajistí flivotopis, kde jsou

¹⁴⁷ Srovnej: HRUTŇKOVÁ, Hedvika. MATOUŇEK, Old ich. LANDISCHOVÁ, Erika. *Sociální práce*. (c. d.). s. 123 ó 124. OPA ILOVÁ, Dagmar. *Podporované zam stnávání*. (c. d.). s. 233 ó 237.

vedeny pracovní zkušenosti jedince.¹⁴⁸ Instituce se snaží nalézt a získat zaměstnání jedinci se zrakovým postižením vyhledáváním na internetových stránkách vhodných pracovních míst, sepsáním životopisu a motivací dopisu a vyplnění dotazníku přes internet, kde může jedinec s postižením zraku poznat svoji osobnost. Tato aktivita může jedinci s postižením zraku pomoci k sestavení osobního profilu. Dotazníky podle slov respondenta nejsou pracovní diagnostikou klienta.

Instituce nenabízí služby jedincům s postižením zraku.

7.2.2 Výsledky spolupráce a forem podpory zaměstnání

vzdělávací programy	- žádné
projekty za posledních 5 let	- žádné
budoucí projekty	- realizace projektu od 12/2010 do 11/2011. projekt je určen pouze osobám starším 50 let. je možné, aby se účastnili i jedinci se zrakovým postižením.
podíl na zaměstnání	- žádná
pomohla najít instituce zaměstnání	- ne

7.2.2.1 Analýza výsledků

Organizace neposkytuje žádné aktivity, které se využívají jedinci se zrakovým postižením v oblasti vzdělávacích programů a v podílu na zaměstnání. Instituce v současné době nabízí osobám starším 50 let projekt Aktivní za prací II. Tohoto projektu se mohou účastnit i jedinci s postižením zraku. Projekt je limitován v čase. Cílem projektu je integrace jedince na trh práce.¹⁴⁹

7.2.3 Výsledky orientace a informování pracovníků instituce v problematice zaměstnání jedinců se zrakovým postižením

požadované kompetence	<ul style="list-style-type: none"> - znalost sítě sociálních služeb - spolupracovat s Úřadem práce - spolupracovat s Tyflokabinetem - vyhledat agenturu práce - vyhledat společnost zabývající se podporovaným zaměstnáním - spolupracovat s asistentem - znalost vhodných profesí, které jedinec
-----------------------	--

¹⁴⁸ Srovnej: *Vzor životopisu* [online]. Profesia. Citováno 8. 2. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.profesia.cz/cms/kariera-v-kostce/hledam-praci/zivotopis/vzor-zivotopisu/40417?detail=1>>.

¹⁴⁹ Srovnej: *Aktivní za prací II.* [online]. Jihočeská rozvojová společnost. Citováno 8. 2. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.jr-spolecnost.cz/index.php?doc=projekty&projekt=16>>.

	<ul style="list-style-type: none"> - s postížením zraku může vykonávat - znalosti a dovednosti v určité oblasti - vzdělání - samostatnost - chtít pracovat - pokračovat v práci - znát místo svého bydliště - orientovat se v místě, kde chce jedinec pracovat - chodit s bílou holí - umět pracovat s vodícím psem - znát braillovo písmo - znát braillové zápisníky - práce s lupou - práce s počítačem
Profese	<ul style="list-style-type: none"> - kancelářské práce - knihovník - úředník
dostatečná institucionální podpora	- pracovníci nedokážou posoudit
další instituce zabývající se problematikou zaměstnávání osob se zrakovým postížením	<ul style="list-style-type: none"> - Koníček - Mesada

7.2.3.1 Analýza výsledků

Pracovnice instituce se nezmínuje o následujících kompetencích jedince se zrakovým postížením:

- sociálních dovedností
- znalost strategického jednání
- sebeobslužné dovednosti

Respondent míní, že jedinec s postížením zraku má disponovat znalostí sít sociálních služeb, má spolupracovat s Úřadem práce, s Tyflokabinetem, agenturou práce a společností zabývající se podporovaným zaměstnáváním.

Pokud si předstávím, že člověk najednou ztrácí zrak, bude chtít pracovat a navštívit Jihočeskou rozvojovou o.p.s., budu předpokládat, že pracovníci této instituce jsou odborníci, kteří jedinci s postížením zraku představení sociálních služeb.¹⁵⁰ Pokud Jihočeská rozvojová o.p.s. doporučí jedince s postížením zraku instituci, která jeho problém bude řešit, předpokládám, že je to proto, že cílová skupina instituce nejsou jedinci se zdravotním postížením.¹⁵¹ V tomto případě tomuto člověku, podle zákona

¹⁵⁰ Srovnej: Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. (c. d.). § 109 a 117.

¹⁵¹ Srovnej: KOLÁŘKOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce*. (c. d.). s. 90.

o sociálních službách . 108/2006 Sb., jsou pracovníci v sociálních službách povinni zajistit základní sociální poradenství a mohou tedy jedince doporučit do jiné instituce.¹⁵²

Instituce nezajišťuje pracovní asistenci, ale asistenční službu. Asistenční služba pomáhá jedinci s postížením zraku v různých oblastech. Služba je přípustná podle potřeb jedince s postížením zraku a je zaměřena přímo na individuuum.¹⁵³

Znalost vhodných profesí, které jedinec s postížením zraku může vykonávat, je možné zajistit pracovní diagnostikou, která má být uskutečňována na institucích.¹⁵⁴

Znalosti a dovednosti v určité oblasti, vzdělání, mít zájem o práci a podnikávání přecházejí jsou dispozice, které mohou pomoci i jedinci bez postižení uplatnit se na trhu práce.¹⁵⁵

Respondent kompetenci samostatnost dostatečně nekonkretizoval a neurčil konkrétní oblasti, ve kterých má být jedinec s postížením zraku samostatný, abych ji mohla analyzovat.

Další kompetencí, kterou má jedinec se zrakovým postížením disponovat, je znalost místa svého bydliště a orientace v místě, kde chce pracovat. Podle Veroniky Růžkové je možné, aby se jedinec se zrakovým postížením naučil orientovat v prostoru a samostatně se pohyboval v místě svého bydliště.¹⁵⁶

Podle respondenta jedinci s postížením zraku mají umění *š chodit se slepeckou holí nebo se slepeckým psem.õ* (Příloha . V.) Pojem slepecká holí byl nahrazen pojmem bílá holí.¹⁵⁷ Pojem slepecký pes se nepoužívá, užívá se pojem vodící pes.¹⁵⁸ Tyto kompenzační pomůcky slouží k prostorové orientaci jedince se zrakovým postížením.¹⁵⁹ Není však pravidlem, že jedinci s postížením zraku je musí používat.¹⁶⁰

¹⁵² Srovnej: Zákon . 108/2006 Sb., o sociálních službách. (c. d.). § 37, odstavec 2.

¹⁵³ Srovnej: HRUTŇKOVÁ, Hedvika. MATOUŇEK, Oldřich. LANDISCHOVÁ, Erika. *Sociální práce*. (c. d.). s. 116 a 117.

¹⁵⁴ Srovnej: KODYMOVÁ, Pavla. KOLÁŘKOVÁ, Jana. *Sociální práce s nezaměstnanými*. In MATOUŇEK, Oldřich. KOLÁŘKOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla a kol. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005, s. 309 a 311.

¹⁵⁵ Srovnej: RůžKOVÁ, Veronika. *Komplexní služby*. (c. d.). s. 86.

¹⁵⁶ Srovnej: RůžKOVÁ, Veronika. *Prostorová orientace a samostatný pohyb zrakově postižených*. In FINKOVÁ, Dita. LUDÍKOVÁ, Libuše. RůžKOVÁ, Veronika. *Speciální pedagogika osob se zrakovým postížením*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2007, s. 115 - 128.

¹⁵⁷ Srovnej: *Bílé hole o Kategorizace a názvosloví bílých holí* [online]. Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých. Citováno 11. 2. 2011. Dostupné z WWW:<<http://www.sons.cz/docs/bilehole/01.php>>.

¹⁵⁸ Srovnej: *Výcvik vodících psů a servis jejich držitelů* [online]. Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých. Citováno 11. 2. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.sons.cz/psi/index.php>>.

¹⁵⁹ Srovnej: RůžKOVÁ, Veronika. *Prostorová orientace*. (c. d.). s. 118 a 121.

¹⁶⁰ Srovnej: DOHNALOVÁ, Zdeňka. *Vyhýbám se tomu, aby mi moje vlastní životní zkušenost byla vodítkem při práci s klientem*. *Sociální práce*, 2010. ročník 10, číslo 4, s. 5.

Znalost Braillova písma, Braillova ádku, práce s lupou a s počítačem mohou jedinci s postížením zraku pomoci při zvládnání práce na pracovišti. Musím však podotknout, jak uvádí Radek Seifert v rozhovoru Zdeňky Dohnalové, Braillovo písmo nedokáží číst všichni jedinci se zrakovým postížením.¹⁶¹

Uvedené profese mohou osoby se zrakovým postížením vykonávat.¹⁶² Další instituce zabývající se problematikou zaměstnávání osob se zrakovým postížením je podle respondenta Koníček a Mesada. Koníček se zabývá podporovaným zaměstnáváním, je uveden v kapitole 7.4. Mesada se nenachází v českých Budjovicích, proto jsem výzkumný vzorek o tuto organizaci nerozšířila. Doslovně zapsaný rozhovor je uveden v přílohách (Příloha . V.).

¹⁶¹ Srovnej: Tamtéž.

¹⁶² Srovnej: *Osoby se zrakovým postížením*. (c. d.).

7.3 Výsledky ó JIHO ESKÁ SOCIÁLNÍ POMOC

7.3.1 Výsledky analýzy podpory zam stanosti

celkový počet klient	7
celkový počet klient se zrakovým postížením	0
podpora zam stanosti	- instituce jedince s postížením zraku nepodporují
nabízené služby	- žádné

7.3.1.1 Analýza výsledk

Instituce statistiky s celkovými počty klientů vede.

Podpora zam stanosti nepřichází:

- Sestavení osobního a pracovního profilu klienta
- SWOT analýza
- Identifikace a vyhledávání vhodného pracovního uplatnění
- Individuální plán podpory
- Příprava na zaměstnání tréninkovými programy
- Podpora na pracovišti, pracovní asistence
- Přirozená sociální podpora na pracovišti
- Pracovní schůzky
- Job club
- Supervize pro pracovníky
- Tranzitní program¹⁶³

7.3.2 Výsledky zprávy o formách podpory zam stanosti

vzdělávací programy	- žádné
projekty za posledních 5 let	- žádné
budoucí projekty	- neplánují
podílnost na zaměstnání	- žádná
pomohla najít instituce zaměstnání	- ne

¹⁶³ Srovnaj: HRUTŇKOVÁ, Hedvika. MATOUŠEK, Oldřich. LANDISCHOVÁ, Erika. *Sociální práce*. (c. d.). s. 123 a 124. OPA ILOVÁ, Dagmar. *Podporované zaměstnávání*. (c. d.). s. 233 a 237.

7.3.2.1 Analýza výsledk

Organizace neposkytuje fládné aktivity, které se v nují jedinci se zrakovým postiflením v oblasti vzd lávacích program , v projektech a v podílnosti na zam stnanosti.

7.3.3 Výsledky orientace a mín ní pracovník instituce v problematice zam stnávání jedinc se zrakovým postiflením

p edpokládané kompetence	- nevím
Profese	- u ítel - asistent ve t íd - práce rukama
dostate ná institucionální podpora	- ne
dal-í instituce zabývající se problematikou zam stnávání osob se zrakovým postiflením	- Tyflokabinet

7.3.3.1 Analýza výsledk

Pracovnice instituce se nezmi uje o následujících kompetencích jedince se zrakovým postiflením:

- ovládání kompenza ních pom cek
- po íta ová gramotnost
- prostorová orientace a samostatný pohyb
- sociálních dovednosti
- znalost strategického jednání
- sebeobsluflné dovednosti

O kompetencích, kterými by m l jedinec se zrakovým postiflením disponovat, aby se uplatnil na trhu práce, respondent nic netu-il. Podle jeho mín ní by m l v oblasti podpory zam stnanosti pomoci stát.

Pracovnice se v oblasti práce s osobami se zrakovým postiflením neorientuje a uvádí profese, se kterými se osobn setkala nebo o t chto profesích sly-ela. Profese u ítel a asistent ve t íd jedinec s postiflením zraku vykonávat m fle. Práce rukama není dostate n konkretizována profese, abych ji mohla analyzovat. D vodem zvolení této profese je, fle jedinci s postiflením zraku mají podle respondenta š tra-n íkovné ruce.õ

(Příloha . VI.) Osoba se zrakovým postižením může mít kromě postižení zraku i narušenou motoriku, která mu znesnadňuje práci.¹⁶⁴

Další instituce zabývající se problematikou zaměstnávání osob se zrakovým postižením byla respondentem uvedena organizace Tyflokabinet o.p.s. Tyflokabinet o.p.s. je uveden v kapitole 7.5. Doslovně přepsaný rozhovor je uveden v přílohách (Příloha . VI.).

¹⁶⁴ Srovnej: LUDÍKOVÁ, Libuše. Problematika osob s vícenásobným postižením. In RENOTIÉROVÁ, Marie. LUDÍKOVÁ, Libuše a kol. *Speciální pedagogika*. Vyd. 3. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, s. 281.

7.4 Výsledky ó KONÍ EK

7.4.1 Výsledky analýzy podpory zam stanosti

celkový počet klient	4
celkový počet klient se zrakovým postížením	0
podpora zam stanosti	- zjištění zájmu o práci (kde chtějí pracovat, co jsou jedinci se zrakovým postížením schopni zvládnout) - zjištění silných a slabých stránek - vyhledávání na internetových stránkách vhodné pracovní místo - sepsání a vyvěšení inzerátu na internetu - sepsání životopisu - sepsání motivačního dopisu - založení e-mailové schránky - příprava k přijímacímu pohovoru - vysvětlení pracovních vztahů
nabízené služby	- žádné

7.4.1.1 Analýza výsledků

Instituce vede statistiky s počty klientů.

Podpora zam stanosti nepedchází:

- Individuální plán podpory
- Podpora na pracovišti, pracovní asistence
- Pírožená sociální podpora na pracovišti
- Pracovní schůzky
- Job club
- Supervize pro pracovníky
- Tranzitní program¹⁶⁵

Instituce sestavuje osobní a pracovní profil klienta, SWOT analýzu, identifikuje a vyhledává vhodné pracovního uplatnění pro jedince s postížením zraku a zajišťuje přípravu na zaměstnání tréninkovým programem; připravuje k přijímacímu pohovoru.

Instituce nenabízí osobám s postížením zraku žádné služby a odkazuje je na Tyflobabinet o.p.s., kde jsou pracovníci připraveni na tuto skupinu osob. V předvodci

¹⁶⁵ Srovnej: HRUTŇKOVÁ, Hedvika. MATOUŇEK, Oldich. LANDISCHOVÁ, Erika. *Sociální práce*. (c. d.). s. 123 ó 124. OPA ILOVÁ, Dagmar. *Podporované zaměstnávání*. (c. d.). s. 233 ó 237.

sociální oblastí m sta eské Bud jovice 2010 je institucí uvedena cílová skupina uřivatel ; osoby se zdravotním postífením.¹⁶⁶ Osoba se zrakovým postífením spadá do skupiny osob se zdravotním postífením.¹⁶⁷

7.4.2 Výsledky zp sob a forem podpory zam stanosti

vzd lávací programy	- kurz po íta ó základní obsluha
projekty za posledních 5 let	- řádné
budoucí projekty	- neplánují
podílnost na zam stanosti	- řádná
pomohla najít instituce zam stnání	- ne

7.4.2.1 Analýza výsledk

Organizace se nev nuje jedinci se zrakovým postífením v projektech a v podílnosti na zam stanosti. V oblasti vzd lávacích program je jedinc m se zdravotním postífením nabídnut kurz po íta ó základní obsluha. Tento kurz není uzp soben jedinc m se zrakovým postífením.

7.4.3 Výsledky orientace a mín ní pracovník instituce v problematice zam stnávání jedinc se zrakovým postífením

p edpokládané kompetence	- vzd lání - rekvalifikace - komunikovat - um t si v ci zmapovat, osahat na práci-ti - nic výjime ného oproti jedinc m bez postífení
Profese	- pomocná síla v kuchyni s asistencí - masér - malí - ko-řká - keramik - alouník - kartá ník - kniha - ladi klavír - hudebník - zp vák - zvukový designér - zvuka (v kapele) - p ekladatel

¹⁶⁶ Srovnej: *Pr vodce sociální oblastí*. (c. d.). s. 27.

¹⁶⁷ Srovnej: KOLÁ KOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce*. (c. d.). s. 90.

	<ul style="list-style-type: none"> - tlumo ník - administrativní pracovník - sociální pracovník - psycholog - právník - u ítel
dostate ná institucionální podpora	- ano
dal-í instituce zabývající se problematikou zam stnávání osob se zrakovým postífením	<ul style="list-style-type: none"> - Speciáln pedagogické centrum pro zrakov postífené - Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých - Tyflokabinet - Tyfloservis

7.4.3.1 Analýza výsledk

Pracovnice instituce se nezmi uje o následujících kompetencích jedince se zrakovým postífením:

- ovládání kompenza ních pom cek
- po íta ová gramotnost
- prostorová orientace a samostatný pohyb
- znalost strategického jednání
- sebeobslužné dovednosti

Vzd lání a rekvalifikace jsou dispozice, které podporují jedince s postífením zraku i osobu bez postífení v nalezení zam stnání.¹⁶⁸

Dal-ími kompetencemi jedince se zrakovým postífením podle respondenta je um t si v ci zmapovat a osahat na pracovi-ti. Tímto výrokem je my-len del-í as na vypracování zadaných úkol zam stnavatelem. Pracovníci dal-í výjime né kompetence oproti jedinc m bez postífení nenapadají.

Uvedené profese byly pracovníci nalezeny na internetovém portále www.praceprozp.cz.¹⁶⁹ S tímto internetovým zdrojem uvedené profese respondent porovnávám.¹⁷⁰

Dal-í instituce zabývající se problematikou zam stnávání osob se zrakovým postífením podle respondenta jsou Speciáln pedagogické centrum pro zrakov postífené, Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých, Tyflokabinet o.p.s. a Tyfloservis o.p.s. B hem telefonického rozhovoru s lenkou Sjednocené organizace

¹⁶⁸ Srovnej: R fiI KOVÁ, Veronika. *Komplexní služby*. (c. d.). s. 86.

¹⁶⁹ Srovnej: *Osoby se zrakovým postífením*. (c. d.).

¹⁷⁰ Srovnej: Tamtéfl.

nevidomých a slabozrakých v českých Budjovicích mi bylo sděleno, že tato instituce je pobočkou Tyflokabinetu o.p.s. s dobrovolnými členy a předsedou. V případě rozhovoru se mám obrátit na ředitele Tyflokabinetu o.p.s. Speciální pedagogické centrum pro zrakově postižené poskytuje poradenství dětem, mládeži a studentům. Telefonicky jsem si ověřila, zda se instituce zabývá problematikou podpory zaměstnanosti osob se zrakovým postižením v produktivním věku. Pracovnice uvedla; v momentě ukončení školní docházky jedince se zrakovým postižením, jedinec klientem již není, tedy se touto otázkou nezabývají. Z těchto důvodů jsem tyto dvě instituce do výzkumného vzorku nezahrnula.

Tyfloservis o.p.s. je uveden v kapitole 7.6 a Tyflokabinet o.p.s. se nachází v kapitole 7.5. Doslovně přepsaný rozhovor je uveden v přílohách (Příloha . VII.).

7.5 Výsledky o TYFLOKABINET O.P.S.

7.5.1 Výsledky analýzy podpory zaměstnanosti

celkový počet klientů	30
celkový počet klientů se zrakovým postižením	25
podpora zaměstnanosti	- sociální poradenství - sociální rehabilitace podle zákona 108/2006 Sb.
nabízené služby	- sociální služby, které by pomohly v nalezení zaměstnání (rada, informace v oblasti znalostí, zkušeností, technologií) - úprava pracovního místa

7.5.1.1 Analýza výsledků

Celkové počty klientů jsou nepříznivé. Instituce statistiky nevedou.

Podpora zaměstnanosti nepřichází:

- Sestavení osobního a pracovního profilu klienta
- SWOT analýza
- Identifikace a vyhledávání vhodného pracovního uplatnění
- Individuální plán podpory
- Příprava na zaměstnání tréninkovými programy
- Přirozená sociální podpora na pracovišti
- Pracovní schůzky
- Job club
- Supervize pro pracovníky
- Tranzitní program¹⁷¹

Podpora zaměstnanosti osob se zrakovým postižením probíhá odborným sociálním poradenstvím a sociální rehabilitací.

Sociální poradenství se skládá ze základního sociálního poradenství a odborného sociálního poradenství. Základní sociální poradenství poskytuje důležité informace klientům, které řeší jejich problémy. Instituce, které poskytují sociální poradenství, jsou

¹⁷¹ Srovnej: HRUTŇKOVÁ, Hedvika. MATOUŠEK, Oldřich. LANDISCHOVÁ, Erika. *Sociální práce*. (c. d.). s. 123 a 124. OPAŠILOVÁ, Dagmar. *Podporované zaměstnávání*. (c. d.). s. 233 a 237.

povinni zajistit základní sociální poradenství. Odborné sociální poradenství zajišťuje zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů.¹⁷²

Sociální rehabilitací je podporovaná činnost jedince, v běžných životních situacích, která vede k samostatnosti, nezávislosti, k zajištění ekonomické stability atd.¹⁷³ Sociální rehabilitace zajišťuje zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, vzdělávací a aktivizační činnosti, pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů a další.¹⁷⁴

Nabízené sociální služby institucí zajišťují pomoc v nalezení zaměstnání radou, informací v oblasti znalostí, zkušeností, technologií a úpravou pracovního místa. Podle Jany Kolářkové a Pavly Kodymové jsou sociální služby nejdřívejším prostředkem k zajištění sociální rehabilitace. Sociální služby jsou zajišťovány poradenstvím, kdy jsou jedincům se znevýhodněním poskytovány rady a informace v řešení své nepříznivé situace.¹⁷⁵

Instituce podporuje jedince s postižením zraku na pracovišti. Respondent uvedl jako nabízenou službu úpravu pracovního místa. Marie Vágnerová uvádí, že jedinec se zrakovým postižením dobře zvládá práci na pracovišti bez jeho úpravy.¹⁷⁶

7.5.2 Výsledky zprávy o sobě a formách podpory zaměstnanosti

vzdělávací programy	- kurz obsluhy kompenzačních pomůcek - kurz zvládnutí obsluhy výpočetní techniky
projekty za posledních 5 let	- projekt byl vytvořen, ale nebyl realizován
budoucí projekty	- neplánují
podílnost na zaměstnanosti	- žádná
pomohla najít instituce zaměstnání	- ano, předtím lety

¹⁷² Srovnej: Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. (c. d.). § 37.

¹⁷³ Srovnej: KOLÁŘKOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce*. (c. d.). s. 94.

¹⁷⁴ Srovnej: Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. (c. d.). § 70.

¹⁷⁵ Srovnej: KOLÁŘKOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce*. (c. d.). s. 95 a 96.

¹⁷⁶ Srovnej: VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro*. (c. d.). s. 120.

7.5.2.1 Analýza výsledk

Organizace se nepodílí na zam stnávání jedinc se zrakovým postiflením. V oblasti vzd lávacích program je osob se zrakovým postiflením nabídnut Kurz obsluhy kompenza ních pom cek a Kurz zvládnutí obsluhy výpo etní techniky.

š Jedná se o kurzy zvládnutí obsluhy výpo etní techniky na takové úrovni, aby byla srovnatelná s obsluhou vidícím lov kem. Cíl t chto na-ích kurz je, aby se lov k v té dané oblasti pohybovat nebo pracoval, prost ednictvím té pom cky, tak jako zdraví lov k.õ (P íloha . VIII.) U jedinc , kte í nejsou schopni dosáhnout stanoveného výkonu, m fle nastat pocit nejistoty, mén cennosti, frustrace atd.¹⁷⁷

Projekt byl institucí vytvo en, ale nebyl realizován. D vodem byl nezájem jedinc se zrakovým postiflením o tento projekt. Podle respondenta je problém ve -patné motivaci k zam stnání; *š jsou spokojení, tak jak jsou, nic od nás nepot ebují nebo necht jí a tím to vadne.õ (P íloha . VIII.)* Dále respondent míní; *š nevidomý lov k m fle bydlet tady za rohem, a nemá povinnost od nás n jakou službu erpat.õ (P íloha . VIII.)*

Podle Jany Kolá kové a Pavly Kodymové z provedených výzkum jedinci se zdravotním postiflením *š nestojí o soucit, necht jí být pouze obsluhováni v sebelep-ích ústavech a nemocnicích.õ¹⁷⁸* Jejich úsilí spo ívá v nalezení *š p im eného pracovního a spole enského uplatn ní.õ¹⁷⁹*

Podle Karla Rychtá e a Vojt cha Milera je motivace d lefitým faktem, který podn cuje k ur ité innosti.¹⁸⁰

7.5.3 Výsledky orientace a mín ní pracovník instituce v problematice zam stnávání jedinc se zrakovým postiflením

pedpokládané kompetence	<ul style="list-style-type: none">- nechtít mnoho pen z- podávat stejný výkonu, který podává jedinec bez postiflení- samostatnost- vst ícnost- ochota vzd lávat se a roz-i ovat si kvalifikaci
-------------------------	--

¹⁷⁷ Srovnej: KOCH, Kurt. *Konfrontace nebo*, s. 48 ó 56. *Lidská d stojnost*. (c. d.). s. 109 - 113.

¹⁷⁸ KOLÁ KOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce*. (c. d.). s. 90.

¹⁷⁹ Tamtéž, s. 90.

¹⁸⁰ Srovnej: RYCHTÁ , Karel. MILER, Vojt ch. *Metodika motiva ních nástroj pro zam stnávání osob se zdravotním postiflením*. [online]. Vzd lávací spole nost Edost, s.r o. Publitováno v PDF. Citováno dne 30. 1. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.edost.cz/rap/uploads/File/Metodika%20motivacnich%20nastroju%20pro%20zamestnavani%20osob%20se%20zdravotnim%20postizenim.pdf>>, s. 6.

Profese	- p ekladatel - soudní zapisovatel - skenování dokument - zpracovávání faktur - u itel - masér - kucha
dostate ná institucionální podpora	- ano
dal-í instituce zabývající se problematikou zam stnávání osob se zrakovým postiflením	- Koník - Ú ad práce - kolské instituce: od Jiho eské univerzity po soukromou st ední -kolu

Pracovník instituce se nezmi uje o následujících kompetencích jedince se zrakovým:

- ovládání kompenza ních pom cek
- po íta ová gramotnost
- prostorová orientace a samostatný pohyb
- sociálních dovednosti
- znalost strategického jednání
- sebeobslužné dovednosti

Podle respondenta jednou z dispozic, kterou by m l mít jedinec se zrakovým postiflením, je nevyžadovat vysoké platové ohodnocení. Podle Karla Rytá e a Vojt cha Milera je motivem zam stnanc í zam stnavatel p edev-ím finan ní ohodnocení za odvedenou práci í ekonomický prosp ch.¹⁸¹

Pokud lov k s postiflením zraku podává stejný výkon jako jedinec intaktní, pro by nem l vyžadovat stejnou odm nu za odvedenou práci jako jedinec bez postiflení? Podle zákona . 198/2009 Sb. o rovném zacházení a o právních prost edcích ochrany p ed diskriminací je zam stnavatel povinen odm nit jedince s postiflením zraku rovnocenn jako jedince bez postiflení.¹⁸²

Podle Dagmar Opa ilové jednou z hlavních charakteristik podporovaného zam stnávání je *šplacená a konkurence schopná práce.*¹⁸³

Dal-í dispozicí jedince se zrakovým postiflením má být; podávat stejný výkon, který podává jedinec bez postiflení, a být samostatný. Tyto dv kompetence jsou jedny

¹⁸¹ Srovnej: Tamtéfl.

¹⁸² Srovnej: Zákon . 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prost edcích ochrany p ed diskriminací a o zm n n kterých zákon (antidiskrimina ní zákon), § 5, odstavec 3.

¹⁸³ OPA ILOVÁ, Dagmar. *Podporované zam stnávání.* (c. d.) s. 232.

z hlavních problémů jedince s postižením zraku.¹⁸⁴ Toto sociální znevýhodnění vede
š v *neposlední ad k sociální izolaci.*¹⁸⁵ Respondent kompetenci samostatnosti
dostatečně nekonkretizoval a neurčil konkrétní oblasti, ve kterých má být jedinec
s postižením zraku samostatný, abych ji mohla analyzovat.

Ochota vzdělávat se a rozvíjet si kvalifikaci vede k vyššímu uplatnění jedince se
zrakovým postižením i intaktní osoby na trhu práce.¹⁸⁶ Vstřícnost je kompetence
přínosná v oblasti zaměstnávání i intaktnímu jedinci.

Podle respondenta může jedinec se zrakovým postižením pracovat jako předkladatel,
soudní zapisovatel, pracovník skenující dokumenty, zpracovatel faktur, učitel, masér
a kuchař. Tyto profese se shodují s pozicemi, které jedinec se zrakovým postižením
může vykonávat.¹⁸⁷

Další instituce zabývající se problematikou zaměstnávání osob se zrakovým
postižením jsou Koníček, Úřad práce a třebovské instituce: od Jihočeské univerzity po
soukromou střední školu. Koníček je uveden v kapitole 7.4 a Úřad práce se nachází
v kapitole 7.7. Třebovské instituce nejsou instituce poskytující komplexní podporu
zaměstnanosti osobám se zrakovým postižením, proto jsem je do výzkumného vzorku
nezahrnula. Doslovně zapsaný rozhovor je uveden v přílohách (Příloha VIII.).

¹⁸⁴ Srovnej: POŘÍČEK, Ladislav. Sociálně psychologická východiska inkluzivní pedagogiky. In LECHTA, Viktor. *Základy inkluzivní pedagogiky: dítě s postižením, narušením a ohrožením ve škole*. Praha: Portál, 2010, s. 88.

¹⁸⁵ Tamtéž.

¹⁸⁶ Srovnej: ŘEŠITEL KOVÁŘ, Veronika. *Komplexní služby*. (c. d.). s. 86.

¹⁸⁷ Srovnej: *Osoby se zrakovým postižením*. (c. d.).

7.6 Výsledky o TYFLOSERVIS O.P.S

7.6.1 Výsledky analýzy podpory zaměstnanosti

celkový počet klientů	83
celkový počet klientů se zrakovým postižením	-
podpora zaměstnanosti	- vedení k samostatnosti
nabízené služby	- odborné sociální poradenství - průvodcovské služby

7.6.1.1 Analýza výsledků

Instituce vede podrobné statistiky klientů i statistiky s celkovými počty uživatelů. Informace o celkovém počtu klientů se zrakovým postižením, kteří by chtěli pracovat, instituce neposkytl.

Podpora zaměstnanosti nepřechází:

- Sestavení osobního a pracovního profilu klienta
- SWOT analýza
- Identifikace a vyhledávání vhodného pracovního uplatnění
- Individuální plán podpory
- Příprava na zaměstnání tréninkovými programy
- Podpora na pracovišti, pracovní asistence
- Přirozená sociální podpora na pracovišti
- Pracovní schůzky
- Job club
- Supervize pro pracovníky
- Tranzitní program¹⁸⁸

Odborné sociální poradenství zajišťuje zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutické činnosti a pomoc při uplatnění práv a oprávněných zájmů.¹⁸⁹

Instituce vede klienta k samostatnosti nácvikem dovedností a kompenzačními pomůckami. Pracovnice pomáhají jedinci s postižením zraku dojít do práce, a tím

¹⁸⁸ Srovnej: HRUTŇKOVÁ, Hedvika. MATOUŠEK, Oldřich. LANDISCHOVÁ, Erika. *Sociální práce*. (c. d.). s. 123 a 124. OPAŘILOVÁ, Dagmar. *Podporované zaměstnávání*. (c. d.). s. 233 a 237.

¹⁸⁹ Srovnej: Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. (c. d.). § 37, odstavec 3.

podporují jejich zaměstnávání. Podle zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb. pro vodcovské a pediaterské služby pomáhají jedinci se zrakovým postižením ve vyřizování vlastních záležitostí.¹⁹⁰ Pracovnice jedince s postižením zraku na pracovišti dále nepodporují jako pracovní asistenti.¹⁹¹

7.6.2 Výsledky zaměstnávání a forem podpory zaměstnání

vzdělávací programy	- kurz prostorová orientace - kurz obsluhy kompenzačních pomůcek
projekty za posledních 5 let	- žádné
budoucí projekty	- neplánují
podílnost na zaměstnání	- žádná
pomohla najít instituce zaměstnání	- ne

7.6.2.1 Analýza výsledků

Organizace neposkytuje žádné aktivity, které se využívají jedinci se zrakovým postižením, v projektech a v podílnosti na zaměstnání. V oblasti vzdělávacích programů instituce nabízí Kurz prostorové orientace a Kurz obsluhy kompenzačních pomůcek.

Prostorová orientace a obsluha tyflopomůcek jedinci se zrakovým postižením usnadní plnění úkolů v zaměstnání, tyto programy nevedou k nalezení zaměstnání.¹⁹²

7.6.3 Výsledky orientace a mínění pracovníků instituce v problematice zaměstnávání jedinců se zrakovým postižením

požadované kompetence	- samostatnost - dobrá práce s kompenzačními pomůckami - umět pracovat bez zrakové kontroly a vyrovnat se k životu bez postižení
Profese	- telefonista - psycholog - právník - učitel hudby - masér - keramik - kočík
dostatečná institucionální podpora	- ano
další instituce zabývající se problematikou zaměstnávání osob se zrakovým	- Tyflokabinet o.p.s. - družstvo invalidů

¹⁹⁰ Srovnej: Tamtéž, § 42.

¹⁹¹ Srovnej: OPA ILOVÁ, Dagmar. *Podporované zaměstnávání*. (c. d.). s. 234.

¹⁹² Srovnej: Růžičková, Veronika. *Prostorová orientace*. (c. d.). s. 115 - 121. FINKOVÁ, Dita. Tyflostrojnice a Tyflopomůcky. In FINKOVÁ, Dita. LUDÍKOVÁ, Libuše. Růžičková, Veronika. *Speciální pedagogika osob se zrakovým postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2007, s. 129 - 137.

7.6.3.1 Analýza výsledk

Pracovníci instituce se nezmi ují o následujících kompetencích jedince se zrakovým postífením, které mu usnad ují získání a zvládání zam stnání:

- po íta ová gramotnost
- prostorová orientace a samostatný pohyb
- sociálních dovednosti
- znalost strategického jednání
- sebeobslužné dovednosti

Respondent kompetenci samostatnost dostate n nekonkretizoval a neur il konkrétní oblasti, ve kterých má být osoba s postífením zraku samostatná, abych ji mohla analyzovat. Dobrá práce s kompenza ními pom ckami usnad ují práci jedinci se zrakovým postífením v zam stnání.¹⁹³

Um t pracovat bez zrakové kontroly a vyrovnat se lov ku bez postífení. Tuto kompetenci p írovnávám k dne-ní dob výkonu, která zap í i uje negativní pocity ze selhání jedince se znevýhodn ním.¹⁹⁴ Sou asn toto mín ní chápu jako integraci jedince se znevýhodn ním z 80. let 20. stolení. V této dob je toto pojetí integrace jifl p ekonáno.¹⁹⁵

Uvedená povolání jsou v souladu s pracovními pozicemi doporu enými pro jedince se zrakovým postífením.¹⁹⁶

Dal-í institucí zabývající se problematikou zam stnávání osob se zrakovým postífením je podle respondent je Tyflokabinet o.p.s. a druftstvo invalid . Výrobní druftstva invalid jsou jednou z mofností, kde jedinec s postífením zraku m fle najít pracovní uplatn ní. Tato výrobní druftstva nespadaí do institucí poskytující komplexní podporu zam stnanosti osobám se zrakovým postífením, proto jsem je do výzkumného

¹⁹³ Srovnej: Tamtéfl.

¹⁹⁴ Srovnej: KOCH, Kurt. *Konfrontace nebo*. (c. d.). s. 48 ó 56. O dob výkonu pí-e i TRAJER, Jind ich. *Lidská d stojnost*. (c. d.). s. 109 - 113.

¹⁹⁵ RENOTIÉROVÁ, Marie. *Speciální pedagogika ó teoretická východiska*. (c. d.). s. 22.

¹⁹⁶ Srovnej: *Osoby se zrakovým postífením*. (c. d.).

vzorku nezahrnula. Tyflokabinet o.p.s. je uveden v kapitole 7.5. Pepsaný rozhovor je uveden v přílohách (Příloha . IX.).

7.7 Výsledky o Ú AD PRÁCE

7.7.1 Výsledky analýzy podpory zam stanosti

celkový počet klient	6100
celkový počet klient se zřetelným postižením	2
podpora zam stanosti	- aktivní politika zam stanosti: poskytnutí pracovního místa pro výkon samostatné výdělečné činnosti, poskytnutí pracovního místa na zapracování, poskytnutí pracovního místa na vytváření a provoz chráněných dílen a chráněných pracovních míst, zřízení a vyhrazení společných pracovních míst, vytváření veřejných pracovních míst
nabízené služby	- cokoli - aktivní politika zam stanosti: poskytnutí pracovního místa pro výkon samostatné výdělečné činnosti, poskytnutí pracovního místa na zapracování, poskytnutí pracovního místa na vytváření a provoz chráněných dílen a chráněných pracovních míst, zřízení a vyhrazení společných pracovních míst, vytváření veřejných pracovních míst - rekvalifikace - sociální poradenství

7.7.1.1 Analýza výsledků

Instituce vede statistiky s celkovými počty klientů.

Podpora zam stanosti nepedchází:

- Sestavení osobního a pracovního profilu klienta
- SWOT analýza
- Identifikace
- Individuální plán podpory
- Příprava na zaměstnání tréninkovými programy
- Podpora na pracovišti, pracovní asistence
- Přirozená sociální podpora na pracovišti
- Pracovní schůzky
- Job club
- Supervize pro pracovníky

- Tranzitní program¹⁹⁷

Pracovníci úřadu práce podporují zaměstnanost jedinců se zrakovým postižením aktivní politikou zaměstnanosti. Aktivní politikou zaměstnanosti je myšleno poskytnutí příspěvku na zřízení pracovního místa pro výkon samostatné výdělečné činnosti, příspěvku na zapracování, příspěvku na vytváření a provoz chráněných dílen a chráněných pracovních míst, zřízení a vyhrazování společensky užitečných pracovních míst a vytváření veřejně prospěšných prací, které spoívají v údržbě a úklidu veřejných prostranství, budov i komunikací a sportovišť. Podle informací a vzdělávacího portálu, zaměstnanost na potěby osob se zdravotním postižením a na jejich uplatnění na trhu práce, nespádají tyto pozice do doporučených pracovních míst pro osoby se zrakovým postižením.¹⁹⁸ Ve veřejně prospěšnými pracemi jsou také vyjádřené pomocné charitativní práce, činnosti sociálního a kulturního charakteru, ve vzdělávacích zařízeních a dalším. (Příloha 3. III.) Tyto činnosti jedinci se zrakovým postižením vykonávat mohou.¹⁹⁹ Z rozhovoru není zřejmé, co ve veřejně prospěšnými pracemi respondenti mínili.

Instituce vyhledává vhodné pracovní uplatnění pro jedince se zrakovým postižením. Tomuto vyhledávání předchází identifikace.

Jako služby pracovníci poskytují jedinci se zrakovým postižením cokoliv. Tato služba není konkrétní. Dále pracovníci nabízejí aktivní politiku zaměstnanosti, kterou jsem analyzovala výše, rekvalifikace a sociální poradenství je analyzováno níže.

7.7.2 Výsledky zprávy o formách podpory zaměstnanosti

vzdělávací programy	<ul style="list-style-type: none"> - aktivní politika zaměstnanosti: příspěvek na zřízení pracovního místa pro výkon samostatné výdělečné činnosti, příspěvek na zapracování, příspěvek na vytváření a provoz chráněných dílen a chráněných pracovních míst, zřízení a vyhrazování společensky užitečných pracovních míst, vytváření veřejně prospěšných prací - rekvalifikace - poradenství
---------------------	---

¹⁹⁷ Srovnej: HRUBÁKOVÁ, Hedvika. MATOUŠEK, Oldřich. LANDISCHOVÁ, Erika. *Sociální práce*. (c. d.). s. 123 a 124. OPAŘILOVÁ, Dagmar. *Podporované zaměstnávání*. (c. d.). s. 233 a 237.

¹⁹⁸ Srovnej: *Osoby se zrakovým postižením*. (c. d.).

¹⁹⁹ Srovnej: Tamtéž.

	<ul style="list-style-type: none"> - pracovní rehabilitace - rekvalifikační kurzy v seznamu rekvalifikačních kurzů a dalších vzdělávacích aktivit
projekty za posledních 5 let	- žádné
budoucí projekty	- neplánují
podílnost na zaměstnanosti	- ano, vyhledáváním zaměstnání
pomohla najít instituce zaměstnání	- ne

7.7.2.1 Analýza výsledků

Organizace nevytváří žádné projekty jedinci se zrakovým postižením. Instituce se podílí na zaměstnávání jedinců s postižením zraku, vyhledáváním zaměstnání na trhu práce. V oblasti vzdělávacích programů podle respondenta si jedinci se zrakovým postižením *š mohou vybrat jakýkoliv kurz v rozsahu rekvalifikačním, které poskytujeme v brožurce.č (Příloha č. X.)*

Seznam rekvalifikačních kurzů a dalších vzdělávacích aktivit, které zpracoval Úřad práce v eských Budjovicích pro školní rok 2010/2011 v brožurce o 72 stránkách, obsahuje mnoho rekvalifikačních kurzů. Množství profesí je přímo specializováno pro osoby se zdravotním postižením: keramická výroba, kožičkářská výroba, nevidomý a slabozraký masér, rekvalifikační kurz telefonista o specializace telefonického centra, tkalcovská výroba a obsluha počítače pro tiskové zrakově postižené osoby. Pakliže si jedinec se zrakovým postižením vybere rekvalifikační kurz z této brožurky, vystává otázka, zda tento jedinec najde pracovní uplatnění s tímto kurzem v eských Budjovicích. Pokud zadám do internetového vyhledávače Úřadu práce v eských Budjovicích k 29. 1. 2011 vyhledávání volných pracovních míst pro osoby se zrakovým postižením, výsledek je nulový.²⁰⁰

Další nabízené služby institucí jsou poradenství a pracovní rehabilitace. Poradenstvím pracovníci pomáhají vyřešit nepříznivou životní situaci jedince s postižením zraku.²⁰¹

Pracovní rehabilitace podle Jany Kolářkové a Pavly Kodymové je zajišťována

²⁰⁰ Srovnej: *Hledání volných míst* [online]. Integrovaný portál MPSV. Citováno dne 29. 1. 2011. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/vmjedno/>>.

²⁰¹ Srovnej: KOLÁŘKOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce*. (c. d.). s. 96.

profesní přípravou, průzkumem trhu pracovních příležitostí, kariérovým poradenstvím, vytvářením a ochranou pracovních příležitostí.²⁰²

7.7.3 Výsledky orientace a mínění pracovníků instituce v problematice zaměstnávání jedinců se zrakovým postižením

předpokládané kompetence	- chtít pracovat - mít vodičího psa
Profese	- pracovníci obsluhy Call centra - pracovníci ústředny - maséři - montážní pracovníci - navlékání korálek - práce s počítačem - práce v hudbě - laďáci
dostatečná institucionální podpora	- neví
další instituce zabývající se problematikou zaměstnávání osob se zrakovým postižením	- Svaz zrakově postižených jedinců - Tyflokabinet o.p.s.

7.7.3.1 Analýza výsledků

Pracovníci instituce se nezmínují o následujících kompetencích jedince se zrakovým postižením, které mu usnadní získání a zvládnutí zaměstnání:

- ovládnutí kompenzačních pomůcek
- počítačová gramotnost
- sociálních dovedností
- znalost strategického jednání
- sebeobslužné dovednosti

Podle respondentů předpokládané kompetence jedince s postižením zraku jsou; chtít pracovat a mít vodičího psa. Dispozice chtít pracovat je přirozenou i jedinci bez postižení. Mít vodičího psa a umět s ním pracovat. Radek Seifert v rozhovoru Zdeňka Dohnalové uvádí, že uitelé by měli *řadit informace do správného kontextu, tedy mluvit například o vodičím psu v souvislosti s prostorovou orientací a pohybem. Nestávalo by se pak, že sociální pracovník poradí nevidomému klientovi, který se mu*

²⁰² Srovnej: Tamtéž, s. 93.

*sv í se svou nechutí chodit s bílou holí, aby si šp ece po ídil pejskaõ, který je ve skute nosti prokletím pro kafdého, kdo se s holí chodit nenau í.õ*²⁰³

Profese vhodné pro jedince se zrakovým postífením jsou; pracovníci obsluhy Call Centra, pracovníci úst edny, masé i, montážní pracovníci, práce s počíta em, práce v hudb a ladi i klavír jsou pracovní pozice, které jedinec se zrakovým postífením m fle vykonávat.²⁰⁴ Zda jedinec se zrakovým postífením m fle vykonávat pracovní innost navlékání korálk , není jednozna né. Záleží na po-kození zraku, velikosti korálk a na jemné motorice jedince.²⁰⁵

Pracovníci institucionální podporu zam stanosti v eských Bud jovicích nemají zmapovanou. D vodem je nedostatek jedinc s postífením zraku na jejich práci. Pracovnice instituce uvedla jako d vod nedostatku jedinc se zrakovým postífením na ú ad práce; *škdyfljsou osoby slepé, tak jsou ve t etím stupni a to je ten problém. Osoby ve t etím stupni invalidity nemohou být evidovány na Ú ad práce, to je ten zásadní problém, pro tady ti lidé nejsou.õ* (P íloha . X.) Podle vyhlá-ky . 182/1991 Sb. o sociálním zabezpe ení se jedinci s praktickou nevidomostí nebo úplnou nevidomostí p iznávají mimo ádné výhody III. stupn .²⁰⁶ Podle zákona o zam stanosti uchaze em o zam stnání nem fle být invalidní osoba ve t etím stupni. Výjimku tvo í jedinci ve t etím stupni invalidity, kte í jsou schopni pracovat za zcela mimo ádných podmínek.²⁰⁷ Tedy osoby nevidomé je možné zam stnat a evidovat na Ú ad práce. Tyto jedinci mohou pracovat jako psychologové, p ekladatelé, tlumo níci, u ítelé atd.²⁰⁸

Dal-í instituce, zabývající se problematikou zam stnávání osob se zrakovým postífením, jsou Tyflokabinet o.p.s. a šSvaz zrakov postífených jedinc õ. Domnívám se, fle šSvaz zrakov postífených jedinc õ je podle respondenta eský svaz zrakov postífených sportovc . Tato instituce se nenachází v eských Bud jovicích, proto jsem výzkumný vzorek o tuto organizaci neroz-í ovala. Tyflokabinet o.p.s. je uveden

²⁰³ Srovnej: DOHNALOVÁ, Zde ka. *Vyhýbám se*, s. 4 - 5.

²⁰⁴ Srovnej: *Osoby se zrakovým postífením*. (c. d.).

²⁰⁵ Srovnej: LUDÍKOVÁ, Libu-e. *Problematika osob*. (c. d.). s. 303 - 304.

²⁰⁶ Vyhlá-ka . 182/1991 Sb., o sociálním zabezpe ení a zákon eské národní rady o p sobnosti orgán eské republiky v sociálním zabezpe ení. P íloha . 2 k vyhlá-ce . 182/1991 Sb., zdravotní postífení od vod ující p iznání mimo ádných výhod, ve zn ní platném k 1. 3. 2011.

²⁰⁷ Srovnej: Zákon . 435/2004 Sb., o zam stanosti. (c. d.). § 25, odstavec 2, písmeno d.

²⁰⁸ Srovnej: MORAVCOVÁ, Dagmar. *Kariérní poradenství*. (c. d.). s. 49.

v kapitole 7.5. Doslovně přepsaný rozhovor je uveden v přílohách. (Příloha . X.)

DISKUSE

Jedním z cílů této práce bylo zjistit orientaci po et jedinců s postížením zraku v institucích v českých Budjovicích. Podle Jany Kolářkové a Pavly Kodymové, orientaci po ty osob se zdravotním postížením je možné získat od organizací poskytující jedincům s postížením zraku podporu.²⁰⁹ Výsledky práce toto mínění autorek nepotvrzují. Některé instituce po ty klient nevedou. Jedna instituce jedince se zrakovým postížením nerozlišuje jako jednu z kategorií osob se zdravotním postížením.²¹⁰ Nekategorizovat zrakové postížení a nabízet jedinci s postížením zraku programy pro osoby se zdravotním postížením může být problémem. Příkladem je, že jedinci s postížením zraku potřebují jinou úpravu pracovního místa než osoby používající vozík.²¹¹ Každý stupeň zrakového postížení má svá specifika a podpora zaměstnanosti u jednotlivých stupňů zrakového postížení je odlišná.²¹²

Podle Hedviky Hruškové, Oldi Matouškové, Eriky Landischové a Dagmar Opailové kvalitní služba, která poskytuje podporu zaměstnanosti, by měla obsahovat služby vypsané v kapitole 7.1.1.1 Analýza výsledků. Tato koncepce pracovníků a klientů institucí nabízí konkrétní kroky vedoucí k získání zaměstnání uflivatelů.²¹³ Výsledky práce ukazují, že v institucích tento koncept chybí.

V oblasti vzdělávání jsou jedinci s postížením zraku nabídnuty jednou institucí kurzy rekvalifikace. Dvě instituce nabízejí kurzy, které pomáhají jedinci zvládnout obsluhu kompenzačních pomůcek a výpočetní techniky. Tyto kurzy rozvíjejí dispozice jedince s postížením zraku, aby se lépe uplatnil na trhu práce.²¹⁴ Ostatní instituce nenabízejí jedinci s postížením zraku žádné vzdělávací programy.

V současné době může jedinec se zrakovým postížením v českých Budjovicích využít pouze jeden projekt, který se v něm zaměstnává. Tento projekt je limitován věkem nad 50 let. Jiné projekty se zaměřením na podporu zaměstnanosti osob se zrakovým postížením v českých Budjovicích nebyly uvedeny a do budoucna instituce projekty neplánují. Pro malý počet osob se zrakovým postížením, pro nezájem těchto

²⁰⁹ Srovnej: KOLÁŘKOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla. *Sociální práce*. (c. d.). s. 89.

²¹⁰ Srovnej: Tamtéž, s. 90.

²¹¹ Srovnej: VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro*. (c. d.). s. 120.

²¹² Srovnej: LUDÍKOVÁ, Libuše. *Kategorie osob*. (c. d.). s. 37 a 50.

²¹³ Srovnej: HRUŠKOVÁ, Hedvika. MATOUŠKOVÁ, Oldi. LANDISCHOVÁ, Erika. *Sociální práce*. (c. d.). s. 123 a 124. OPAILOVÁ, Dagmar. *Podporované zaměstnávání*. (c. d.). s. 234.

²¹⁴ *Kompenzační pomůcky pro zrakově postižené v závislosti na jednotlivých typech, v seznamu dodavatel* [online]. Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky. Citováno 1. 3. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.sons.cz/pomucky.php>>.

jedinc o tyto projekty a služby institucí a nepovinností tyto služby erpat, instituce jedinc m s postifením zraku projekty nevnají. Respondenti Centra pro zdravotn postifené Jiho eského kraje a Tyflokabinetu míní, že dalším d vodem, pro osoby se zrakovým postifením nevyužívají služeb institucí, je dostate né finan ní zaji-t ní invalidními d chody. Podle portálu ve ejné správě eské republiky byla muflí, který se narodil 18. 5. 1950, kterému vznikla invalidita 7. 1. 2011 a žádal o invalidní d chod, byla p iznána invalidita t etího stupn a vý-e invalidního d chodu je 9676 Kč m sí n .²¹⁵ V p ípad , že invalidita t etího stupn vznikla v d sledku oslepnutí²¹⁶ a mufl z stal bez zam stnání, je velmi subjektivní, zda by pro n ho byla uvedená m sí ní ástka dosta ující. Porovnání vý-e uvedeného invalidního d chodu s pr m rnou m sí ní mzdou za 1. ó 3. tvrtletí 2010, která byla 20325 Kč , je vý-e invalidního d chodu více jak o polovinu nífl-í nefl stávající pr m rná m sí ní mzda.²¹⁷ Z výzkumu vyplynulo, že instituce nezaji-ují dostate nou podporu zam stanosti osob se zrakovým postifením.²¹⁸ Myslím si, že to je jeden z d vod , pro jedinci s postifením zraku nevyužívají služeb institucí.

V sou asné dob se instituce nepodílejí na zam stnávání jedinc se zrakovým postifením. Pouze jedna instituce na-la zam stnání jedinc m s postifením zraku p ed t emi lety. Souhlasím s Karlem Rychtá em a Vojt chem Milerem, že d leflitá je motivace, která podn cuje k práci.²¹⁹

T i respondenti míní, že jedinec s postifením zraku by m l disponovat vy-í nebo stejnou výkonností, kterou podává jedinec bez postifení. Jeden respondent spat uje ve vy-ím vzd lání a znalostech (oproti intaktnímu jedinci) vy-í -ance na uplatn ní na trhu práce. Podle definice integrace Jána Jesenského z 80. let 20. století je znevýhodn ý lov k uznán, pokud dosahuje výkon a hodnot rovnocenn , jako intaktní osoba.²²⁰ Aktuáln je toto pojetí integrace jifl p ekonáno. Respondenti o dispozicích, které kompenzují jedinci s postifením zraku jeho znevýhodn ní a usnad ují mu získání a zvládání zam stnání, nev d li.

²¹⁵ *Invalidita a fládost o invalidní d chod* [online]. Portál ve ejné správě eské republiky. Citováno dne 1. 3. 2011. Dostupné z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/696/_s.155/708?POSTUP_ID=614&PRVEK_ID=361>.

²¹⁶ Srovnej: Vyhlá-ka . 182/1991 Sb., *o sociálním zabezpe ení*, P íloha . 2 k vyhlá-ce . 182/1991 Sb.

²¹⁷ Srovnej: *Nejnov j-í údaje*. (c. d.).

²¹⁸ Srovnej: HRUTKOVÁ, Hedvika. MATOUŠEK, Old ich. LANDISCHOVÁ, Erika. *Sociální práce*. (c. d.). s. 123 ó 124. OPA ILOVÁ, Dagmar. *Podporované zam stnávání*. (c. d.). s. 234.

²¹⁹ Srovnej: RYCHTÁ , Karel. MILER, Vojt ch. *Metodika motiva ních*. (c. d.).

²²⁰ RENOTIÉROVÁ, Marie. *Speciální pedagogika*. (c. d.). s. 22.

Většina respondentů jmenovaných profesí je v souladu s Informačním a vzdělávacím portálem zaměřeným na potřeby osob se zdravotním postižením a na jejich uplatnění na trhu práce.²²¹ Vlivem vývoje tyflografiky se měkala profesí rozšířuje. Díky práci s počítači se jedinci s postižením zraku mohou uplatnit v administrativě, v telemarketingu, jako pracovníci v oblasti informační technologie²²², jako soudní zapisovatelé²²³ a další.

²²¹ Srovnej: *Osoby se zrakovým postižením*. (c. d.).

²²² Srovnej: Tamtéž.

²²³ Srovnej: *Encyklopedie profesí: Soudní zapisovatel* [online]. Poradna práce. Citováno 28. 2. 2011. Dostupné z WWW: <<http://poradna.prace.cz/encyklopedie-profesi/s/soudni-zapisovatel/>>.

ZÁV R

Cílem bakalářské práce Podpora zamstnanosti osob se zrakovým postífením v eských Budjovicích bylo sledovat podporu zamstnanosti jedinc se zrakovým postífením v sedmi institucích v eských Budjovicích. Zp edvýzkumu vyplynulo, že podpora zamstnanosti osob se zrakovým postífením je nedostate ná. V institucích neexistuje koncepce podpory zamstnanosti. Jedním z dalích cíl práce bylo zjistit celkové po ty klient v institucích. Po ty uflivatel v institucích jsou nep esné. Ti instituce po ty klient nevedou a jedna instituce nerozliuje osoby se zdravotním postífením podle kategorií.

Dalím úkolem práce bylo zjistit, jakými zp soby a formami je t mto osobám poskytována podpora zamstnanosti, jak se pracovníci institucí orientují a jaké mají mín ní o problematice zamstnanosti jedinc se zrakovým postífením. V oblasti vzd lávání ti instituce nabízejí kurzy, které zlep ují jedinci s postífením zraku jeho dispozice k nalezení zamstnání.

fládný projekt se za posledních p t let nev noval osobám se zrakovým postífením v problematice podporovaného zamstnávání. V sou asné dob pouze jedna instituce v nuje problematice zamstnanosti projekt, kterého se mohou ú astnit jedinci s postífením zraku. Tento projekt je limitován v kem, je zam en na osoby star í 50 let. Ostatní instituce projekty této problematice nev nují a v budoucnu nové projekty neplánují.

V této dob se fládná instituce nepodílí na zamstnávání osob s postífením zraku. P ed t emi lety se poda ilo jedné instituci zamstnat ti jedince se zrakovým postífením.

U pracovník t ech institucí p etrvává názor z 80. let 20. století o integraci jedince s postífením.

Pracovníci se orientovali v profesích, které jedinec se zrakovým postífením m fl vykonávat.

Pracovníci ty institucí míní, že je v eských Budjovicích dostate ná institucionální podpora zamstnanosti, pracovníci dvou institucí nedokáflou podporu posoudit a jeden pracovník si myslí, že institucionální podpora zamstnanosti je nedostate ná.

Výsledky práce informují o úrovni podpory zamstnanosti jedinc s postífením zraku v institucích v eských Budjovicích. Práce m fl být p ínosná institucím, ve kterých byl výzkum provád n, jako návrh ke zlep ení slufeb a podpory zamstnanosti.

Práce m ffe institucím pomoci vytvo it kvalitní slufbu v oblasti zam stanosti. Instituce si mohou díky této práci upravit a konkretizovat cílovou skupinu, uv domit si její specifické pot eby a zavést podrobné statistiky s celkovými po ty klient , které by p inesly celkové po ty osob se zrakovým postifením v eských Bud jovicích.

Z výzkumu vyplynuly následující otázky:

- Setkali se lidé se zrakovým postifením s diskriminací v zam stnání?
- Jaké jsou postoje zam stnavatel k zam stnávání osob se zrakovým postifením?
- Jaké pracovní uplatn ní mají osoby se zrakovým postifením na trhu práce v eských Bud jovicích? Je nutné v eských Bud jovicích z izovat Chrán né dílny pro jedince s postifením zraku?
- Jaké vzd lávací programy v oblasti podpory zam stanosti absolvovali a plánují absolvovat pracovníci institucí?

Seznam poufíté literatury

- BARTO OVÁ, Miroslava. Volba povolání u flák se specifickými poruchami u ení. In BARTO OVÁ, Miroslava. VÍTKOVÁ, Marie a kol. *Vzd lávání flák se speciálními vzd lvacími pot ebami*. Brno: Paido - Masarykova univerzita Brno, 2009, ISBN 978-80-7315-189-8.
- BROfiOVÁ, Dagmar. *Spole enské souvislosti trhu práce*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2003, ISBN 80-86429-16-4.
- DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: p íru ka pro ufvivatele*. Praha: Karolinum, 1993, ISBN 80-7184-141-2.
- DOHNALOVÁ, Zde ka. *Vyhýbám se tomu, aby mi moje vlastní fivotní zku-enost byla vodítkem p í práci s klientem*. *Sociální práce*, 2010. ro . 10, . 4. ISSN 1213-6204.
- FINKOVÁ, Dita. LUDÍKOVÁ, Libu-e. R fiI KOVÁ, Veronika. *Speciální pedagogika osob se zrakovým postiflením*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2007, ISBN 8-80-244-1857-5.
- HAMADOVÁ, Petra. Edukace, p edprofesní a profesní p íprava osob se zrakovým postiflením. In PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 2. roz-í . a p eprac. vyd. Brno: Paido, 2006, ISBN 80-7315-120-0.
- HARTL, Pavel. HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000, ISBN 80-7178-303-X.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál, 2005, ISBN 80-7367-040-2.
- HRUTŔKOVÁ, Hedvika. MATOUŔEK, Old ich. LANDISCHOVÁ, Erika. Sociální práce s lidmi s mentálním postiflením. In MATOUŔEK, Old ich. KOLÁ KOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla a kol. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005, ISBN 80-7367-002-X.
- JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001, ISBN 80-7178-535-0.
- JESENSKÝ, Ján. *Uvedení do rehabilitace zdravotn postiflených*. Praha: Karolinum, 1995, ISBN 80-7066-941-1.
- JÍROVÁ, Hana. *Trh práce a politika zam stanost*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999, ISBN 80-7079-635-9.
- KODYMOVÁ, Pavla. KOLÁ KOVÁ, Jana. Sociální práce s nezam stanými. In MATOUŔEK, Old ich. KOLÁ KOVÁ, Jana. KODYMOVÁ, Pavla a kol. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005, ISBN 80-7367-002-X.
- KOCH, Kurt. *Konfrontace nebo dialog? Pal ivé otázky dne-ka a k es anská víra*. Praha: Vy-ehrad, 2000, ISBN 80-7021-263-2.

KREJČÍOVÁ, Olga. *Problematika zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. Praha: Rytmus; Havlíkův Brod - Tobiáš, 2005, ISBN 80-903598-1-7.

KUCHA, Pavel. *Trh práce: sociologická analýza*. Praha: Karolinum, 2007, ISBN 978-80-246-1383-3.

KVĚTOVÁ, Lea. *Základy oftalmopedie*. Brno: Masarykova univerzita, 1994, ISBN 80-210-0667-6.

LEIBLOVÁ, Zdeňka. *Zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. In ERVINKA, Tomáš a kol. *Zaměstnávání osob se zdravotním postižením, dříve chodci, mladistvých a studentů, absolventů –kol, žen a dalších kategorií*. 4. aktualiz. vyd. Praha: ANAG, 2009, ISBN 978-80-7263-529-0.

MAJÍKOVÁ, Hana. PETROUSEK, Miloslav. VODÁKOVÁ, Alena a kol. *Velký Sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, ISBN 80-7184-310-5.

MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003, ISBN 80-7178-549-0.

MICHALÍK, Jan. *Žitelská integrace fláků s postižením na základních školách v České republice*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, ISBN 80-244-1045-91.

MORAVCOVÁ, Dagmar. *Kariérní poradenství u fláků se zrakovým postižením*. In PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kariérové poradenství pro fláky se zdravotním postižením*. Praha: Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR, 2004, ISBN 80-86856-01-1.

NOVOSAD, Libor. *Základy speciálního poradenství*. 2. vyd. Praha: Portál, 2006, ISBN 80-7367-174-3.

OPAŘILOVÁ, Dagmar, ZÁMEČNÍKOVÁ, Dana. *Profesní a pracovní příprava zdravotně postižených*. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2005, ISBN 80-210-3718-0.

OPAŘILOVÁ, Dagmar. *Podporované zaměstnávání*. In VÍTKOVÁ, Marie. *Otázky speciálního pedagogického poradenství: základy, teorie, praxe: učební text k projektu "Integrované poradenství pro znevýhodněné osoby na trhu práce v kontextu národní a evropské spolupráce*. 2. vyd. Brno: MSD, 2004, ISBN 80-86633-23-3.

OPAŘILOVÁ, Dagmar. *Profesní poradenství*. In VÍTKOVÁ, Marie. *Otázky speciálního pedagogického poradenství: základy, teorie, praxe: učební text k projektu "Integrované poradenství pro znevýhodněné osoby na trhu práce v kontextu národní a evropské spolupráce*. 2. vyd. Brno: MSD, 2004, ISBN 80-86633-23-3.

POFIÁR, Ladislav. *Sociálně psychologická východiska inkluzivní pedagogiky*. In LECHTA, Viktor. *Základy inkluzivní pedagogiky: dítě s postižením, narušením a ohrožením ve škole*. Praha: Portál, 2010, ISBN 978-80-7367-679-7.

PRÁZDNÁ, Radka. *Význam výpočetní techniky v procesu edukace žáků a studentů se zrakovým postižením*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, 2009.

PRŮCHA, Jan. WALTEROVÁ, Eliška. MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 3. vyd. Praha: Portál, 2001, ISBN 80-7178-579.

Průvodce sociálními oblastmi města České Budějovice 2010. České Budějovice: Odbor sociálních věcí Magistrátu České Budějovice, 2010.

RENOTIÉROVÁ, Marie. LUDÍKOVÁ, Libuše a kol. *Speciální pedagogika*. Vyd. 3. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, ISBN 80-244-1073-7.

Seznam rekvalifikačních kurzů a dalších vzdělávacích aktivit. České Budějovice: Úřad práce, 2010/2011.

TRÉBLOVÁ, Miroslava. *Poznáváme svět se zrakovým postižením: úvod do tyflopédie*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2002, ISBN 80-7044-448-7.

TRAJER, Jindřich. *Lidská důstojnost a sociální práce*. *Sociální práce*, 2006. ro. 6, . 2. ISSN 1213-6204.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Oftalmopsychologie dítěte v ku*. Praha: Karolinum, 1995, ISBN 80-7184-053-X.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychologie handicapu*. 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004, ISBN 80-7184-929-4.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. rozšíř. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2004, ISBN 80-7178-802-3.

VÍTKOVÁ, Marie. *Integrativní speciální pedagogika: Integrovaní a sociální*. 2. rozšíř. a přeprac. vyd. Brno: Paido, 2004, ISBN 80-7315-071-9.

VÍTKOVÁ, Marie. Kariérní poradenství. In PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kariérové poradenství pro žáky se zdravotním postižením*. Praha: Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR, 2004, ISBN 80-86856-01-1.

VOTAVA, Jiří. *Ucelená rehabilitace osob se zdravotním postižením*. Praha: Karolinum, 2005, ISBN 80-246-0708-5.

VYSOKAJOVÁ, Margerita. *Hospodářská, sociální, kulturní práva a zdravotní postižení*. Praha: Karolinum, 2000, ISBN 80-246-0057-9.

Legislativa

Usnesení p edsednictva eské národní rady . 2/1992, *o vyhlá-ení Listiny základních práv a svobod jako sou ásti ústavního po ádku eské republiky*, ve zn ní platném k 16. 11. 2010.

Vyhlá-ka . 73/2005 Sb., *o vzd lávání d tí, flák a student se speciálními vzd lávacími pot ebami a d tí, flák a student mimo ádn nadaných*, ve zn ní platném k 16. 11. 2010.

Vyhlá-ka . 182/1991 Sb., *o sociálním zabezpe ení a zákon eské národní rady o p sobnosti orgán eské republiky v sociálním zabezpe ení*. P íloha . 2 k vyhlá-ee . 182/1991 Sb., zdravotní postífení od vod ující p iznání mimo ádných výhod, ve zn ní platném k 1. 3. 2011.

Zákon . 108/2006 Sb., *o sociálních sluffbách*, ve zn ní platném k 8. 2. 2011.

Zákon . 198/2008 Sb., *o rovném zacházení a o právních prost edcích ochrany p ed diskriminací a o zm n n kterých zákon (antidiskrimina ní zákon)*, ve zn ní k 1. 3. 2011.

Zákon . 262/2006 Sb., *zákoník práce*, ve zn ní platném k 16. 11. 2010.

Zákon . 435/2004 Sb., *o zam stnanosti*, ve zn ní platném k 16. 11. 2010.

Zákon . 561/2004 Sb., *o p ed-kolním, základním, st edním, vy-ím odborném a jiném vzd lávání (-kolský zákon)*, ve zn ní platném k 16. 11. 2010.

Elektronické zdroje

Aktivn za prací II. [online]. Jiho eská rozvojová ó spole nost. Citováno 8. 2. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.jr-spolecnost.cz/index.php?doc=projekty&projekt=16>>.

Analýza vývoje zam stnanosti a nezam stnanosti roce 2009 [online]. Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních v cí. Publikováno v PDF. Citováno 13. 2. 2011. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2009/Anal2009.pdf>.

Analýza vývoje zam stnanosti a nezam stnanosti v 1. pololetí 2010 [online]. Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních v cí. Publikováno v PDF. Citováno 13. 2. 2011. Dostupné z WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2010p1/analyza1006.pdf>.

Bílé hole ó Kategorizace a názvosloví bílých holí [online]. Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých. Citováno 11. 2. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.sons.cz/docs/bilehole/01.php>>.

Definice a principy podporovaného zam stnávání [online]. eská unie pro podporované zam stnávání, o.s. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.unie-pz.cz/index.php/pz>>.

Encyklopedie profesí: Soudní zapisovatel [online]. Poradna práce. Citováno 28. 2. 2011. Dostupné z WWW: <<http://poradna.prace.cz/encyklopedie-profesi/s/soudni-zapisovatel/>>.

Hledání volných míst [online]. Integrovaný portál MPSV. Citováno dne 31. 1. 2011. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/vmjedno/>>.

Charakteristika -koly [online]. Konzervato Jana Deyla a st ední -kola pro zrakov postifené. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <http://www.kjd.cz/education_sections>.

Informace o oborech [online]. St ední -kola, základní -kola a mate ská -kola pro zrakov postifené, Brno, Kamenomlýnská 2. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <[http://www.sss-ou.cz/index.php?s=ss&subshow=8&kat=9&subkat=8&spn=Informace o oborech](http://www.sss-ou.cz/index.php?s=ss&subshow=8&kat=9&subkat=8&spn=Informace%20o%20oborech)>.

Invalidita a fládost o invalidní d chod [online]. Portál ve ejné správě eské republiky. Citováno dne 1. 3. 2011. Dostupné z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/696/_s.155/708?POSTUP_ID=614&PRVEK_ID=361>.

Klasifikace zrakového postifení podle WHO [online]. Sjedenená organizace nevidomých a slabozrakých eské republiky. Citováno dne 5. 5. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.sons.cz/klasifikace.php>>.

Kompenza ní pom cky pro zrakov postifené v len ní na jednotlivé typy, v etn seznamu dodavatel [online]. Sjedenená organizace nevidomých a slabozrakých eské republiky. Citováno 1. 3. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.sons.cz/pomucky.php>>.

Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a pridružených zdravotních problém (MKN-10, II. díl - Instruk ní p íru ka, 2. aktualizovaná verze, platná k 1. 1. 2010) [online]. Ústav zdravotnických informací a statistik eské republiky. Publikováno v PDF. Citováno dne 10. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.uzis.cz/publikace/mezinarodni-statisticka-klasifikace-nemoci-pridruzenych-zdravotnich-problemu-mkn-10-ii-dil>>.

Nejnovejší údaje: Jiho eský kraj [online]. eský statistický ú ad Jiho eský kraj. Citováno 28. 2. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.cbudejovice.czso.cz/x/krajedata.nsf/krajenejnovejsi/xc>>.

Obchodní akademie Opava otevírá tyto obory vzd lání [online]. Obchodní akademie Opava. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.oa-opava.cz/index.php?u=uchazece&p=moznostistudia>>.

Osoby se zrakovým postížením [online]. Práce pro zdravotně postižené. Citováno 29. 1. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.praceprozp.cz/hledani-prace/seznam-zvlaste-vhodnych-pracovnich/zrakove-postizeni.html>>.

Praktická škola. [online]. Škola Jaroslava Jeřka. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.skolajj.cz/prakticka-skola/>>.

Pr vodce sociálními službami v Jiho eském kraji [online]. Kraj Jiho eský. Citováno dne 29. 1. 2011. Dostupné z WWW: <http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par%5Bid_v%5D=1225&par%5Blang%5D=CS>.

Rekvalifikace [online]. D děna. Citováno dne 8. 12. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.dedina.cz/barva/rekva.html>>.

Rekvalifikace [online]. Ústav sociální pé e v Brn ó Chřlicích. Citováno dne 8. 12. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.uspchrlice.cz/>>.

RYCHTÁ , Karel. MILER, Vojtěch. *Metodika motivací nástroj pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. [online]. Vzdělávací společnost Edost, s.r.o. Publitoáno v PDF. Citováno dne 30. 1. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.edost.cz/rap/uploads/File/Metodika%20motivacnich%20nastroju%20pro%20zamestnavani%20osob%20se%20zdravotnim%20postizenim.pdf>>.

SCHINDLER, Radek. PEŤÁK, Milan. *Kdo je zrakov postižený?* [online]. Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých eské republiky. Citováno dne 5. 5. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.sons.cz/kdojezp.php>>.

Soubor vybraných statistických dat vřřicích se k problematice zdravotního postižení, východisk m a úkol m St edn dobé koncepce státní politiky v i ob an m se zdravotním postižením [online]. Vláda eské republiky. Citováno 28. 1. 2011. Dostupné z WWW: <<http://wtd.vlada.cz/scripts/detail.php?id=6691>>.

Speciální mate ské, základní a st ední školy pro zdravotně postižené, speciální pedagogická centra [online]. Informa ní systém pro zdravotně postižené BrailNet. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <http://is.brailnet.cz/skoly_vypis.php?name=&address=&ico=&telfax=&email=&www=&hcp%5B%5D=2>.

Speciální mate ské, základní a st ední školy pro zdravotně postižené, speciální pedagogická centra [online]. Informa ní systém pro zdravotně postižené BrailNet. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <http://is.brailnet.cz/skoly_vypis.php?name=&address=Praha&ico=&telfax=&email=&www=&hcp%5B%5D=2&sta%5B%5D=16>.

St ední škola Aloyse Klara [online]. St ední škola Aloyse Klara. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.spsaklara.cz/obory.htm#keramik>>.

Studijní obory [online]. Gymnázium pro zrakov postižené a St ední odborná škola pro zrakov postižené. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://goa.brailnet.cz/index.php?q=node/1>>.

SWOT analýza [online]. Vlastní cesta. Citováno 1. 3. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.vlastnicesta.cz/akademie/marketing/marketing-metody/swot-analyza/>>.

Výcvik vodících psů a servis jejich držitelů [online]. Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých. Citováno 11. 2. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.sons.cz/psi/index.php>>.

Vzor životopisu [online]. Profesia. Citováno 8. 2. 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.profesia.cz/cms/kariera-v-kostce/hledam-praci/zivotopis/vzorzivotopisu/40417?detail=1>>.

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/8#zozp>>.

Seznam příloh

- Příloha . I. o Tisková zpráva o poskytnutí služeb pro osoby se zrakovým postižením
- Příloha . II. o Pobytové rehabilitační a rekvalifikační středisko pro nevidomé
Dělnice v Praze a Ústav sociální péče v Brně - Chřlčích
- Příloha . III. o Úřad práce informuje o vytváření veřejných prospěšných prací (dále
jen VVP)
- Příloha . IV. o Přípis rozhovoru . 1
- Příloha . V. o Doslovný přípis rozhovoru . 2
- Příloha . VI. o Doslovný přípis rozhovoru . 3
- Příloha . VII. o Doslovný přípis rozhovoru . 4
- Příloha . VIII. o Doslovný přípis rozhovoru . 5
- Příloha . IX. o Přípis rozhovoru . 6
- Příloha . X. o Doslovný přípis rozhovoru . 7
- Příloha . XI. o Polostrukturované interview

Příloha . I.

TRKOLSKÁ ZA ÍZENÍ PRO OSOBY SE ZRAKOVÝM POSTIÍENÍM

V současné době jsou zřizovány tyto typy škol pro osoby se zrakovým postižením: *šmate ská škola pro zrakov postižené, základní škola pro zrakov postižené, střední škola pro zrakov postižené (střední odborné učiliště pro zrakov postižené, odborné učiliště pro zrakov postižené, praktická škola pro zrakov postižené, gymnázium pro zrakov postižené, střední odborná škola pro zrakov postižené), konzervatoř pro zrakov postižené.*²²⁴

Následující tabulka uvádí školská zařízení v České republice pro osoby se zrakovým postižením. V tabulce je uveden typ studia, délka studia a forma ukončení.²²⁵

Tabulka . 4: Trkolská zařízení pro osoby se zrakovým postižením

Název školy	Typ studia (obor)	Délka studia	Forma ukončení
<i>Praktická škola pro zrakov postižené - p i škola Jaroslava Jeřka</i> ²²⁶	Příprava na školu profesního typu	2 roky	Závěrečné vysvědčení
<i>Střední škola Aloyse Klara</i> ²²⁷	alouník	3 roky	Výuční list
	Kartá nické a kočíká ské práce	3 roky	Výuční list
	Keramická výroba	3 roky	Výuční list
	Knihy	3 roky	Výuční list
	Rekondiční a sportovní masér	3 roky	Výuční list
	Výrobce a dekorátor keramiky	3 roky	Výuční list
	Masér sportovní a rekondiční	4 roky	Maturitní zkouška
	Textilní výtvarnictví - tvorba dekorativních předmětů z textilních a přírodních materiálů	4 roky	Maturitní zkouška
	Nástavbové studium - Podnikání	2 roky	Maturitní zkouška
<i>Střední škola, základní škola a mateřská škola pro zrakov postižené v Brně</i> ²²⁸	Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních - pečovatelské práce	3 roky	Výuční list
	Rekondiční a sportovní masér	3 roky	Výuční list
	Tkalcovské práce	3 roky	Výuční list
	Masér sportovní a rekondiční	4 roky	Maturitní zkouška
	Obchodní akademie	4 roky	Maturitní zkouška

²²⁴ Vyhláška . 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, (c.d). § 5 a.

²²⁵ *Speciální mateřské, základní a střední školy pro zdravotně postižené, speciální pedagogická centra* [online]. Informační systém pro zdravotně postižené BrailNet. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <http://is.brailnet.cz/skoly_vypis.php?name=&address=Praha&ico=&telfax=&email=&www=&hcp%5B%5D=2&sta%5B%5D=16>.

²²⁶ *Praktická škola*. [online]. Škola Jaroslava Jeřka. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.skolajj.cz/prakticka-skola/>>.

²²⁷ *Střední škola Aloyse Klara* [online]. Střední škola Aloyse Klara. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.spsaklara.cz/obory.htm#keramik>>.

²²⁸ *Informace o oborech* [online]. Střední škola, základní škola a mateřská škola pro zrakov postižené, Brno, Kamenomlýnská 2. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <[http://www.sss-ou.cz/index.php?s=ss&subshow=8&kat=9&subkat=8&spn=Informace o oborech](http://www.sss-ou.cz/index.php?s=ss&subshow=8&kat=9&subkat=8&spn=Informace%20o%20oborech)>.

	Sociální péče - sociální správní innost	4 roky	Maturitní zkouška	
Gymnázium pro zrakov postížené a st ední odborná škola pro zrakov postížené v Praze²²⁹	Obchodní škola	2 roky	Záv re ná zkouška	
	Gymnázium - všeobecné	4 roky	Maturitní zkouška	
	Obchodní akademie	4 roky	Maturitní zkouška	
Obchodní akademie pro zrakov postíženou mládež v Opav ²³⁰	Ekonomické lyceum (není v nabídce pro školní rok 2010/2011)	4 roky	Maturitní zkouška	
	Informatika v ekonomice IT	4 roky	Maturitní zkouška	
	Obchodní akademie s rozšířenou výukou informatiky (OA-IT)	4 roky	Maturitní zkouška	
Konzervato Jana Deyla a st ední škola pro zrakov postížené²³¹	Lad ní klavíru M (a příbuzných nástroj)	5let	Maturitní zkouška	
	Lad ní klavíru a kulturní innost J (nový obory)	Zam ení ó Hudebn kulturní innost	2 roky	Záv re ná zkouška
		Zam ení - Lad ní klavíru	2 roky	Záv re ná zkouška
	Hudba N	7 let	Absolutorium	
	Zp v N	7 let	Absolutorium	

²²⁹ *Studijní obory* [online]. Gymnázium pro zrakov postížené a St ední odborná škola pro zrakov postížené. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://goa.brailnet.cz/index.php?q=node/1>>.

²³⁰ *Obchodní akademie Opava otevírá tyto obory vzd lání* [online]. Obchodní akademie Opava. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.oa-opava.cz/index.php?u=uchazece&p=moznostistudia>>.

²³¹ *Charakteristika školy* [online]. Konzervato Jana Deyla a st ední škola pro zrakov postížené. Citováno dne 18. 8. 2010. Dostupné z WWW: <http://www.kjd.cz/education_sections>.

Příloha . II.

POBYTOVÉ REHABILITACE A REKVALIFIKACE STUDENTŮ PRO NEVIDOMÉ DĚLA V PRAZE A ÚSTAV SOCIÁLNÍ PÉČE V BRNĚ ČHC

Pobytové rehabilitace a rekvalifikační středisko pro nevidomé děla o.p.s. nabízí rekvalifikační kurzy pro osoby se zrakovým postižením s různou délkou trvání:

- nevidomý a slabozraký masér 5 měsíců
- keramická výroba 2 měsíce
- kožičkářská výroba 4 měsíce
- nácvik obsluhy PC dle typu kurzu
- rekvalifikační kurz tkadlec 4 měsíce
- rekvalifikační kurz Operátor Call centra 2 měsíce²³²

Mezi nabídky rekvalifikačních kurzů Ústavu sociální péče v Brně ČHC se řadí:

- Škola Obsluha osobního počítače se zaměřením na práci se zvukovým programem ZoomText v prostředí Windows pro zrakově postižené - Uživatel se naučí pracovat v prostředí Windows s programy Microsoft Office, Internet Explorer, skenovacími programy a se zvukovým programem ZoomText. Tento kurz je určen pro slabozraké uživatele.
- Škola Obsluha osobního počítače se zaměřením na práci s hlasovým výstupem WinMonitor v prostředí Windows pro nevidomé - Uživatel se naučí pracovat v prostředí Windows s programy Microsoft Office, Internet Explorer, skenovacími programy a s odtlačovacími programy WinMonitor. Tento kurz je určen pro nevidomé uživatele.
- Škola Obsluha osobního počítače se zaměřením na práci s hlasovým výstupem Jaws v prostředí Windows pro nevidomé - Uživatel se naučí pracovat v prostředí Windows s programy Microsoft Office, Internet Explorer, skenovacími programy a s odtlačovacími programy Jaws. Tento kurz je určen pro nevidomé uživatele.

²³² Srovnej: *Rekvalifikace* [online]. Dedina. Citováno dne 8. 12. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.dedina.cz/barva/rekva.html>>.

- Obsluha osobního počítače se zaměřením na práci s hlasovým výstupem WinTalker v prostředí Windows pro nevidomé - Uživatel se naučí pracovat v prostředí Windows s programy Microsoft Office, Internet Explorer, skenovacími programy a s odtváčecím programem WinTalker. Tento kurz je určen pro nevidomé klienty.
- Základy obsluhy osobního počítače se zaměřením na práci digitálními texty zařízením s hlasovým výstupem - Uživatel se naučí pracovat v prostředí Windows s programem FineReader, dokáže si s použitím skeneru přečíst a uložit obsah běžných tiskovin (úřední dopisy, knihy, časopisy...). Tento kurz je určen pro nevidomé a slabozraké uživatele.
- Obsluha osobního počítače - Uživatel se naučí pracovat v prostředí Windows s programy Microsoft Office, Internet Explorer, FineReader atd. Tento kurz je určen pro uživatele bez zrakové vady.²³³

²³³ Srovnej: *Rekvalifikace* [online]. Ústav sociální péče v Brně o Chrlicích. Citováno dne 8. 12. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.uspchrlice.cz/>>.

Úřad práce v Českých Budějovicích informuje

o vytváření veřejně prospěšných prací (dále jen VPP)

(dle § 112 zákona č.435/2004Sb., o zaměstnanosti, v platném znění, a vyhlášky č.518/2004 Sb., v platném znění, k provedení zákona o zaměstnanosti)

Veřejně prospěšnými pracemi se rozumí časově omezené pracovní příležitosti spočívající zejména v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch obcí nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí, které vytváří zaměstnavatel nejdéle na 12 po sobě jdoucích kalendářních měsících, a to i opakovaně, k pracovnímu uplatnění uchazečů o zaměstnání.

Jedná se zejména o práce nekvalifikované, spočívající v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch obcí nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí. Obecně prospěšnými institucemi se rozumí nejen obecně prospěšné společnosti (zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů), ale také další právnické nebo fyzické osoby, které se zabývají obecně prospěšnými činnostmi. Mezi jiné obdobné činnosti patří např.: pomocné práce charitativní, činnosti sociálního charakteru, kulturního charakteru, ve školách, údržbářské práce na sportovištích atd.

Tato místa jsou obsazována zejména uchazeči o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem. tj. uchazeči, kterým úřad práce věnuje zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání.

Jedná se zejména o :

- * fyzické osoby s dlouhodobou evidencí na úřadu práce
- * fyzické osoby se zdravotním postižením (OZP)
- * fyzické osoby starší 50 let věku
- * fyzické osoby – rodiče vracující se po mateřské, příp. rodičovské dovolené
- * fyzické osoby do 20 let bez kvalifikace, příp. bez praxe ve vystudovaném oboru
- * fyzické osoby, které vyžadují zvláštní pomoc, neboť se ocitly v mimořádně obtížných poměrech nebo v nich žijí a tím jejich možnost uplatnění na trhu práce je nebo může být podstatně omezena.

Pracovní příležitosti v rámci VPP jsou vytvářeny na základě dohody s úřadem práce, který na ně může zaměstnavateli poskytnout příspěvek. Příspěvek lze poskytnout až do výše skutečně vyplacených mzdových nákladů na zaměstnance umístěného na tyto práce, včetně pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu tohoto zaměstnance, poskytuje se měsíčně a je splatný do 30 kalendářních dnů od předložení vyúčtování mzdových nákladů.

Příjemci příspěvku poskytovaného v rámci VPP jsou převážně obce, kraje a neziskové organizace, příspěvek lze poskytovat i organizačním složkám obcí a krajů nebo příspěvkovým organizacím, jejichž zřizovatelem je obec nebo kraj.

Jak o příspěvek žádat :

- o poskytnutí příspěvku v rámci VPP zaměstnavatel **žádá**, žádost je nutno podat písemně na předepsaném tiskopisu, včetně dokladů, jejichž výčet je uveden v žádosti, úřad práce může požadovat předložení i jiných dokladů, pokud jsou potřebné k posouzení žádosti,
- **žadatel musí jako součást žádosti doložit potvrzení o tom, že nemá v evidenci daní zachyceny daňové nedoplatky (potvrzení vydá finanční úřad a dále celní úřad, příp. celní ředitelství), nemá nedoplatek na pojistném a na penále na veřejném zdravotní pojištění (žadatel dokládá bezdlužnost od všech zdravotních pojišťoven, kam odvádí pojistné, u ostatních zdravotních pojišťoven písemně na žádosti prohlašuje, že u těchto pojišťoven nemá nedoplatek na pojistném a na penále na veřejném zdravotním pojištění. Dále žadatel dokládá potvrzení, že nemá nedoplatek na pojistném a na penále na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, s výjimkou případů, kdy bylo povoleno splácení ve splátkách a není v prodlení se splácením splátek nebo povoleno posečkání daně, úřad práce akceptuje pouze ta potvrzení, která nejsou starší než 3 měsíce k datu podání žádosti.**
- tiskopis žádosti je nutno vyplnit čitelně, pravdivě a úplně, nesprávné či neúplné vyplnění tiskopisu žádosti může způsobit prodloužení doby potřebné k jejímu vyřízení,
- o příspěvku je nutno žádat a žádost vyřídit **před** vznikem pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, který bude umístěn na pracovním místě s příspěvkem, o každé žádosti je tedy nezbytné rozhodnout před nástupem uchazeče do zaměstnání, není tedy možné požádat o příspěvek dodatečně a vyřizovat žádost se zpětnou platností,
- o konkrétní výši a délce poskytování příspěvku rozhoduje příslušný úřad práce, který vychází především ze situace na trhu práce v daném regionu, dále z priorit stanovených v **Programu realizace aktivní politiky zaměstnanosti na daný rok a v projektech OP RLZ a OP LZZ posilujících aktivní politiku zaměstnanosti, dále pak z objemu přidělených finančních prostředků a z rozvojových priorit daného regionu,**
- důvodem k neposkytnutí příspěvku může být porušování pracovněprávních předpisů u zaměstnavatele.

Tiskopis žádosti na vytvoření VPP:

- tiskopis žádosti je možno získat na Úřadu práce v Českých Budějovicích, odd. APZ, IV.patro, č. dv. 403, příp. jsou dostupné ke stažení na adrese <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/kestazeni> pod názvem :
- **Žádost o příspěvek na vytvoření veřejně prospěšných prací**
- před podáním žádosti o příspěvek v rámci VPP doporučujeme konzultaci s příslušným poradcem odd.APZ
- při tisku žádostí použijte, prosím, oboustranný tisk

Kontaktní osoba pro získání dalších informací :

Andrea Filsaková tel. 950 109 433, č.dv. 403

Po a St : 8,00 – 17,00 hod

Út a Čt : 8,00 – 13,00 hod

Pá : neúřední den

Další informace z oblasti zaměstnanosti lze získat na adrese : www.portal.mpsv.cz

Příloha . IV.

Rozhovor . 1

Název instituce: Centrum pro zdravotně postižené Jiho českého kraje, pracoviště v českých Budějovicích

Funkce pracovníka v instituci: vedoucí pracovnice

- 1) S kolika klienty v produktivním věku, kterých se týká problematika zaměstnanosti, pracujete? *Instituce poskytuje služby v oblasti zaměstnanosti kolem 20 - 30 klientů měsíčně. Respondentka míní, že počet uživatelů se zrakovým postižením, se kterými pracovníci pracují, jsou 3-4.*
 - 1a) Kolik uživatelů z celkového počtu klientů v produktivním věku se zrakovým postižením, kterých se týká problematika zaměstnanosti, je nezaměstnaných a chtělo by pracovat? *Nikdo.*
- 2) Jak konkrétně vypadá vaše podpora zaměstnanosti jedinců se zrakovým postižením? *Instituce odkazuje na jiná zařízení specializující se na jedince se zrakovým postižením. Instituce vyhledává pracovní místa pomocí vyhledávací úřadu práce. Sepisuje žádosti o kompenzační pomůcky, které jedinci se zrakovým postižením usnadní práci v zaměstnání. Podle respondentky jsou jedinci se zdravotním postižením velmi dobře finančně zabezpečeni, a proto nejsou motivováni k zaměstnání. Dobré finanční zabezpečení chápe jako pozitivum. V dnešní době je velmi těžké se prosadit mezi zdravými lidmi, když je každý desátý nezaměstnaný. Přiležitostí je čím dál méně.*
 - 2a) Jaké služby nabízíte klientům se zrakovým postižením pro podporu jejich zaměstnávání? *Pracovníci nabízejí asistenční službu a odborné sociální poradenství.*
- 3) Jaké programy nabízíte osobám se zrakovým postižením v oblasti vzdělávání? *žádné*
- 4) Jaké projekty jste v posledních 5 letech zaměřili na podporu zaměstnávání jedinců se zrakovým postižením? *žádné.*
 - 4a) Plánujete projekt, který bude v novějším problematice zaměstnanosti osob se zrakovým postižením v následujících letech? *Ne, instituce nemá tolik klientů.*
- 5) Podílí se vaše instituce na zaměstnávání jedinců se zrakovým postižením? Pokud ano, jakým způsobem? *Ne.*

- 5a) Pomohla vaše instituce jedinci se zrakovým postífením najít zaměstnání? *Ne, nikdo neřádal.*
- 6) Jakými kompetencemi má jedinec se zrakovým postífením disponovat, aby se uplatnil na trhu práce? *Vzděláním, znalostmi v oboru, kde by se chtěl jedinec se zrakovým postífením uplatnit, a to je třeba vyřadit u jedince bez postífení, trpělivosť a vytrvalost. Podle pracovníka jsou jedinci s postífením zraku stejní, ale jejich problém je postífení.*
- 6a) V jakých profesích podle vás může jedinec se zrakovým postífením najít uplatnění v českých Budějovicích? *Masér, telefonista, počítačový technik, ve kterých profesích je jedinec vzdělaný.*
- 7) Myslíte si, že je v českých Budějovicích dostatečná institucionální podpora, která vytváří podporu zaměstnání jedincům se zrakovým postífením? *Respondent myslí si, že ano.*
- 7a) V důsledku byste o dalších institucích zabývajících se problematikou zaměstnávání osob se zrakovým postífením? *Ano.*
- 7b) Jaké další instituce se podle vás zabývají problematikou zaměstnávání osob se zrakovým postífením? *Tyfloservis, tyflokabinet.*

Děkujeme Vám za váš čas v rámci tohoto rozhovoru.

Příloha . V.

Rozhovor . 2

Doslovně přepsané interview

Název instituce: Jiho česká rozvojová o.p.s.

Funkce pracovníka v instituci: vedoucí Občanské poradny

- 1) S kolika klienty v produktivním věku, kterých se týká problematika zaměstnanosti, pracujete? *Š To já vám asi takhle na počet nepovím. Hm, tak třeba 20. My máme jen problematiku okruhy, to znamená že máme problematiku pracovního práva a zaměstnanost, ale ufl v jich nemáme vyložen napsáno, že je e-eno téma zaměstnávání.*
 - 1a) Kolik uflivatel z celkového počtu klientů v produktivním věku se zrakovým postižením, kterých se týká problematika zaměstnanosti, je nezaměstnaných a chtělo by pracovat? *Š M li jsme tu jenom jednoho pána, který špatně viděl, byl ufl v d chodovém věku, nezaměstnaný. M l získanou zrakovou vadu a pak jsme tu m li jednu paní, která nee-ila pracovní v ci a ta byla úpln nevidomá.*
- 2) Jak konkrétně vypadá vaše podpora zaměstnanosti jedinců se zrakovým postižením? *Š Pokud klient žádá n jakou pomoc v oblasti zaměstnávání, nabízíme sepsání životopisu, takže nabízíme životopis, pí-eme motiva ní dopis, vyhledáváme na stránkách, zda není n jaké vhodné pracovní místo, zda není n kde inzerované. Pak d láme s nima i systém pozic, kde d láme takový p ehled, kde d lal a jak d lala vypl ujeme s nima i dotazníky, který jsou k nalezení na www.podivejteseotestujtese.cz, kde jsou dotazníky na kognitivní v ci, na osobnost, ale je to vyložen i pro tyto klienty. Ale není to žádná pracovní diagnostika. Je-ť d láme výběrová ízení. Zkou-íme, d láme výběrové ízení s kolegyní tady.*
 - 2a) Jaké služby nabízíte klientům se zrakovým postižením pro podporu jejich zaměstnávání? Jaké programy nabízíte osobám se zrakovým postižením v oblasti vzdělávání? *Š To ne.*
- 3) Jaké projekty jste v posledních 5 letech zaměřili na podporu zaměstnávání jedinců se zrakovým postižením? *Š Pí-eme projekty, ale pí-e to jakoby česká rozvojová, ne Občanská poradna p i české rozvojové. My jsme jako dítě té matky, my d láme odborný sociální poradenství, Občanská poradna jako taková, ale projekty samoz ejm pí-e česká rozvojová, takže projekty na nezaměstnané máme, t eba.*

4) Plánujete projekt, který bude v novém problematice zaměstnanosti osob se zrakovým postižením v následujících letech? *Ano.*

4a) Na co konkrétně by měl být budoucí projekt zaměřen, co má být cílem projektu a v jakém časovém rozpětí by měl být realizován? *Ště máme nový projekt od prosince o aktivní zápráci, který je zaměřen na 50 plus. Ale nesouvisí to s tou sociální službou, s odborným sociálním poradenstvím, ale je to úplně jiná kolej než Obanská poradna.*

5) Podílí se vaše instituce na zaměstnávání jedinců se zrakovým postižením? Pokud ano, jakým způsobem?

5a) Pomohla vaše instituce jedinci se zrakovým postižením najít zaměstnání? Pokud ano, v jakých oborech? *ŠNe.*

6) Jakými kompetencemi má jedinec se zrakovým postižením disponovat, aby se uplatnil na trhu práce? *ŠMěl by asi znát nějakou službu, která se zabývá problematikou tohoto postižení. Měl by určit včít, jaké práce jsou pro něj vhodné a jaké práce nejsou pro něj vhodné. Měl by asi určit by navázat dobrou spolupráci s Úřadem práce a pokusit se vyhledat nějakou agenturu nebo společnost, která se zabývá podporovaným zaměstnáváním. Měl by být samostatný nebo by měl mít asistenta. Aby se uplatnil na trhu práce, měl by mít nějaké znalosti, dovednosti v nějaké oblasti, aby vůbec na ten pracovní trh mohl jít, měl by mít nějakou -kolu, nějaký vzdělání, měl by chtít pracovat. Měl by mít nějaké ty charakteristické vlastnosti, aby uměl plynule komunikovat s ostatními. Měl by určit znát místo, kde bydlí, umět se orientovat, v místě, kde vlastně shání tu práci. Tyhle věci beru, třeba jsou samozřejmě, jo, aby prostě uměli chodit se slepečkou holí nebo se slepečkým psem. To je o té samostatnosti, aby dokázali být samostatní. Aby uměli znát Braillovo písmo, aby uměli pracovat s počítačem, a je to ta lupa. Měli by pracovat s tyflokabinetem, kde by se měli tyto kompetence všechny naučit. Práce na počítači, Braillovo písmo, aby tyhle věci prostě uměli.*

6a) V jakých profesích podle vás může jedinec se zrakovým postižením najít uplatnění v českých Budjovicích? *ŠMyslím si, že opravdu by to mohly být kancelářské práce, kde u počítače, když budou ale opravdu mít vytvořené pracovní místo a podmínky, aby mohli pracovat. Mohou pracovat jako asistenti k někomu méně kompetentnímu, v knihovnách, určit na úřadech, když se jim tam objeví klient s tímto postižením, tak aby to pomohlo v komunikaci. Fakt nevím.*

- 7) Myslíte si, že je v českých Budjovicích dostatečná institucionální podpora, která vytváří podporu jedincům se zrakovým postižením? *ŠTo asi ne. Jako tyflo kabinet, tyfloservis tady je, ale jestli je to dostatečná podpora, to nevím. To nemůžu posoudit, nepracuji tam. Ale víla bych, že jsou tam nějaké rezervy v této oblasti.*
- 7a) V dle(a) byste o dalších institucích zabývajících se problematikou zaměstnávání osob se zrakovým postižením? 7b) Jaké další instituce se podle vás zabývají problematikou zaměstnávání osob se zrakovým postižením? *ŠNe. Mohl by to být klidně Koník, ale víkám, nevím, jestli na to mají nějaký projekt, ale Koník se zabývá vyloženě podporovaným zaměstnáváním. Mesada. A to je asi všechno, já bych čekla, že tady nic víc není.*

Děkujeme Vám za Vaše čas v novém tomto rozhovoru.

Příloha . VI.

Rozhovor . 3

Doslovně přepsané interview

Název instituce: Jiho česká sociální pomoc

Funkce pracovníka v instituci: vedoucí organizace

- 1) S kolika klienty v produktivním věku, kterých se týká problematika zaměstnanosti, pracujete? *Špočkejte, já to spočítám; jedna, dvě, tři, sedm.*
 - 1a) Kolik uživatelů z celkového počtu klientů v produktivním věku se zrakovým postižením, kterých se týká problematika zaměstnanosti, je nezaměstnaných a chtělo by pracovat? *ŠZrakově postižené nemáme, to by nemohli dělat, řekněme. To nemůžeme tady.*
- 2) Jak konkrétně vypadá vaše podpora zaměstnanosti jedinců se zrakovým postižením?
ŠMy nemáme tu možnost. Tohle nemůžeme dělat, protože to jsou práce, které opravdu potěbují, aby ten člověk se orientoval, řekněme, aby se jim nic nestalo.
 - 2a) Jaké služby nabízíte klientům se zrakovým postižením pro podporu jejich zaměstnávání? Jaké programy nabízíte osobám se zrakovým postižením v oblasti vzdělávání? *Šřádné. Pro ty postižené zrakově určitě ne. To nemůžeme tedy. To není možné.*
- 3) Jaké projekty jste v posledních 5 letech zaměřili na podporu zaměstnávání jedinců se zrakovým postižením? *Šřádné. Měli jsme tu postižené, ale zrakové postižení ani jedno.*
- 4) Plánujete projekt, který bude v nově vzniklé problematice zaměstnanosti osob se zrakovým postižením v následujících letech? *Ne. To fakt nejde, u nás to fakt nejde, protože to bychom asi tady nezvládli.*
- 5) Podílí se vaše instituce na zaměstnávání jedinců se zrakovým postižením? Pokud ano, jakým způsobem? *ŠNe. Bohužel.*
 - 5a) Pomohla vaše instituce jedinci se zrakovým postižením najít zaměstnání? Pokud ano, v jakých oborech? *ŠNe. Zrakově postiženým určitě ne. Jinak jako lidé, si myslím, řekněme pomáháme dost, ale zrakově postižené bohužel tu nemáme.*
- 6) Jakými kompetencemi má jedinec se zrakovým postižením disponovat, aby se uplatnil na trhu práce? *ŠTo v obecně netuším teda, aby se uplatnil na trhu práce. Já teda, co jsem, tak problematiku uplatnit se i jako zdravý, jak se má uplatnit*

postífený. Netu-ím tedy, co by m l ud lat, aby.. No, nevím, oni existují asi n jaké ty podpory, t ch postífených, fle jo, t m zam stnavatel m, ale myslím si, fle to asi není dosta ující. Myslím si, fle by ten m l ten stát v tomhle sm ru d lat, aby podpo il vlastn ty lidi, kte í cht jí do práce jít, aby m li možnost, prost jako, aby je ten zam stnatel vzal, já nevím. Ale co by m li konkrétn oni ty lidi ud lat proto, já si myslím, fle ze strany t ch lidí m flu t fko posoudit, to v bec netu-ím, co by ty lidi m li ud lat. Myslím, fle by m l pomoc hlavn stát jako, ty lidé samotní jako.

6a) V jakých profesích podle vás m fle jedinec se zrakovým postífením najít uplatn ní v eských Bud jovicích? šP emý-ím. Já t eba co vím, tak d lají na t ch -kolách zrakov postífení, támhle na Máji, tam je zrakov postífená paní, která pomáhá ve t íd , která je, já te nevím, jak se ta t ída p esn jmenuje. Hm. Ona tam d lá jako asistentku v té t íd . A pomáhá t m d tem, které mají n jaký problém s u ením, které mají problémy t eba zdravotní, jo? Takfle ona vlastn je tam s tou u itelkou a t m d tem pomáhá s n kterými v cmi, jako. Takfle jako ty asistentky, t eba u t ch d tí, které pot ebují poradit t eba a pomáhat s tím u ením, to si myslím, fle by t eba d lat mohly. Protofle tam ta paní je stra-n -íkovná, tedy. No a potom, nevím, kde by mohli d lat. Já si totižl moc dob e neumím p edstavit, jaký to je, kdyfl nevidíte na práci, jo. lov k normáln to vnímá, jakofle po té praktické stránce úpln normáln , jestli by mohli d lat n jaké práce, u kterých se sedí a pracují rukama. Oni mají totižl stra-n -íkovné ruce. A tady v eských Bud jovicích já nevím, oni eské Bud jovice jsou, já nevím, jak se tomu v nují tedy, kdyfl to vidím okolo, tak mi p ijde, fle skoro v bec tedy, já nevím. Nevím, co by mohli d lat, ale ty asistenty v tomhle a v t ch -kolách si myslím, fle ur it a jinak n jakou práci u které vlastn sedí a pot ebují ruce. Oni mají ty ruce stra-n -íkovné. Ale co by to m lo být za práci v eských Bud jovicích, netu-ím, co by tady v eských Bud jovicích bylo. Tady existuje n jaká výroba n eho, co by mohli d lat, nevím.

7) Myslíte si, fle je v eských Bud jovicích dostate ná institucionální podpora, která vytvá í podporu jedinc se zrakovým postífením? Nemyslím si, není ani pro jiné natofl pro zrakov postífené. Já vím, fle jako n jaký ten tyflokabinet nebo n co takového n co, ale fle by tady byla n jaká výrazná podpora ze strany státu, to tedy ur it ne.

7a) V d l(a) byste o dal-ích institucích zabývajících se problematikou zam stnávání osob se zrakovým postífením? Jaké dal-í instituce se podle vás

zabývají problematikou zaměstnávání osob se zrakovým postižením? *š Nevím, já vím akorát ten tyflokabinet, co tady je, to jako vím. Ale jestli je tu krom toho ještě něco jiného? To jako je tu delší dobu, to jako vím, ale tam jsou i nějaké kníčky nebo co. Ale jiná instituce nevím. Já teda vím, kdo to provozuje přesně, tedy, jestli to provozuje město nebo oni si to dělá sami a je to dotované městem, to nevím. Nevím, kdo ještě se tím zabývá.*

Děkuji Vám za váš čas v novém tomuto rozhovoru.

Příloha . VII.

Rozhovor . 4

Doslovně přepsané interview

Název instituce: Koníček

Funkce pracovníka v instituci: sociální pracovník

1) S kolika klienty v produktivním věku, kterých se týká problematika zaměstnanosti, pracujete? *ŠNo, jsou to jenom ty i klienti, v současné době. A máme tam teda, jednu paní se sociálním problémem, se sociálním znevýhodněním, a pak tam máme ty i klienty se zdravotním znevýhodněním.*

1a) Kolik uřivatelů z celkového počtu klientů v produktivním věku se zrakovým postižením, kterých se týká problematika zaměstnanosti, je nezaměstnaných a chtělo by pracovat? *ŠTy zrakově postižení my nemáme, tady žádného, takže bohužel nikoho takového tady nemáme.*

2) Jak konkrétně vypadá vaše podpora zaměstnanosti jedinců se zrakovým postižením? *ŠKdyby tady takový klient byl, tak bychom postupovali tak nějak podobným schématem, jako jsou ostatní lidé se zdravotním znevýhodněním, to znamená, že nejprve tady s nimi sepíšíme základní evidenční listinu, uděláme si jejich slošku, jestli tedy budou k nám docházet a vlastně se jich optáme, jaký oni mají zájem, kde chtějí pracovat nebo co by byli schopni zvládnout. Jakou práci by mohli dělat, třeba. U těch zrakově postižených je to takové specifické, jestli by mohli něco kompletovat nebo třeba jestli by potřebovali asistenta nebo co a jak, to se jich všechno musíme doptat. Vlastně musejí nám podepsat souhlas se zpracováním osobních údajů, takže klasicky se s nimi udělá taková vstupní procedura. No a potom si je zaveme na tyto schůzky a snažíme se s nimi domluvit jednotlivé kroky. My se tedy snažíme, aby ty klienti byli co nejvíce samostatní, aby vlastně využili svých schopností na maximum, aby vlastně mohli rozvíjet ten svůj potenciál. Takže my jsme takový jejich, jak to říct; provázející podpora, jakoby, jo? Je to prostě ta podpora v nezaměstnanosti, takže v podstatě jim pomáháme projít celým tím procesem, ať už úspěšně nebo neúspěšně se tedy podaří najít pracovní uplatnění. No, takže my se samozřejmě koukneme na internet, klasicky na www.prace.cz, www.jobs.cz a tak dále. Pak třeba tady mám, zrovna mi to tady visí na nástěnce, pár takových adres, kde je tedy práce pro ty postižené, www.pracepostizenych.cz nebo www.praceprozp.cz, pak klasika www.prace.cz, pak ještě www.nfozp.cz, to je*

nada ní fond zdravotní postížených a je to jedna adresa www.dobreprojekty.cz, tak tam se dá taky najít, na to se můžeme pak i společně mrknout. Zase se tam klasicky vyplní, jako je třeba na tom portálu www.prace.cz, jakou práci shání, dá se tam dát i inzerát, takže se tam dá třeba; zrakově postížený hledá práci v té a té lokalitě, na zkrácený nebo plný úvazek a tak dále. Pak dáváme i inzerát na www.anonce.cz, tam taky se dá, ale spíše – v tomhle případě a kvůli těm zrakově postíženým, bych spíše doporučoval na těch portálech pro ty zdravotně postížené. Protože, pokud je jenom je to specifická skupina a nejde to tak jakoby v úde. No, pokud je to má napadá, třeba pro tyto lidi, třeba by se daly využít chráněné dílny. Tady v českých Budjovčicích spolupracujeme s panem Bohynským, ten má hlídací službu PCO, a tam pokud tedy má ten klient zdravotní postižení, se dá domluvit s nimi, jestli mají pro něj nějakou práci nebo jestli by ho nějak zaměstnali na nějakou vhodnou pozici. Pokud ti klienti můžou a umějí, tak si sepiš životopis a my potom jim radíme, aby si do počítače vyhledali na internetu firmy nebo místa, kde by chtěli pracovat a zkusíme třeba společně obzvat ty firmy, jestli náhodou by je zaměstnali. Sepíše si životopis nebo jim s tím pomůžeme a tak tedy obzveš ty firmy. Pak zase dáš v č, třeba oni ufl se tam musí sami dostavit sami na ten pohovor, takže ufl pak zase záleží na nich, jestli je vezmou nebo zase se hlásí další lidi, takže samozřejmě není záruka, třeba se je podaří je zaměstnat. I motivací dopis je k tomu třeba, třeba kde ho vyřadují, třeba kde ne, například do toho e-mailu se třeba něco napíše. S tím jim také pomáháme, třeba kteří ho třeba kdy navrhnou a společně ho upravíme. Nkteří nemají ani e-mailovou adresu založenou, takže první, co uděláme je, třeba založíme e-mailovku. Dost lidí má s tím i problém, protože to nepoužívá, dokonce i v k kolem 36 let, prostě se s tím třeba nesešli; s internetem, to je třeba jenom záležitost o něco dýl. A ti lidi prostě nejsou zvyklí dýlat s počítačem, jsou to chytrí lidi celkem, akorát se s tím nesešli. Takže založí e-mailovku, třeba kdy je problém, třeba si nezapamatují heslo, tak to pak složitě dohledáváme. A taky zajišťujeme nácvik na počítači, ten tady je taky. To je potom ta aktivizační služba, tady máte ty kurzy počítače; základní služby, práce na počítači. Naše ta skupina, co sem třeba chodí, to jsou senioři a lidi se zdravotním postižením s roztroušenou sklerózou, takže zase ty zrakově, tady nemáme nikoho, když zase když se podíváme do tyflokabinetu, tak mají ty speciální televizní obrazovky, lupy, jsou na to třeba izp sobený, když my tady nejsme. Takže v tomhle případě bych volala do tyflokabinetu a ptala se, jestli tam mají, jestli je možnost třeba i zapůjčit nějakou tu lupu televizní nebo bych doporučil, a ten

nácvik s počítačem udělají tam. Pokud potěbují, tak jim vysvětlíme, jak v bec jednat s tím zaměstnavatelem, na jaké otázky se mohou ptát při tom přijímacím pohovoru, v t-inou ufl to znají, flet ufl n kde byli, ale pokud jsou to lidé po -kole, mlad-í, tak m fletme společně zjistit, jaké má silné stránky a slabé stránky, aby n co v d l o tý firm , kam se hlásí. A takový ty otázky, na který se mohou p i tom rozhovoru zeptat. Takový ten základ, jak by se m l lov k chovat, p ípadn ě i oblít, aby to p sobilo dob e. A zkrátka jako ptáme se na ty jeho p edstavy, jak si to p edstavuje. M lo by to hodn vycházet z p edstav toho klienta, tím, flet mu zase pomáháme to n jak zasadit to do celkovýho toho kontextu. Pak je-t jestli pot ebuje n co vysvětlit, z pracovn právních vztah ; vznik pracovního pom ru, co musí obsahovat pracovní smlouva, do kdy se musí podepsat, flet musí být písemná, flet musí obsahovat druh práce, místo výkonu práce, den nástupu práce a tak dál. Co je to dohoda o pracovní inosti, dohoda o provedení práce, to jsou ty základní v ci z pracovn -právních vztah . O výpov ěi také samoz ejm , jaké má práva a povinnosti, nárok na dovolenou a tak dál. A to ufl je vlastn klasika, to ufl absolvuje kařdej, kdo jde do práce.

2a) Jaké služby nabízíte klient m se zrakovým postižením pro podporu jejich zaměstnávání? šP ímo pro n ne, my zase nejsme cílovka na tyhle lidi. To zase prost zase t eba se specializují na tom tyflokabinetu nebo jinde. Tady v eských Budjovicích je to spí- pro sluchov postižené. Tam je svaz nesly-ících a nedoslýchavých a pro ty tam mají zase v-echo usp sobený. A pro ty zrakov , my tedy p ízp sobení nejsme, no. Ale samoz ejm , kdyfl by p i-i, tak budeme to základní poradenství s nimi e-ít, pokusíme se s tím n co ud lat.

- 3) Jaké programy nabízíte osobám se zrakovým postižením v oblasti vzdávání? šJsou to spí- volno asové aktivity. Te jsme podali projekt do nadace Ta ány Kucha ový, ktere je-t nevíme, jestli nám schválí nebo neschválí, ale kdyby jo, tak vlastn bude program pro lidi, kte í mají zdravotní postižení, tam tedy spadají samoz ejm i ty zrakový a m li by tam probíhat i n jaké p edná-ky jednou za m síc na n jaké aktuální téma. Takflet samoz ejm mohou p íjít do klubu, mohou se setkat s vrstevníkama, takflet tam to zprost edkování kontaktu se společenským prost edím. Mohou se setkat s dal-ími lidma s podobným postižením nebo jinak, ale kařdopádn se tro-ku dostanou do společnosti. Takflet jednak ty p edná-ky, pak zkvalitn ění kurz práce na počíta i a to jak jsem íkala, flet pro ty zrakov nejsme teda usp sobení,

a pak jsou tam filmy, což teda pro ty zrakov není ideální. Takže ty filmy, to se nedá v bec doporučit. Jedin kdyžby cht li poslouchat.

Tak to byla cílová skupina pro ty zdravotn , ale také pro ty seniory. To jsou ty volno asové aktivity. Ale taková p edná-ka, to zase není problém. Samoz ejm kdyžby t ch klient více s tím zrakovým postiflením, tak bychom museli p emý-let, jak to upravit a co jim zase nabídnout. My vycházíme z toho, jaký k nám chodí klienti, kdyžby tady byla ta poptávka v t-í, tak to prost užp sobíme podle jejich pot eb a vymyslíme t eba n jaký dal-í program, to není problém.

- 4) Jaké projekty jste v posledních 5 letech zam ěli na podporu zam stnávání jedinc se zrakovým postiflením? *š Vzhledem k tomu, že jsem tady od dubna, tak nedokážu íci, jestli p ímo na tuhle skupinu n co takového bylo psané, ale myslím, že na 90% možná na 99% na ty zrakov ne.*

4a) Plánujete projekt, který bude v nován problematice zam stnanosti osob se zrakovým postiflením v následujících letech? *š Zatím ne, íkám, kdyžby byla poptávka, jo, tak by se n jaký projekt mohl napsat, ale pokud tady ty lidi nejsou, tak není d vod, psát n jaký projekt.*

- 5) Podílí se va-e instituce na zam stnávání jedinc se zrakovým postiflením? *š Ne.*

5a) Pomohla va-e instituce jedinci se zrakovým postiflením najít zam stnání? *š Ne.*

- 6) Jakými kompetencemi má jedinec se zrakovým postiflením disponovat, aby se uplatnil na trhu práce? *š To záleží na tom, z jaké vychází -koly, jestli m l n jakou praktickou -kolu nebo jaké m l vzd lání, takže podle toho, co studoval, jakou m l rekvalifikaci, o co se pokou-el. Nenapadá m nic výjime něho oproti jinejm lidem se zdravotním postiflením. Asi snažit se komunikovat s t ěmi lidma, tak n jak íct jim, co pot ebuje, protože není schopný, pot ebuje t eba n jaký doprovod, takže jakoby domluvit se s tím asistentem. A pak záleží, co je schopnej d lat, jestli je manuáln zru nej, tak vlastn si um t n jak ty v ci zmapovat, osahat, asi bude vyřadovat del-í as na ud lání t ch v cí, co t eba lov k, který nemá postiflení, by ud lal t eba rychlejc, takže bude vyřadovat del-í as na tu práci. Te ka m napadlo, my te ka chodíme na pracovní skupinu na Magistrát, tam je pracovní skupina jako handicapovaní a m li jsme tam z ad klient , jednu pani, která byla zrakov postiflená, nevím, jestli úpln nevidomá, ale práv tady o tom mluvila, že je to problém tu práci sehnat, že jí to bude vyřadovat n jakou instrukci, n jaký doprovod a že jí ta práce bude trvat jednou tolik asov . Takže mluvila o tom, že je to*

opravdu problém nacházet pro tyhle lidi zaměstnání. Tak možná ty dílny, které tady chybí.

6a) V jakých profesích podle vás může jedinec se zrakovým postižením najít uplatnění v českých Budjovicích? *Štěpánka: Já bych sedla na internet a hledala bych na internetu. Já vám tady dám tuhle brožurku, to dělaly kolegyně, ony mají cílovku Romy, ale v podstatě já podle toho také postupuji, je to takové všeobecné. Pro vodce sociální oblastí v staré Budjovice, se chci podívat, jestli tady v obci... Tyflokabinet, tyfloservis, tam myslím, že ta paní byla odsouzená. Pro vodcovské a pedagogické služby, sociální rehabilitace, odborné sociální poradenství. Tam vlastně mají to odborné sociální poradenství, co máme tady, ale jakoby oni to mají přímo na ty lidi se zrakovým postižením, no. Já bych chtěla vědět, jak postupují u všech ostatních, ale fakt nemám zkušenosti se zrakově postiženými. Ono na Magistrátu teď, asi před půl rokem, ufl to je možná, tak tam byla výstava všech organizací, co pracují v této sociální oblasti, a teď si nevzpomínám... Speciální pedagogické centrum pro zrakově postižené, tam asi taky půjdete, ne? Tam vám vlastně vědí, co by mělo mít ohledně se zrakovým postižením, protože tam mají komplexní diagnostiku a tak dále, tužnou docházku.*

Štěpánka: Hlídací služba, no, i když to je taky problém. No tak ty pomocné práce, já nevím, jestli pomocná práce v kuchyni, i když zase možná jo, pomocná síla v kuchyni, zase to musí být s asistencí, no. Ne každý si vezme takového člověka do práce. Pak asi kompletování nějakých věcí. Hledání na internetu - www.praceprozp.cz Štěpánka: Tak tady mají tu tkalcovskou výrobu, keramickou výrobu, keramickou. Ne kdo je keramický na tu keramiku i nevidomí malují, ale to ufl zase musí být na to trochu talent. Ano, ano, zvukový designér, to je také zajímavý, že oni mohou dělat zvukaře, třeba jo, že se naučí obsluhovat ten klavír v jaké kapele může pracovat jako zvukař. A zase prostě to chce, asi na to musí být zase talent, prostě, nemůže to dělat úplně každý. Obsluha osobního počítače se speciální úpravou pro zrakově postižené. V podstatě to může být třeba i přednáščí, tlumočník. Takové člověky, které má menší zrakové postižení, nemá úplnou slepotu, není úplně nevidomý, tak může být právník, administrativní pracovník, psycholog nebo sociální pracovník. Psycholog k tomu nepotřebuje tolik vidět, i vlastně uhlava. Také jsme měli na Zdravotní sociální fakultě skoro nevidomého uhlava, uhlava sociální pedagogiku právě, takže bez problémů. Akorát neviděl, když někdo opisoval, i když říkal, že všechno vidí. Hudebník, jo ladi klavír. Zase k nám domů přišel jeden pán a ten byl také

nevidomej a ten úpln výborn ladil klavír. Akorát si ho objednávali ze široka z daleka. Zp vák, alouník, kartá ník, keramik, kniha , ko-íká , masér. Tak takový n jaký pracovní pozice vytypované pro osoby se zrakovým postiflenímõ.

Myslíte si, že se tito lidé, podle toho co jsme na tom portále vy etli, se uplatní v eských Bud jovicích? šNo, tak mohli by, no. T eba ten masér si myslím, že by mohl. To záleží na tom samotným lov ku, jestli je prost schopnej p íjít na to výb rový ízení nebo jestli si ud lá rekvalifika ní kurz a je schopnej masírovat a objednávat si lidi a tak dál. Tak si myslím, že i ten masér by se mohl uplatnitõ.

- 7) Myslíte si, že je v eských Bud jovicích dostate ná institucionální podpora, která vytvá í podporu jedinc se zrakovým postiflením? šMyslím si, že je docela dostate ná a že ta sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých tu podporu poskytne i v podstat to Speciáln pedagogické centrum pro lidi se zrakovým postiflením. Myslím si, že ta podpora tady je. Spí-e potom je problém vytvá et pracovní místa, t eba Chrán né bydlení pro tyto osoby, to ufl potom zase záleží, samoz ejm v-echno závisí na pen zích, na dotacích, ale i na komunikaci s m stem a v bec s t ma poskytovatela p íjemci tý slufby a ty poskytovatelé, jak jsou schopni komunikovat a jak dávají najevo ty svoje pot eby.õ

7a) V d l(a) byste o dal-ích institucích zabývajících se problematikou zam stnávání osob se zrakovým postiflením? Ano

7b) Jaké dal-í instituce se podle vás zabývají problematikou zam stnávání osob se zrakovým postiflením? šJá si myslím, že ta sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých, pak tu otázku ur ít e-í i to Speciáln pedagogické centrum pro zrakov postiflené. A je-t zase odbo ím, ta paní ta klientka mluvila o tom, že je pot eba taky z ídit Chrán ný bydlení. fie oni ho tady nemají, ty zrakov postiflení. Oni tam pot ebují mít uzp sobené ty v ci, a že tady jim to hodn chybí. Je mofná dobré zeptat se samotných t ch lidí, co s tím mají problém.õ

D kuji Vám za Vá- as v novaný tomuto rozhovoru.

Příloha . VIII.

Rozhovor . 5

Doslovně přepsané interview

Název instituce: Tyflokabinet

Funkce pracovníka v instituci: editel

1) S kolika klienty v produktivním vku, kterých se týká problematika zamstnanosti, pracujete? *šPracujeme, to je zase t flká t flká otázka, protofle my nejsme ústav, abychom jsme tady m li n jaké chovance a mohli jsme spoítat po et l flek. N kdo k nám p ijde jednou a ufl ho v flivot neuvídíme, n kdo p ijde jednou za rok, n kdo jednou za m síc a n kdo t eba chodí kaflký týden, záleflí na typu sociální slufby, kterou poskytujeme ke konkrétnímu p ípadu. Ale vy chcete ur it ode m n jaké konkrétní íslo, tak já eknu b hem roku takových 30š.*

1a) Kolik uflivatel z celkového po tu klient v produktivním vku se zrakovým postíflením, kterých se týká problematika zamstnanosti, je nezamstnaných a cht lo by pracovat? *šT ch zamstnaných, co já vím, je 5. Zase je to v c, m flou nám to íct, nemusí nám to íct, my ani nemáme právo se jich na to ptát, protofle poskytujeme n jakou sociální slufbu konkrétní a ono máte zákon na ochranu osobních údaj , takfle ta zku-enost to lov k tak n jak tipne, odhadne nebo podle toho, co ti lidé na sebe eknou. Ale t ch 30, 25 práci prost nemá a ekn me, fle by cht lo pracovatš.*

2) Jak konkrétn vypadá va-e podpora zamstnanosti jedinc se zrakovým postíflením? *šProcesem sociální rehabilitace. To je slufba poskytovaná podle zákona o sociálních slufbách . 108/2006 Sb. Ta sociální rehabilitace a ekn me a to sociální poradenství jsou slufby nasm rované na podporu zamstnávání. Ono v bec ta rehabilitace, tam se jedná o specializaci na to zamstnávání. Ten proces je stejnej jestli n koho rehabilitujeme nebo poskytujeme mu tu slufbu za ú elem samostatnosti v flivot nebo p ípravu na zamstnání. Samoz ejm n jaký specifika a odli-nosti by tam asi byly. Tohle jsou procesy, které jsme schopný tomu lov ku poskytnoutš.*

2a) Jaké slufby nabízíte klient m se zrakovým postíflením pro podporu jejich zamstnávání?

3) Jaké programy nabízíte osobám se zrakovým postíflením v oblasti vzdávání? *šTak ten program, který jsem cht l rozb hnout s Evropskou unií, tak ten se bohufl el*

nerozb h, ale jak jsem íkal, tenkrát jsem se setkal, shán l lidi, jak by se mi upsali, fle tady ten projekt budou erpat od nás, fle budou mít zájem. Já jsem nesehnal z celého kraje vlastn 5 lidí. Ani 5 lidí se mi prost nep ihlásilo. To m lo být; tréninkové zam stnání a r zné kurzy. V-ichni odpovídali jeffí-maria dojífld t do eských Bud jc. Prost absolutní nechu cokoliv d lat a ta obavu z toho, fle by museli za ít pracovat. Obavy z toho, fle by se mi ho toho kurzu upsali a pak by museli za ít pracovat, to jako... Vyloffen abychom tady n jaký projekt m li... Nabízíme v-em, kdyfl pot ebují práci, mohou to s námi zkonzultovat, ale vyloffen vyhledávat práci t m lidem, to je komplikovaný. Ta práce je dneska zve ej ovaná online na portálu MPSV p es pracovní ú ady. Nabídka volných míst, ta tam je, to ti lidi ví, mohou si tam hledat sami. My jsme schopni tomu lov ku, kdyfl bude pot ebovat od nás n jakou sociální slufbu, která by mu pomohla p i té práci, a to bude rada nebo získání n jakých znalostí, zku-eností nebo n jakých technologií, které by pot eboval nebo i úpravu toho pracovi-t , ale není to astý jev.

Co se tý e kurz , nic nemáme akreditované, ale vlastn ty kurzy, které my tady realizujeme, tak jsou to kurzy obsluhy kompenza ních pom cek. Jedná se o kurzy zvládnutí obsluhy výpo etní techniky na takové úrovni, aby byla srovnatelná s obsluhou vidícím lov kem. Cíl t chto na-ích kurz je, aby se lov k v té dané oblasti pohybovat nebo pracoval, prost ednictvím té pom cky, tak jako zdravý lov kō.

- 4) Jaké projekty jste v posledních 5 letech zam íli na podporu zam stnávání jedinc se zrakovým postiflením?
- 4a) Plánujete projekt, který bude v nován problematice zam stnanosti osob se zrakovým postiflením v následujících letech?
- šPokud o to bude zájem, tam ano. Ale ten zájem, já jsem se s tím zájmem zatím neseetkal intenzivn . Ono je to také to, fle ti lidé k nám mohou p ijít nebo nemusí p ijít. Nevidomý lov k m fle bydlet tady za rohem a nemá povinnost od nás n jakou slufbu erpat. Samoz ejm lidé k nám chodí, chápou na-e slufby jako pomoc. Pár lidí znám, fle jsou spokojení, tak jak jsou, nic od nás nepot ebujou nebo pracovat t eba necht jí a tím to vadneō.
- 5) Podílí se va-e instituce na zam stnávání jedinc se zrakovým postiflením? Pokud ano, jakým zp sobem? šNe. Abychom se vyloffen my n jak podíleli, tak to ne. Pro-ly n jaké konzultace, jak s p ípadnými zam stnavateli, tak p ípadnými zam stnanci. Ale te aktivn abychom podporovali n koho v zam stnání, ne. Není poftadavekō.

5a) Pomohla vaše instituce jedinci se zrakovým postiflením najít zaměstnání? *š Ano. Úspěšně, když to budu brát, tak je to tak těm lidem, před těmi lety.*

6) Jakými kompetencemi má jedinec se zrakovým postiflením disponovat, aby se uplatnil na trhu práce? *š Nechtít hodně peníze a podávat výkon jako vidící člověk. To jsem to řekl karedu, co? Víte, dneska, ono se říká ekonomická krize, kdyby nebyla, tak bychom si ji museli stejně vymyslet, protofletakhle to dál uflneš. Ale teprve práce je málo, peníze je málo. A je to podnikatelský subjekt nebo jakýkoliv jiný subjekt, tak chtějí po svých pracovnících maximální výkon. Člověk, který má jakékoliv omezení, tak na tom trhu práce se samozřejmě na trhu práce těžko nebo ho uplatňuje. Takfletakompetence by měla být taková ta samostatnost. Ono jde pomocí různých nástrojů a to třeba e-íl i ten projekt, který my jsme chtěli tady podávat, různé asistenty, fletak na tom pracovišti by nebyl sám nebo alespoň po celou pracovní dobu sám, ale fletak by tam byl ten asistent, který by mu pomohl s tou prací. Dovedu si představit, třeba nějaké firmy, které se zabývají nějakým pracováním text, archivací, digitalizováním. Prostě ten asistent přijde, pomůže tomu nevidomému člověku rozřadit dokumenty na jednostranný, oboustranný, aby ten člověk neskenoval prázdné papíry. A pak tam toho člověka nechat a pak na konci pracovní doby přijít. S pomocí toho asistenta, aby ten člověk mohl být do jisté míry samostatnej, to si myslím, fletak je asi nejdůležitější kompetence. Tak vstřícnost, ochota se vzdávat, to jsou takové věci. Ochota rozřadit vzdávání a kvalifikaci, já si myslím, fletak to není nic tak pro ty osoby se zrakovým postiflením specifického. Ale ta samostatnost, protofletak to asi každého zaměstnavatele napadne, jeřmária, te tady budu mít zrakov postifleného člověka, co tady s ním budu dělat, s chudákem. Takfletak aby ten člověk dokázal svoji samostatnost. To si myslím, fletak je důležité a mě fletak ji dokázat, do jisté míry.*

6a) V jakých profesích podle vás může jedinec se zrakovým postiflením najít uplatnění v českých Budějovicích? *š Telefonní ústředny je dneska už skoro pasé. Tyhle lidi nahradily krabičky, automatický, audio systémy, takfletak kde byli lidé zaměstnáváni se zrakovým postiflením, tak dneska vím o dvou případech, fletak to místo se zrušilo a ti lidi byli propuštěni. Takfletak tohle ubylo, dalšitakový tradiční zaměstnání je buď soudní zapisovatel anebo masér. Ono víc typů zaměstnání nevymyslíme. Ono je taky potřeba rozřadit, jestli ten člověk je jako, to postiflení nebo to znevýhodňuje, jestli je na úrovni slepoty, nebo je tam třeba slabozrakost. Takfletak dalšituplatnění, co já mám zkušenosti je, třeba fletak ti lidé, skenují nějaké*

dokumenty, zpracovávají faktury, ale v-ude ten jako ten zrak tam chybí a ti lidi ne úpln samostatní mohou tady v tom být. Samoz ejm , kdyfl je tam n jaký zbyte ek zraku, tak je to lep-í, ale nevidomý lov k má to uplatn ní velice velice omezené. Je fakt, fl dneška to pole t ch kompenza ních pom cek je bohatý a tam dokonalý, fl p i práci s po íta em ten lov k zrak prakticky nepot ebuje, fl ty hlasový výstupy mu zaji-ujou tu promluvu toho, co mi vidící vidíme na té obrazovce. Po íta dneška nemusí psát na monitor nic, ale promlouvá, takfl ten lov k, pokud nemusí pracovat s grafikou, tak je relativn samostatný. My d láme tady kurzy výuky práv obsluhy t ch pom cek kompenza ních. Ono je to fantastické pro ty nevidomé d ti t eba na základní -kole, st ední -kole. Vlastn u ebnice v-echny mají v elektronický podob , co nemají v elektronické podob , tak si dohledají na internetu, opravdu na tom internetu se dá docela i bez o í dob e a dokonale hledat, práv díky t m speciálním technologiím. Ale jako pracovní uplatn ní, tam je to prost hor-í. Dal-í, co se dá t eba, jsou p eklady textu, p eklady do cizích jazyk . Zase je tam ale omezení, fl tyhle p ekladatelé nemají ten muster tu p edlohu v elektronické verzi, takfl tam je složitá v c, to naskenování a ona ta digitalizace není nikdy 100%. Tam t eba u n kterých technických text dob e, dalo by se, kdyfl to bude prostý text, technický text, dá se n kde p imhou it oko, ale kdyfl to bude n jaký právní dokument, tak -patn to tam naskenovat nebo rozpoznat n jaké íslí ko paragrafu, ufl je to problém, ufl je tam pot eba n jaké asistence, n jaký tý zdravý osoby. To zam stnávání velký velký problém. Já jsem p ed t mi dv ma lety cht l rozjet s podporou Evropských projekt projekt Zam stnávání lidí se zrakovým postifením. Byly tam tréninkové zam stnání a r zný dal-í v ci. Jednak to nebylo podpo eno z Evropské unie, ale také jsem se setkat s takovým nezájmem lidí, tu práci si hledat. Asi je ná-sociální systém nastavený tak, fl tihle lidé nemají pln hmotnou nouzi, nebo nejsou v situaci, aby museli cokoliv d lat, a je tedy o n postaráno. A ten lov k asi není n jak úpln nucen, i kdyfl pár lidí, kte í mají peníze a p i-li o tu práci, si práci hledají velice velice intenzivn , ale zase naráfí na své vzd lání. Paní ta má základní vzd lání a ten pán, ten si te n jak dod lává st ední -kolu, ten je vyu ený. Ono bez t ch o í tý práce moc nevymyslíme, spí- jsou to speciální obory, kde se ten lov k uplatní. To mluvím tedy o vylofen nevidomých, kdyfl má n jaké zbyte ky zraku, dá se. T eba kucha i, tam p ece jenom n jaký zbytek pot ebujete. Pak samoz ejm kvalifikovaní odborníci v n jaké té sfé e. Ono t eba paradox je, fl my jako poskytovatelé sociálních slufleb pro zrakov postifený, tak tady zrakov

postifleného lov ka jako t fko zam stnám, protože problém je, aby zrakov postiflený poskytl službu zrakov postiflenému. T eba pr vodcovská služba, tam to není v bec možná. Poradenství, rehabilitace, tam je to do jisté míry možné, ale nebylo by to efektivní. Opravdu tady v tom je ten zrak výhodou, protože vypořádujete na tom lov ku, se kterým pracujete, n jaký problém dal-í. Ten problém jako vidící d ív zanalyzujete a m fete adekvátn reagovat. Bylo by dost špatné, kdyby ten uřivatel klient byl na tom se zrakem lépe, neř ten lov k, co mu poskytuje tu službu. Takže opravdu je to složitý, je to t fký. Dal-í takové tradi ní zam stnání, jak jsem zmínil, jsou soudní zapisovatelé, ale tam to bylo úsp n nahrazeno elektronickými systémy na rozpoznávání hlasu. Ten systém jsem i tady m li na otestování, ono opravdu ta ma-inka dokáže ten lidský hlas docela dobře digitalizovat. Takže i takovéhle zam stnání prakticky se vytrácí. Pak jsou to masé i, zase tradi n masé i, ale také jsme shán li zam stnání, je to pár m síc , pro n koho, ten lov k narazí na to, že ty masážní salóny chtějí lidi na řivnostenský list, řivnostenské oprávn ní, což tyhle lidi nemají, necht jí si to d lat, kv li komplikacím. A ten lov k jako sám aby si vedl řivnost, ne že by to nebylo možné, ale jako nevidomý lov k to bude mít hodně hodně komplikovaný a ty salóny nebo by studia, ty chtějí masér m pronajímat své prostory nebo to masážní l fko. Takže na Ú ad práce se ob as objeví n jaké volné místo toho maséra, a když se po tom pídíte, tam potom eknou, ano. Ale neř by toho lov ka zam stnali, tak eknou, ano, ale my vám tady pronajmeme to masážní l fko. A když ten klient zaplatí, tak oni p eú tovaní i na to masážní l fko. Ale de facto je to pronájem t ch služeb. Takže pro ty lidi to není výhodný, hlavn je dneska poptávka po vysoko-kolských kvalifikovaných masérech a spí-v-ichni chtějí fyzioterapeuty neř prostou masáři. Když má n kdo masérský kurz, tak to není dostate ná kvalifikace, tak m že maximáln masírovat sousedy v paneláku, ale pracovní jako uplatn ní velice velice t fké. Samoz eřm , když má n kdo vysoko-kolské vzd lání, tak v tom oboru se m že uplatnit na vysoké kole tak, že p edává dál ty svoje zku-enosti, ale je to pak tragédie. To jsou pak takové ty rychlokvaky, jak my tomu íkáme. To je t eba Zdravotn sociální fakulta, tam když jsou to dobré studentky, tak tam dostudují, hned tam u í a mají nula praxe. Pak sem to sem chodí, ty jejich řákyn na praxi a to je opravdu velká tragédie. Myslím si, že lov k, který nemá zku-enosti, by nem l na základ svých teoretických znalostí p ímo to p edávat dál, to pak není p ínosem pro nikoho. Tak ten p eklad, jinak je to hodně omezený a nikdo ve sv t

nic jiného v tohle nevymyslel, bohufel. Ona ta rehabilitace, co my tady d láme, ta má primárně lovka vést k samostatnosti, takové té civilní, aby si mohl pést noviny, pí-ěl k informacím, mohl se slu-ň oblékat, aby mu mohl diagnostický p ístroj rozpoznat barvy oble ení, aby si mohl nalít nápoj, aby mu to identifikovalo hladinu t eba ve skleni ce. Aby si ten lov k mohl zm ět krevní cukr, krevní tlak, v-echny tyhle p ístroje dokáflou mluvit, aby si ten lov k dokázal zv t-ít text, kdyfl má zbytky zraku nebo aby mu to po íta naskenoval, promluvil hlasem. V-echno tohle, co d láme a co jsou ty pom cky, tak pomáhají toho lovka zpátky do té spole nosti integrovat, ale vylofen nahradit mu ty o i, aby mohl provozovat n jakou profesi, kde jinak jsou ty o i pot eba, velice omezen ě.

- 7) Myslíte si, fl je v eských Bud jovicích dostate ná institucionální podpora, která vytvá í podporu jedinc se zrakovým postífením? š Víte ono, jako podpora teoretická by byla a byla by i kapacita, ale není, bohufel, jako to pracovní uplatn ní na tom to vadne. Jako potenciál by byl, ale jaksi chybí ta druhá stránka. Myslím si, fl sociální slufby jsou zaji-ť né dob e, ale o tro-í ku h je to s chutí t ch lidí; takové to nastartovat je a pak to uplatn ní jako takovýě.

7a) V d l(a) byste o dal-ích institucích zabývajících se problematikou zam stnávání osob se zrakovým postífením? Jaké dal-í instituce se podle vás zabývají problematikou zam stnávání osob se zrakovým postífením? š Jednozna n Koní ek, Ú ad práce samoz ejm . Napadají m i ostatní instituce, které mohou nebo nemusí spolupracovat, protofl v t-ínou i ti lidé mají kombinované postífení, takfl t eba se sluchovým postífením to je Svaz nesly-ících a nedoslýchavých. Ale to sociální poradenství, které my tady poskytneme nebo které poskytují oni, je shodné s tím na-im. Takfl ta sociální podpora na úrovni té rehabilitace je asi jedno, fl ten lov k poprosí nás nebo kohokoliv jiného. Tak jde spí-e o ty jiné stupn . Ten Ú ad práce, ten je v tomhle tom nenahraditelnej. Takfl kdyfl ten lov k za ne na tom Ú adu práce, pak se dostane n kam dál, t eba k nám, do toho Koní ka, jo pak jsou samoz ejm n jaký dal-í -kolský instituce, který by mohli s tímhle pomoct, n jakou rekvalifikací. Takfl bych to vid l jako t ístup ový proces. Minimáln ten Ú ad práce, pak vlastn ty sociální slufby a pak ty instituce, které se zabývají vzd láváním, rekvalifikacemi. Třkolské instituce to mohou být; po ína je Jiho eskou univerzitou a fl po soukromé st ední -kolyě.

D kuji Vám za Vá- as v novaný tomuto rozhovoru.

Příloha . IX.

Rozhovor . 6

Název instituce: Tyfloservis

Funkce pracovníka v instituci: vedoucí pracovnice, sociální pracovnice,

- 1) S kolika klienty v produktivním vku pracujete, kterých se týká problematika zamstnanosti? *83 klient .*
 - 1a) Kolik uflivatel z celkového po tu klient v produktivním vku se zrakovým postiflením, kterých se týká problematika zamstnanosti, je nezamstnaných a cht lo by pracovat? *Pracovnice instituce informace neposkytly.*
- 2) Jak konkrétn vypadá va-e podpora zamstnanosti jedinc se zrakovým postiflením? *Pracovnice se snaží vést klienta k samostatnosti. Návikem dovedností a kompenza ními pom ckami.*
 - 2a) Jaké slufby nabízíte klient m se zrakovým postiflením pro podporu jejich zamstnávání? *Instituce tvo í podp rnou sí , která podporuje i zamstnávání jedinc se zrakovým postiflením; pracovníci pomáhají klientovi dojít do práce (pr vodcovské slufby). Dále poskytují odborné sociální poradenství.*
- 3) Jaké programy nabízíte osobám se zrakovým postiflením v oblasti vzd lávání? *Kurz prostorová orientace a Kurz obsluhy kompenza ních pom cek.*
- 4) Jaké projekty v posledních 5 letech jste zam ili na podporu zamstnávání jedinc se zrakovým postiflením? *Ne.*
 - 4a) Plánujete projekt, který bude v nován problematice zamstnanosti osob se zrakovým postiflením v následujících letech? *Ne.*
- 5) Podílí se va-e instituce na zamstnávání jedinc se zrakovým postiflením? Pokud ano, jakým zp sobem? *Ne.*
 - 5a) Pomohla va-e instituce jedinci se zrakovým postiflením najít zamstnání? Pokud ano, v jakých oborech? *Ne.*
- 6) Jakými kompetencemi má jedinec se zrakovým postiflením disponovat, aby se uplatnil na trhu práce? *Samostatnost, dobrá práce s pom ckami, um t pracovat bez zrakové kontroly, aby se jedinec s postiflením zraku vyrovnal jedinci bez postiflení.*
 - 6a) V jakých profesích podle vás m fle jedinec se zrakovým postiflením najít uplatn ní v eských Budjovicích? *Telefonisté, psychologové, právníci, masé i, u itelé hudby, keramici, ko-řká i, pracovníci p es internet, pokud mají pom cky, ladi i pijan. Podle pracovnic -patné pracovní uplatn ní spo ívá v p edsudcích*

zam stnavatel , kte í rad ji zam stnají jedince pouřívající vozík neřl osobu se zrakovým postifením. Sou asný trend u zam stnavatel je v nep íjímání masér s postifením zraku. D vodem podle respondent je strach zam stnavatel , kte í by se museli o jedince se zrakovým postifením více starat. Dal-ím problémem je dle respondent nedostatek práce a nízký invalidní d chod osob se zrakovým postifením.

7) Myslíte si, ře je v eských Bud jovicích dostate ná institucionální podpora, která vytvá í podporu zam stanosti jedinc m se zrakovým postifením?

7a) V d l(a) byste o dal-ích institucích zabývajících se problematikou zam stnávání osob se zrakovým postifením? *Ano.*

7b) Jaké dal-í instituce se podle vás zabývají problematikou zam stnávání osob se zrakovým postifením? *Tyflokabinet. Také druřstvo invalid . Podle respondent tato instituce zam stnává jedince se zrakovým postifením, ale nenabízí vhodnou práci pro osoby se zrakovým postifením.*

D kuji Vám za Vá- as v novaný tomuto rozhovoru.

Příloha . X.

Rozhovor . 7

Doslovně přepsané interview

Název instituce: Úřad práce

Funkce pracovníka v instituci: pracovník zabývající se Trhem práce a pracovníce zabývající zprostředkováním.

- 1) S kolika klienty v produktivním věku, kterých se týká problematika zaměstnanosti, pracujete? *Pracovnice: 6100 je poslední číslo, které mám. Pracovník: To je tedy počet nezaměstnaných evidovaných na Úřadu práce v České Budějovicích k dnešnímu datu.*
 - 1a) Kolik uživatelů celkového počtu klientů v produktivním věku se zrakovým postižením, kterých se týká problematika zaměstnanosti, je nezaměstnaných a chtělo by pracovat? *Pracovnice: Máme ty dva. Pracovník: Jo, ty dva vedeme na Úřadu práce. Pracovnice: Jeden je tedy vysloveně slepý a druhý má těžké zrakové postižení.*
- 2) Jak konkrétně vypadá vaše podpora zaměstnanosti jedinců se zrakovým postižením? *Pracovník: Podpora uchazečů o zaměstnání se zrakovým postižením v podstatě vychází z podpor z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, ili to jsou veřejné pracovní místa, pracovní místa, příspěvek do chráněných dílen apod. K tomu máte tedy ty materiály, které jsme vám poskytli.²³⁴*
 - 2a) Jaké služby nabízíte klientům se zrakovým postižením pro podporu jejich zaměstnávání? *Pracovnice: Záleží, jak se dohodneme, my jsme ochotni práv pro jejich handicap nabídnout cokoliv. Pracovník: To je stejné jak ty nástroje, ono se to přikrývá s touto předchozí otázkou a můžeme tak uvést třeba rekvalifikace, poradenství. Pracovnice: Jestli to je třeba upřesnit, jak to máte, není to úplně po řádku, protože když jsou osoby slepé, tak jsou ve vyšším stupni a to je ten problém. Osoby ve vyšším stupni invalidity nemohou být evidovány na Úřadu práce, to je ten zásadní problém, protože ti lidé nejsou.*
- 3) Jaké programy nabízíte osobám se zrakovým postižením v oblasti vzdělávání? *Pracovník: To máte jednu otázku ve vašem přehledu. Pracovnice: Hm, no.*

²³⁴ Úřad práce v České Budějovicích informuje o vytváření veřejných pracovních míst (dále jen VPP). Interní informační materiál, formát A4. České Budějovice: Úřad práce v České Budějovicích. (Příloha . III.)

Pracovník: To jsme víceméně ekli, to jsou ty aktivní nástroje politiky zaměřené na státnost plus rekvalifikace poradenství. Pracovnice: A pracovní rehabilitace.

Mě by zajímaly konkrétní názvy například rekvalifikací. Pracovník: Mohou si vybrat jakýkoliv kurz v rozsahu rekvalifikace, kurzy které zřizujeme, které poskytujeme v Brně. ²³⁵ Uchaze si vybere rekvalifikační kurz, jednáme s tím, zda je možné ten kurz umožnit nebo neumožnit, ale pokud by to bylo možné, tak tam bychom udělali všechno proto, abychom mu ten kurz nějakým způsobem zajistili a tím pádem i zaplatili. Konkrétní kurz je kurz počítačů.

- 4) Jaké projekty jste v posledních 5 letech zaměřili na podporu státnosti jedinců se zrakovým postižením? *Pracovník: Nedá se říct, že by byl projekt speciální, vzhledem k tomu po tuhle jednotlivce, tak projekty neděláme. Děláme projekty pro zdravotně postižené občany, ale nerozlišujeme zdravotně postižené uchazeče.*

4a) Plánujete projekt, který bude v nově řešené problematice státnosti osob se zrakovým postižením v následujících letech? *Pracovník: Vzhledem k tomu po tuhle zase to se opakuje.*

- 5) Podílí se vaše instituce na státnosti jedinců se zrakovým postižením? Pokud ano, jakým způsobem? Pomohla vaše instituce jedinci se zrakovým postižením najít zaměstnání? *Pracovnice: Co já pamatuju, tak jsou tu první dva lidi a ty dva jsou v evidenci, takže se zatím nedá říct, že bychom pomohli, zatím ne. Pracovník: Pomáhali jsme najít zaměstnání ostatních uchazečů, kteří byli zaměstnání v těchto službách a v těchto organizacích, které poskytují služby zrakově postiženým, jo? Viz. ten Tyflokabinet, o.p.s. v Českých Budějovicích.*

- 6) Jakými kompetencemi má jedinec se zrakovým postižením disponovat, aby se uplatnil na trhu práce? *Pracovnice: Určitě chtít pracovat, mít určité zájemství, mít vodící psy, umět s nimi pracovat. Pracovník: Tady je otázka, kolik těchto pracovních příležitostí v současné době je, když jsme s období krize, víceméně ta poptávka ze strany zaměstnavatelů je obecně minimální. Kolik vlastně těchto příležitostí pro tyto postižené se objeví. To se teď bavíme v obecné rovině, jestli jsou důležité kompetence, ty asi jsou, ale myslím si, že zásadní problém budou tyto volná pracovní místa.*

6a) V jakých profesích podle vás může jedinec se zrakovým postižením najít uplatnění v Českých Budějovicích? *Pracovník: Pracovní služby Cool Centra*

²³⁵ Seznam rekvalifikačních, (c. d.). s. 1 - 72.

t eba. Pracovnice: Úst edny, masé i, já si moc neuv domuji, co by. Pracovník: Hm, nebo n jaká montážní práce, navlíkání korálk . Pracovnice: Práce s po íta em. Pracovník: Nebo práce s po íta em, no dneska, ano, n jaké programy. Pracovnice: Kdyfl mají nadání, tak mohou pracovat v hudb . Pracovník: Ladi i.

- 7) *Myslíte si, fle je v eských Bud jovicích dostate ná institucionální podpora, která vytvá í podporu jedinc se zrakovým postifením? Pracovník: Já bych ekl, fle to nedokáfeme posoudit, protofle s nimi nepracujeme. Pracovnice: Pro nás to opravdu není skupina, která by vyfadovala Pracovník: práci ve v t-ím rozsahu. Skute n jsou to ti jednotlivci jeden nebo dva a nedokáfeme na Ú ad práce posoudit dostate nou podporu.*

7a) *V d l(a) byste o dal-ích institucích zabývajících se problematikou zam stnávání osob se zrakovým postifením? Pracovník: Ano.*

7b) *Jaké dal-í instituce se podle vás zabývají problematikou zam stnávání osob se zrakovým postifením? Pracovník: P edpokládám Svaz zrakov postifených, Tyflokabinet v eských Bud jovicích. Pracovnice: Ufl nevím. Pracovník: Nemáme v tom p ehled.*

D kuji Vám za Vá- as v novaný tomuto rozhovoru.

Příloha . XI.

POLOSTRUKTUROVANÉ INTERVIEW

Název instituce í í í í í í í í í í í í í ..í í í í ..í í í í í í í í í .

Funkce pracovníka v institucí í .í .

Analýza podpory zam stnanosti

- 1) S kolika klienty v produktivním v ku, kterých se týká problematika zam stnanosti, pracujete?
 - 1a) Kolik uflivatel z celkového po tu klient v produktivním v ku se zrakovým postiflením, kterých se týká problematika zam stnanosti, je nezam stnaných a cht lo by pracovat?
- 2) Jak konkrétn vypadá va-e podpora zam stnanosti jedinc se zrakovým postiflením?
 - 2a) Jaké sluffby nabízíte klient m se zrakovým postiflením pro podporu jejich zam stnáváníí?

Zp soby a formy podpory zam stnanosti

- 3) Jaké programy nabízíte osobám se zrakovým postiflením v oblasti vzd láváníí?
- 4) Jaké projekty jste v posledních 5 letech zam ili na podporu zam stnáváníí jedinc se zrakovým postiflením?
 - 4a) Plánujete projekt, který bude v nován problematice zam stnanosti osob se zrakovým postiflením v následujících letech? (pokud je odpov ne, pokrač ují otázkou íslo 5.)
 - 4b) Na co konkrétn by m l být budoucí projekt zam en, co má být cílem projektu a v jakém asovém rozp tí by m l být realizován?
- 5) Podílí se va-e instituce na zam stnáváníí jedinc se zrakovým postiflením? Pokud ano, jakým zp sobem?
 - 5a) Pomohla va-e instituce jedinci se zrakovým postiflením najít zam stnáníí?

Orientace instituce v problematice zam stnáváníí jedinc se zrakovým postiflením

- 6) Jakými kompetencemi má jedinec se zrakovým postiflením disponovat, aby se uplatnil na trhu práce?

- 6a) V jakých profesích podle vás může jedinec se zrakovým postižením najít uplatnění v českých Budjovčicích?
- 7) Myslíte si, že je v českých Budjovčicích dostatečná institucionální podpora, která vytváří podporu zaměstnanosti jedincům se zrakovým postižením?
- 7a) V díl(a) byste o dalších institucích zabývajících se problematikou zaměstnávání osob se zrakovým postižením? (pokud je odpověď ne, nepokládám písmeno b)
- 7b) Jaké další instituce se podle vás zabývají problematikou zaměstnávání osob se zrakovým postižením?

Děkuji Vám za Váš čas vnovaný tomuto rozhovoru.

ABSTRAKT

PALE KOVÁ, Z. *Podpora zam stnanosti osob se zrakovým postífením v eských Bud jovících.* eské Bud jovice 2011. Bakalá ská práce. Jiho eská univerzita v eských Bud jovících. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce R. Prázdna.

Klí ová slova: osoba se zrakovým postífením, zrakové znevýhodn ní, zam stnanost, nezam stnanost, podpora zam stnanosti, pracovníci institucí.

Práce sleduje podporu zam stnanosti jedinc s postífením zraku. Teoretická ást klasifikuje jedince se zrakovým postífením, zabývá se vzd lávacím systémem, problematikou zam stnávání osob se zrakovým postífením a právní úpravou.

Praktická ást zji– uje jakými formami a zp soby je osobám se zrakovým postífením poskytována podpora zam stnanosti a jak se pracovníci orientují v této problematice a jaké mín ní o ní mají.

Výsledky práce ukazují nedostate nou podporu zam stnanosti osob se zrakovým postífením a neorientaci pracovník v oblasti zam stnávání v eských Bud jovících.

ABSTRACT

Employment subvention of visually impaired persons in eské Bud jovice.

Keywords: a visually impaired person, eyesight handicap, employment, unemployment, employment subvention, workers of organisations.

The work pursues the employment subvention of visually impaired persons. The theoretical section classifies a visually impaired person, it deals with the education system, employment of visually impaired persons problems and legal regulations.

The practical section investigates with forms and ways the employment subvention is offered to visually impaired persons and how the workers of organisations are good at employment of visually impaired persons problems and their opinion about it.

The results reflect poor employment subvention of visually impaired persons and ignorance by the workers in the employment sphere in eské Bud jovice.